

JAARVERSLAG 2001

Verslag van de werkzaamheden van het College van toezicht op de kansspelen en van de ontwikkeling van de kansspelen in Nederland, ingevolge artikel 33, derde lid, van de Wet op de kansspelen.

Den Haag, juni 2002

De kerntaak van het College is het houden van toezicht op de naleving van de Wet op de kansspelen door de vergunninghouders van de landelijke kansspelen (Nederlandse Staatsloterij, BankGiroLoterij, SponsorBingo Loterij, Nationale Postcode Loterij, Zorgloterij, De Lotto, Autotote en Holland Casino). Daarnaast adviseert het College over het verlenen, wijzigen en intrekken van de vergunningen voor deze landelijke kansspelen, alsmede over het verlenen van instemming met de statuten en reglementen van de kansspelvergunninghouders.

Transparantie en consistentie zijn de uitgangspunten van het College bij de uitoefening van zijn taak. Transparantie speelt in het bijzonder in verband met de toezichtfunctie. Het College staat voor het op een maatschappelijk aanvaardbare wijze laten verlopen van de landelijke kansspelen en het inzichtelijk maken van prijzen, kosten en afdrachten aan de goede doelen en de schatkist. Consistentie speelt vooral in de adviesfunctie. Het College spant zich ervoor in dat de kansspelvergunninghouders zo veel mogelijk op gelijke voorschriften mogen rekenen van de vijf vergunningverlenende ministeries.

Inhoudsopgave

blz. 7	Inleiding
blz. 9	Deel I Verslag van de werkzaamheden
blz. 11	Algemene aangelegenheden
blz. 13	MDW-operatie Wet op de kansspelen
blz. 15	Adviezen
blz. 16	Toezicht
blz. 19	Onderzoeken
blz. 22	Internationale aangelegenheden
blz. 23	Deel II Onderzoek naar de taakvervulling van het College
blz. 25	Zelfevaluatie College
blz. 27	Deel III Ontwikkeling van de kansspelen in Nederland
blz. 29	Algemeen
blz. 33	Staatsloterij
blz. 37	Bankgiroloterij
blz. 41	Sponsorbingoloterij
blz. 45	Postcodeloterij
blz. 49	Zorgloterij
blz. 51	Sporttotalisator
blz. 55	Totalisator
blz. 59	Speelcasino's
blz. 63	Deel IV Bijlagen
blz. 65	Samenstelling van het College
blz. 66	Uitgavenoverzicht
blz. 68	Beheersafspraken
blz. 69	Interne procedureregels klachtenafhandeling
blz. 70	Overzicht van in 2001 uitgebrachte adviezen
blz. 72	Voorstel voor een nieuw model met gelijke condities
blz. 74	Brief d.d. 25 september 2001 inzake kabinetsvoorstel harmonisatie
blz. 76	Titel VIa van de Wet op de kansspelen
blz. 78	Besluit College van toezicht op de kansspelen
blz. 82	Reglement van orde
blz. 84	Macro-verdeelsleutel

Inleiding

Het College van toezicht op de kansspelen is op 1 januari 1996 ingesteld. Vóór 1 juli van ieder jaar brengt het College een verslag uit van zijn werkzaamheden en van de ontwikkeling van de kansspelen in Nederland (artikel 33, derde lid, van de Wet op de kansspelen). Dit is het zesde jaarverslag van het College en het eerste waarin de euro wordt gehanteerd.

Het jaarverslag bestaat uit vier delen. Deel I bevat een beknopt verslag van de werkzaamheden van het College. De daarbij behorende bijlagen zijn opgenomen in deel IV. Deel III bevat een beschrijving van de ontwikkeling van de kansspelen in Nederland. Aangezien de toezicht- en adviestaak van het College zich beperkt tot de vergunninghouders van de landelijke kansspelen, beperkt ook de beschrijving zich tot deze kansspelen. Het verslag en de beschrijving zijn overwegend van feitelijke aard. Ingevolge artikel 33, derde lid, van de Wet op de kansspelen wordt telkens na een termijn van drie jaren in het jaarverslag tevens de taakvervulling van het College aan een onderzoek onderworpen. De wettelijk voorgeschreven zelfevaluatie is opgenomen in deel II van dit jaarverslag. In deze inleiding wil het College in het kort ingaan op de operatie Marktwerking, Deregulering en Wetgevingskwaliteit (MDW) met betrekking tot de Wet op de kansspelen in het algemeen en de toekomst van het toezicht in het bijzonder.

Gelet op de uitkomsten van de MDW-operatie Wet op de kansspelen heeft het College zich de vraag gesteld in hoeverre het nog opportuun is om uitgebreid in te gaan op zijn taakvervulling de afgelopen drie jaar. Reeds eerder heeft het College gesignaleerd dat de huidige constructie – waarin de toezichthouder alleen kan signaleren en adviseren – onbevredigend is. Is het dan zinvol om terug te blikken in de wetenschap dat de huidige toezichtconstructie blijkens het MDW-kabinetsstandpunt zijn langste tijd heeft gehad? Naast een korte beschouwing over de toekomst van het toezicht wil het College evenwel ook nog de balans van de afgelopen drie jaar opmaken. Gegeven de huidige wettelijke taken en bevoegdheden van het College, is het College van oordeel dat het de afgelopen drie jaren adequaat en naar behoren heeft gefunctioneerd. Dat aan veel adviezen en rapportages van het College eerst na jaren gevolg wordt gegeven is een omstandigheid die het College niet aan te rekenen is. Dit geldt eveneens voor het gegeven dat van de bij het College in de loop der jaren opgebouwde expertise per saldo weinig gebruik wordt gemaakt. Dit neemt overigens niet weg dat de instelling van het Projectbureau kansspelen bij het Ministerie van Justitie medio vorig jaar een stap in de goede richting is en dat het vorig jaar gestarte driemaandelijks overleg tussen de Staatssecretaris van Justitie en de voorzitter van het College een significante verbetering is.

Uit de vele contacten die het College met buitenlandse toezichthouders onderhoudt, komt duidelijk naar voren dat in de Nederlandse situatie sprake is van *underregulation*. De regelgeving is verouderd, het beleid is onduidelijk en het toezicht is door het ontbreken van een bestendige bestuurlijke gedragslijn bij de vergunningverlenende departementen niet effectief. Vanuit de departementen is er de afgelopen jaren weinig aandacht voor het onderhavige terrein geweest, waardoor er ook geen expertise kon worden opgebouwd. Daar komt dan nog bij dat een gedeelte van de handhaving uit het publieke domein is gehaald en ondergebracht is bij commerciële bedrijven. Reeds eerder heeft het College er op gewezen dat het gebied waar de meeste risico's liggen, het terrein van de speelautomaten, vrijwel geheel buiten schot blijft. Aldus dreigt de overheid het zicht op de regulering van de kansspelen te verliezen. In veel Europese landen zijn de afgelopen jaren nieuwe, meer of minder onafhankelijke, toezichthouders ingesteld om een betere *regulation* van de kansspelen te bevorderen, in het besef dat de ontwikkelingen op de kansspelmarkt vragen om een daarop toegesneden eigentijds en evenwichtig toezicht. Het College pleit ervoor dat dat ook in Nederland gebeurt. Inmiddels heeft de Staatssecretaris van Justitie toegezegd ter zake de vormgeving van het toezicht op de kansspelen het College om advies te vragen. In dat naar verwachting nog in 2002 uit te brengen advies zal het College dieper op deze materie ingaan.

Ter verdere uitwerking van het kabinetsstandpunt MDW-operatie Wet op de kansspelen heeft het kabinet een notitie opgesteld inzake de harmonisatie van kansspelvergunningen. In eerste instantie wordt volstaan met het geleidelijk invoeren van een minimum afdrachtpercentage van 25% voor alle loterijen (daaronder begrepen lotto en sportprijsvragen). Daarbij blijft het onderscheid tussen staatsloterij enerzijds en goede doelen loterijen anderzijds vooralsnog gehandhaafd. Op dit moment bedraagt het minimum afdrachtpercentage voor de goede doelen loterijen 60%. Het blijft voor het College de vraag of volledige gelijkstelling ten aanzien van de afdracht tussen enerzijds de staatsloterij en anderzijds de goede doelen loterijen wel noodzakelijk is. Daarbij dient in het oog te worden gehouden welk doel met een verlaging van de minimum afdracht wordt gediend. Het College wijst er in dit verband op dat de belangen van de vergunninghouders en de achterliggende begunstigden niet noodzakelijkerwijs parallel behoeven te lopen.

In het verlengde van het bovenstaande is het College van opvatting dat niet met een minimum afdrachtpercentage kan worden volstaan, maar dat tevens een maximum kostenpercentage dient te worden overwogen. Het College denkt daarbij aan 25%, gelijk aan het maximum kostenpercentage dat thans door het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) wordt gesteld aan fondsenwervingsacties voor goede doelen. Voorkomen dient immers te worden dat onnodig veel geld aan kosten wordt besteed.

Meer in het algemeen merkt het College overigens nog op dat het aanpassen van de minimum afdrachtpercentages niet het enige punt van aandacht mag zijn in de discussie over de harmonisatie van de condities waaronder de loterijen mogen worden georganiseerd. Het College wijst erop dat in het bijzonder ook regels inzake het aantal trekkingen dat de onderscheidene vergunninghouders mogen houden, alsmede de daarbij toegestane productvariatie, van niet te onderschatten belang zijn in de onderhavige discussie.

Een tweede fase volgens het kabinet betreft de uitgifte van nieuwe loterij-vergunningen, zoals reeds in het eerdere kabinetsstandpunt aangekondigd. Het College merkt hierover op het nut en de noodzaak van het nastreven daarvan niet in te zien. De ontwikkelingen op de kansspelmarkt geven hier ook niet bepaald aanleiding toe. De omzetgroei bij de loterijen wordt hoofdzakelijk gerealiseerd door prijsverhogingen en (jackpot)toeslagen. Van een reële groei in de omzet is nauwelijks sprake. De kosten nemen daarentegen evenwel steeds meer toe. Zo zijn over de gehele linie de marketingkosten in één jaar tijd met meer dan 25% gestegen. Het in de markt zetten van een nieuwe loterij vergt enorme (marketing) investeringen. Dit blijkt wel uit de nieuwe loterij dayzers van de Nederlandse Staatsloterij, waarbij zich bovendien de vraag voordoet of deze nieuwe productvariant niet kannibaliseert op de traditionele staatsloterij. Incidentele loterijen zoals de Olympische loterij en de Zorgloterij waren niet bepaald succesvol. De uitgifte van nieuwe loterijvergunningen lijkt het College dan ook geen goede zaak.

In een derde fase zal volgens het kabinet voor alle loterijen niet alleen een geharmoniseerd afdrachtpercentage moeten gelden, maar ook een geharmoniseerde afdrachtbestemming. Het College acht deze derde fase – die een volledige gelijkstelling betekent tussen staatsloterij en goede doelen loterijen – een weinig aansprekende gedachte. Het College is in het bijzonder bezorgd over de financiële consequenties voor de goede doelen. Hoewel uiteindelijk de afdrachtverhouding tussen schatkist en goede doelen gelijk blijft, zal het een en ander voor een aantal concrete goede doelen organisaties wel eens grote gevolgen kunnen hebben, vanwege de herschikking die zal optreden in de onderlinge verdeling tussen de goede doelen.

DEEL I

VERSLAG VAN DE WERKZAAMHEDEN

Algemene aangelegenheden

Samenstelling

Het College bestaat uit zeven door de Kroon benoemde onafhankelijke leden en wordt bijgestaan door een ambtelijk secretariaat (zie artikel 36 van de Wet op de kansspelen en de artikelen 11 tot en met 17 van het Besluit College van toezicht op de kansspelen). De samenstelling van het College in het verslagjaar is opgenomen in deel IV van dit jaarverslag.

Vergaderingen

Het College heeft in het zesde verslagjaar elf maal vergaderd. Een van deze vergaderingen stond voor een belangrijk gedeelte in het teken van een kennismakingsgesprek met de nieuwe Staatssecretaris van Justitie, mevrouw mr. N.A. Kalsbeek. Verder heeft het College een aantal vergaderingen telkens een gedeelte van de tijd besteed aan informatieve gedachtewisselingen met de vergunninghouders waar het College toezicht op houdt. Zo heeft het College ter vergadering gesproken met vertegenwoordigers van de Nationale Postcode Loterij / SponsorBingo Loterij (Novamedia Groep), de Zorgloterij, De Lotto en Holland Casino (twee maal). Daarnaast heeft het College ter vergadering gesproken met vertegenwoordigers van een mogelijk nieuwe vergunninghouder van een incidentele loterij, te weten de Nationale Vakantie Loterij.

Overige activiteiten

Een vertegenwoordiging van het College is aanwezig geweest bij de opening op 29 maart 2001 in het Nederlands Kansspelmuseum van een tentoonstelling over het jaar 1726 vanwege het 275-jarig bestaan van de staatsloterij, bij een op 23 april 2001 door de SENS-Kansspelbibliotheek georganiseerde thema-middag over de ontwikkelingen op de Nederlandse kansspelmarkt, bij de feestelijkheden op 27 september 2001 ter gelegenheid van 25 jaar Holland Casino, alsmede bij de op 3 december 2001 gehouden bijeenkomst in het kader van 10 jaar Stichting DOEN.

Voorzitter en secretaris van het College hebben op 21 juni 2001 een onderhoud met Staatssecretaris Kalsbeek van Justitie gehad ter gelegenheid van de aanbidding van het vorig jaarverslag, alsmede op 26 november 2001 in het kader van een overeengekomen driemaandelijks periodiek overleg.

Zie voor de internationale activiteiten van het College het hierna opgenomen afzonderlijke onderdeel inzake internationale aangelegenheden.

Het secretariaat onderhoudt de dagelijkse externe contacten van het College. Het gaat hier om veelvuldige contacten met de vergunninghouders van de landelijke kansspelen, de vergunningverlenende ministeries, andere betrokkenen op het terrein van de kansspelen, begunstigers van de landelijke kansspelen, onderzoekers en wetenschappers, vertegenwoordigers van de gokhulpverlening, buitenlandse collega-toezichthouders, etc. Verder is het secretariaat ook gaandeweg steeds meer als informatiepunt gaan fungeren voor vertegenwoordigers van de pers en voor burgers die vragen hebben op het terrein van de kansspelen. Voor zover de vragen geen betrekking hebben op het eigenlijke werkterrein van het College, worden betrokkenen overigens zoveel mogelijk doorverwezen naar de juiste instanties.

Medio 2001 is bij het ministerie van Justitie een Projectbureau kansspelen ingesteld. Eind 2001 heeft hervatting plaatsgevonden van het driemaandelijks periodiek overleg tussen het secretariaat van het College en (thans) het Projectbureau kansspelen. Periodiek overleg met het ministerie van Justitie heeft geruime tijd niet plaatsgevonden in afwachting van de besluitvorming in het kader van de MDW-operatie Wet op de kansspelen. Daarnaast is er één of twee maal per jaar een periodiek overleg tussen het secretariaat en vertegenwoordigers van het ministerie van Economische Zaken, alsmede tussen het secretariaat en vertegenwoordigers van het ministerie van Financiën. Ook tussen het secretariaat en vertegenwoordigers van de verschillende vergunninghouders vindt jaarlijks in de regel één of twee maal een periodiek overleg plaats.

Financieel beheer College

Ingevolge artikel 22, eerste lid, van het Besluit College van toezicht op de kansspelen zendt het College jaarlijks vóór 1 september aan de Minister van Justitie een bestedingsplan voor het daaropvolgende kalenderjaar met betrekking tot de aan de taakvervulling van het College verbonden uitgaven. Volgens het tweede lid van dat artikel bekostigt de Minister van Justitie de uitgaven van het College overeenkomstig het goedgekeurde bestedingsplan. De uitgaven over het verslagjaar bedragen (op kasbasis) 465.726 euro. Het uitgavenoverzicht 2000-2002 en de daarbij behorende toelichting zijn opgenomen in deel IV van dit jaarverslag.

Tussen het College en het ministerie van Justitie zijn nadere afspraken gemaakt over het financieel beheer. De op het verslagjaar betrekking hebbende beheersafspraken zijn eveneens in deel IV opgenomen. Ingevolge de beheersafspraken rapporteert het College per vier maanden op welke wijze de beschikbare middelen zijn aangewend. Die rapportage bevat uitsluitend een interne verantwoording met betrekking tot de aan de taakvervulling van het College verbonden uitgaven in het kader van de jaarplancyclus van het ministerie van Justitie.

Wettelijke regelingen

De tekst zoals deze thans luidt van Titel VIa van de Wet op de kansspelen en het Besluit College van toezicht op de kansspelen, alsmede van het Reglement van orde van het College van toezicht op de kansspelen, is opgenomen in deel IV van dit jaarverslag.

MDW-operatie Wet op de kansspelen

Kabinetsstandpunt MDW-operatie

Met de operatie Marktwerking, Deregulering en Wetgevingskwaliteit (MDW) met betrekking tot de Wet op de kansspelen werd beoogd te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de uitvoerbaarheid en de handhaafbaarheid van de regelgeving ten aanzien van de verschillende typen kansspelen te verbeteren. Een daartoe ingestelde werkgroep diende de gevolgen van maatschappelijke, juridische, technologische en internationale ontwikkelingen voor de houdbaarheid van het huidige kansspelbestel te bezien en diende voorstellen te doen ter verbetering van de regulering. Daarbij diende aandacht te worden gegeven aan de handhaafbaarheid en de uitvoerbaarheid en moest worden gekeken naar marktconforme regulering van het huidige nationale monopoliestelsel voor de landelijke kansspelen

Het kabinet heeft op 10 november 2000 zijn standpunt bepaald naar aanleiding van het eindrapport *Nieuwe ronde, nieuwe kansen* van de MDW-werkgroep Wet op de kansspelen. Dit standpunt is met een brief van de Staatssecretaris van Justitie en de Minister van Economische Zaken d.d. 20 november 2000 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gezonden (Kamerstukken II, 2000 – 2001, 24 036, nr. 180).

Reactie College

Het College is verheugd dat het kabinetsstandpunt een aantal zaken bevat waar het College al geruime tijd voor pleit, zoals het zoveel mogelijk harmoniseren van uitgangspunten en condities met betrekking tot de verschillende loterijen, alsmede het op een meer evenwichtige wijze verdelen van de loterijopbrengsten, waarbij ook nieuwe begunstigden een kans krijgen. Het College constateert dat in het kabinetsstandpunt voor een meer behoedzame benadering is gekozen dan in de voorstellen van de MDW-werkgroep Wet op de kansspelen. Het doet het College deugd dat het kabinet heeft besloten tot handhaving van de verplichte afdracht aan de goede doelen, zoals door het College reeds was geadviseerd.

Het College plaatst vraagtekens bij het voorstel om drie nieuwe vergunningen voor landelijke goede doelen loterijen te verlenen. Het lijkt een volkomen arbitraire keuze, waarbij elke aanduiding met betrekking tot een toewijzingsprocedure ontbreekt. Bovendien rijst de vraag of daaraan redelijkerwijs behoefte is en of deze nieuwe loterijen wel levensvatbaar zijn. De kansspelen waaraan de meeste maatschappelijke risico's zijn verbonden, het terrein van de speelautomaten, blijven daarentegen geheel onbesproken. Ook overigens constateert het College dat de problematiek van de gokverslaving nogal onderbelicht is gebleven in het kabinetsstandpunt. Een algemene constatering van het College is dat het kabinetsstandpunt veel onduidelijkheid laat bestaan over de uitwerking van de diverse beleidswijzigingen.

Harmonisatie kansspelvergunningen

Het College heeft ter uitwerking van de aangekondigde harmonisatie een model ontwikkeld. Zoals reeds aangekondigd in het kabinetsstandpunt, heeft de Staatssecretaris van Justitie op 14 september 2001 het College advies gevraagd over een voorstel tot harmonisatie van kansspelvergunningen en de positie van de Nederlandse Staatsloterij. Het College heeft ter zake op 25 september 2001 advies uitgebracht, waarin mede het door het College ontwikkelde model is betrokken. Dit advies en dit model zijn opgenomen in deel IV van dit jaarverslag. Een

van de cruciale punten daarvan, namelijk het begrenzen van de kosten tot maximaal 25% van de omzet, is tot spijt van het College niet door het kabinet gevolgd.

Toekomstige positie College

In de brief van de Staatssecretaris van Justitie en de Minister van Economische Zaken d.d. 20 november 2000 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal inzake de MDW-operatie Wet op de kansspelen is aangegeven dat een nieuw orgaan zal worden ingericht dat operationeel toezicht houdt op de landelijke vergunninghouders en advies geeft aan vergunningverleners met betrekking tot de uitvoering. Verder is in de brief aangegeven dat genoemde bewindslieden met het College in overleg zullen treden teneinde te bezien op welke wijze invulling kan worden gegeven aan een nieuw orgaan. Inmiddels heeft de Staatssecretaris van Justitie toegezegd ter zake de vormgeving van het toezicht op de kansspelen het College om advies te vragen. In dat naar verwachting nog in 2002 uit te brengen advies zal het College dieper op deze materie ingaan.

Onderzoek naar de behoefte aan casinospelen

Met een brief d.d. 31 oktober 2001 van de Staatssecretaris van Justitie aan de Voorzitter van de Tweede Kamer wordt nader ingegaan op een reeds in het kabinetsstandpunt van 20 november 2000 aangekondigd onderzoek naar de behoefte aan casinospelen. Het doel van het onderzoek is de behoefte aan uitbreiding van het legale casinoaanbod in kaart te brengen, alsmede de te verwachten effecten ervan en de mogelijke en benodigde voorwaarden daarbij. Het onderzoek wordt uitgevoerd door SWOKA en Research voor Beleid. Voor het onderzoek is een begeleidingscommissie ingesteld. Namens het College heeft de plv. secretaris zitting in deze begeleidingscommissie. Volgens planning moet het onderzoek in augustus 2002 worden afgerond.

Adviezen

Adviezen inzake vergunningen, statuten en reglementen

In het verslagjaar heeft het College 23 adviezen uitgebracht op grond van artikel 34 van de Wet op de kansspelen (adviezen inzake vergunningen, statuten en reglementen van de vergunninghouders van de landelijke kansspelen). Deze 23 adviezen zijn uitgebracht naar aanleiding van in totaal 26 adviesaanvragen van – of door tussenkomst van – de Staatssecretaris van Justitie. Een overzicht van de uitgebrachte adviezen is opgenomen in deel IV van dit jaarverslag. De gemiddelde termijn tussen adviesaanvraag en het uitbrengen van het advies bedraagt iets minder dan vijf weken. In deel III van dit jaarverslag wordt nader ingegaan op de inhoud van de door het College uitgebrachte adviezen.

Een van de uitgebrachte adviezen – betreffende de *vakantieloterij* – heeft geen betrekking op de huidige acht vergunninghouders waarop het College toezicht houdt, maar op de Stichting Nationale Vakantie Loterij (verder aan te duiden als SNVL). Door SNVL is een vergunning gevraagd tot het organiseren van 13 trekkingen in het kader van een kansspel op grond van artikel 3 van de Wet op de kansspelen. Gelet op de beoogde omzet van dit kansspel over 13 weken en het daarop gebaseerde prijzenpakket van meer dan 4.500.000 euro, is op grond van artikel 34, eerste lid, van de Wet op de kansspelen het College gehoord. Samenvattend komt het College in zijn advies tot de conclusie dat de gegeven omstandigheden het verlenen van een loterijvergunning niet rechtvaardigen. Indien de Staatssecretaris van Justitie niettemin geen bedenkingen zou hebben ten aanzien van het aanmerken van de aangegeven doeleinden als zijnde van algemeen belang en bovendien geen bedenkingen zou hebben ten aanzien van de kennelijke commerciële nevenopzet van de vakantieloterij, dan ware in ieder geval naar de opvatting van het College meer duidelijkheid te verkrijgen over de specifieke bestemmingen van de netto opbrengst van de loterij. Verder is alsdan een meer concreet financieel overzicht gewenst, waarbij duidelijk baten, prijzen, kosten en af te dragen resultaat zijn gespecificeerd. Bovendien dient in dat geval meer duidelijkheid te worden verschaft over de bestuurlijke structuur van SNVL. Voor zover het College bekend is ter zake door de Staatssecretaris van Justitie nog geen beslissing genomen.

Overige adviezen

Desgevraagd brengt het College ook andere adviezen uit, voor zover deze betrekking hebben op de uitvoering van de Wet op de kansspelen. In het verslagjaar heeft het College twee van dergelijke adviezen uitgebracht. Een advies betreft inbelspeltjes in combinatie met loterijtrekkingen. Voortbouwend op een eerder advies d.d. 25 februari 1997 is het College van oordeel dat van gratis deelname bij een televisiespel kan worden gesproken indien de kosten beperkt blijven tot de gebruikelijk verbindingskosten, te weten een telefoontje of het insturen van een briefkaart. Tot de gebruikelijke verbindingskosten wil het College in dit verband tevens rekenen de kosten die nodig zijn om de wens tot deelname van een speler te ontvangen en te registreren. Dat wil zeggen dat de kosten voor het inhuren van een *call centre* tot deze verbindingskosten kunnen worden gerekend. Dit betekent naar de opvatting van het College dat een beltarief hoger dan het reguliere telefoontarief tot de mogelijkheden behoort, met dien verstande dat dit voor de organisator van het spel kostenneutraal dient te zijn. Naar de inschatting van het College moet daarbij gedacht worden aan een tarief per minuut van zeker niet meer dan 15 tot 20 eurocent. Het andere advies betreft de harmonisatie van kansspelvergunningen en de positie van de Nederlandse Staatsloterij. Op de inhoud daarvan is hiervoor reeds ingegaan in het onderdeel MDW-operatie Wet op de kansspelen.

Toezicht

Kwartaalrapportage

Ingevolge de verleende vergunningen zijn de vergunninghouders van de landelijke kansspelen verplicht om binnen één maand na het einde van elk kwartaal te rapporteren over het financiële verloop en andere noodzakelijk geachte gegevens over dat kwartaal. Aangezien het College geen operationeel toezicht uitoefent, vormen deze rapportages van de vergunninghouders een essentieel onderdeel van het toezichtinstrumentarium. Het College heeft daartoe in samenspraak met de vergunninghouders een model-kwartaalrapportage ontwikkeld. De kwartaalrapportages worden steeds gezamenlijk door het College besproken. De bevindingen van het College worden vervolgens teruggekoppeld naar de vergunninghouders. In geval van onregelmatigheden rapporteert het College hierover, na de betrokken vergunninghouder te hebben gehoord, aan de verantwoordelijke bewindslieden (zie ook hierna bij toezichtrapportages inzake naleving regelgeving).

Toezichtrapportages inzake naleving regelgeving

In het verslagjaar heeft het College – al dan niet naar aanleiding van de behandeling van de kwartaalverslagen – elf toezichtrapportages uitgebracht inzake de naleving door de verschillende vergunninghouders van het bepaalde bij en krachtens de Wet op de kansspelen. De in 2001 uitgebrachte toezichtrapportages hebben betrekking op de Nederlandse Staatsloterij (drie maal), de BankGiroLoterij, de SponsorBingo Loterij (twee maal), de Nationale Postcode Loterij (twee maal), De Lotto en Holland Casino (twee maal). In deel III van dit jaarverslag wordt nader ingegaan op de inhoud van de door het College uitgebrachte toezichtrapportages.

Klachtenafhandeling

In het verslagjaar zijn door het College vierendertig schriftelijke klachten over de vergunninghouders van de landelijke kansspelen ontvangen en afgehandeld. Deze hebben betrekking op de Nederlandse Staatsloterij (elf maal), de SponsorBingo Loterij (negen maal), de Nationale Postcode Loterij (drie maal), De Lotto (vijf maal) en Holland Casino (vijf maal). Tot slot is er een klacht geweest die meerdere vergunninghouders betrof, te weten de BankGiroLoterij, de SponsorBingo Loterij en de Nationale Postcode Loterij. In deel III van dit jaarverslag wordt nader ingegaan op de inhoud van deze klachten. Daarnaast heeft het College ook vele telefonische klachten ontvangen, die niet gevolgd zijn door een schriftelijke klacht, in het bijzonder inzake incassoperikelen bij de SponsorBingo Loterij en De Lotto. De door het College vastgestelde interne procedureregels met betrekking tot de afhandeling van klachten over de vergunninghouders van de landelijke kansspelen zijn opgenomen in deel IV van dit jaarverslag.

Zorgvuldigheid inzake publiciteit rond hoofdprijswinnaars

Met een brief van 28 maart 2000 heeft het College de vergunninghouders van de landelijke kansspelen bericht inzake zijn opvatting over het beleid en de handelwijze van de vergunninghouders met betrekking tot publiciteit rond hoofdprijswinnaars. Het College was daarbij van opvatting dat in het algemeen door de vergunninghouders voldoende aandacht wordt gegeven aan het begeleiden en de nazorg van hoofdprijswinnaars. Het College

constateerde voorts dat bij de vergunninghouders er een zekere trend is naar, daar waar mogelijk, gebruik maken van publiciteit rondom hoofdprijswinnaars. Het College heeft daarbij het vertrouwen uitgesproken dat de vergunninghouders die het aangaat ook bij een ruimer gebruik van de publicitaire mogelijkheden de nodige zorgvuldigheid zouden (blijven) betrachten.

Voorts kondigde het College aan een jaar na dato weer het beleid en de handelwijze van de vergunninghouders met betrekking tot publiciteit rond hoofdprijswinnaars te zullen bezien. In zijn vergadering van 21 februari 2001 heeft het College het onderhavige onderwerp opnieuw besproken en is daarbij tot de conclusie gekomen dat de ontwikkelingen in het afgelopen jaar geen aanleiding hebben gegeven om met nadere voorstellen of suggesties te komen. Wel overweegt het College om te gelegener tijd de vergunninghouders opnieuw te verzoeken een beschrijving van hun beleid met betrekking tot de zorgvuldigheid inzake publiciteit rond hoofdprijswinnaars aan het College te doen toekomen.

Rapportage jaarstukken vergunninghouders

Door de vergunninghouders van de landelijke kansspelen wordt jaarlijks publiekelijk verantwoording afgelegd middels de jaarverslagen en de overige jaarstukken. Ook deze verplichting ligt vast in de verleende vergunningen. De vergunninghouders zijn gehouden om binnen vier maanden na afloop van een kalenderjaar de jaarrekening, vergezeld van een accountantsverslag en -verklaring, alsmede het jaarverslag in te zenden. Het College heeft zich voorheen verplicht om binnen eenzelfde termijn het jaarverslag en de overige jaarstukken te beoordelen en daarover een openbare rapportage uit te brengen.

Met een brief van 3 maart 2000 heeft de toenmalige Staatssecretaris van Justitie gereageerd op het concept-toetsingskader voor de jaarverslaglegging van de vergunninghouders dat het College op zijn verzoek heeft opgesteld, alsmede op de rapportage jaarstukken 1998, die beide op 31 augustus 1999 aan hem zijn aangeboden. De reactie komt erop neer dat besluitvorming wordt aangehouden in afwachting van het MDW-traject. Het College is daarop tot de conclusie gekomen dat – in afwachting van het MDW-traject en de besluitvorming ter zake – het niet doelmatig is een rapportage over de jaarstukken 1999 van de vergunninghouders uit te brengen. Sederdien wordt door het College geen rapportage meer uitgebracht over de jaarstukken van de vergunninghouders. Het College heeft in plaats daarvan besloten de jaarstukken van de vergunninghouders op eenzelfde wijze af te handelen als hiervoor omschreven bij de kwartaalrapportages van de vergunninghouders.

Onderzoeks- en adviesrapport

Op verzoek van de toenmalige Staatssecretaris van Justitie is door het College in 1998 een toetsingsmodel uitgewerkt voor het periodiek doorlichten van de vergunninghouders waar het College toezicht op houdt. Deze zogenoemde reguliere *audit* betreft een algemeen onderzoek dat voor alle vergunninghouders geldt bij de verlenging van de geldigheidsduur van de vergunning, c.q. één keer per vijf jaar indien de vergunning voor onbepaalde duur is verleend. In 2001 zijn door het College twee van dergelijke onderzoeks- en adviesrapporten uitgebracht, te weten met betrekking tot de instantloterij en de speelcasino's.

Een onderzoeks- en adviesrapport bestaat uit drie delen. Het eerste deel bevat de bevindingen van het College overeenkomstig het uitgewerkte toetsingsmodel. Voor de goede orde merkt het College hierbij op dat deze vorm van periodiek doorlichten geen operationele controle met

zich meebrengt, maar zich – in beginsel – beperkt tot een beschrijving van bij het College bekende feiten en omstandigheden. Dit gedeelte van de rapportage wordt in concept aan de desbetreffende vergunninghouder voorgelegd, om deze in staat te stellen een reactie te geven op de bevindingen. Met inachtneming van de reactie wordt de definitieve rapportage opgesteld. Het tweede deel bevat het op basis van de bevindingen opgestelde advies van het College, waarin het een normatief oordeel geeft over de gang van zaken bij de desbetreffende vergunninghouder. Het College beperkt zich daarbij niet tot de naleving van bestaande regelgeving in de verstreken vergunningsperiode, maar richt zich vooral op het vanuit het toezichtsperspectief van het College ontwikkelen van nieuwe voorschriften voor de komende vergunningsperiode. Het advies bevat een geïntegreerde afweging met betrekking tot de condities waaronder de vergunninghouder naar de opvatting van het College het kansspel mag organiseren en de daaruit verkregen gelden kan uitkeren, zoals deze condities zijn neergelegd in de vergunning, de statuten en de reglementen. Alvorens het College het advies vaststelt wordt de vergunninghouder in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze te geven. Het derde deel bevat een concept-beschikking, waarin het in het tweede deel van de rapportage opgenomen advies van het College concreet is uitgewerkt in nieuwe voorschriften voor de komende vergunningsperiode.

Op de inhoud van de in 2001 uitgebrachte onderzoeks- en adviesrapporten wordt nader ingegaan in deel III van dit jaarverslag.

Inmiddels heeft het College zeven audits uitgebracht. De verantwoordelijke bewindslieden hebben met deze audits tot nu toe niets gedaan. Het College zal nog één resterende audit uitbrengen, te weten inzake de totalisator, waarna deze activiteit zal worden gestaakt. Met een brief d.d. 7 januari 2002 heeft de Staatssecretaris van Justitie het College laten weten dat de audits zullen worden gebruikt als input in het vervolgtraject van de MDW-operatie, met name waar het gaat om het harmoniseren van de vergunningen. Over deze harmonisering zal het College te zijner tijd advies worden gevraagd.

Onderzoeken

Illegaal gokcircuit

Eind 1999 is door het Nederlands Kansspel Platform (NKP) en het College van toezicht op de kansspelen gezamenlijk opdracht verleend aan Ernst & Young Forensic Services b.v. tot het uitvoeren van een onderzoek naar het illegale gokcircuit in Nederland. De kosten van het onderzoek waren voor de helft voor rekening van het NKP en voor de helft voor rekening van het College. Een commissie met als voorzitter mr. A. Herstel, oud hoofdofficier van Justitie van Utrecht en Rotterdam, heeft het onderzoek begeleid. In de begeleidingscommissie hadden verder zitting – naast vertegenwoordigers van het College en het NKP – een burgemeester, een hoofdofficier van Justitie en een korpschef, alsmede vertegenwoordigers van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) en van het ministerie van Justitie. De begeleidingscommissie is in totaal vijftien maal bijeen geweest. Het rapport *Verkeerd gokken* is op 31 januari 2001 door de voorzitter van de begeleidingscommissie mr. A. Herstel aangeboden aan de Staatssecretaris van Justitie mevrouw mr. N.A. Kalsbeek.

Het rapport is de weerslag van een oriënterend onderzoek naar aard en omvang van illegale kansspelen in Nederland. Het onderzoek was gericht op illegale casino's, commerciële bingo, illegaal wedden op paarden en illegale lotto-, toto- en loterij-achtigen. Deze vier vormen van illegaal gokken zijn volgens het onderzoek samen goed voor een bruto spelopbrengst van naar schatting een paar honderd miljoen euro per jaar. De schattingen wijzen op een relatief grote omvang van het illegale aanbod ten opzichte van het gelijksoortige legale aanbod van kansspelen. Zo bedraagt bijvoorbeeld de bruto spelopbrengst van de illegale casinospelen naar schatting 136 miljoen euro, terwijl de bruto opbrengst van de casinospelen van Holland Casino 202 miljoen euro bedragen. Voor de goede orde: het totale aanbod van legale kansspelen (dus inclusief alle overige spelen zoals loterijen en speelautomaten) bedraagt, gemeten naar bruto spelopbrengst, naar schatting 1,6 – 1,8 miljard euro.

Het illegale gokcircuit staat per definitie niet, zoals het legale aanbod, onder toezicht van de overheid. De exploitanten van de illegale kansspelen ondernemen geen activiteiten om gokverslaving in te dammen; ze bieden daarentegen een vluchthaven voor gokkers, die niet meer in het legale circuit terecht kunnen of willen. Hierdoor wordt de effectiviteit van het gokverslavingsbeleid van de legale aanbieders ondergraven. De grote bedragen die met de exploitatie gemoeid zijn maken de sector aantrekkelijk voor personen met een criminele achtergrond. Er zijn dan ook indicaties voor de verwevenheid van delen van het illegale gokcircuit met ernstige vormen van criminaliteit. Door problemen bij de bewijslast in verband met de ingewikkeldheid van die bewijslast, in verband met het ontbreken van specialisten en door een lage prioriteit voor de handhaving kunnen veel van de speelgelegenheden soms langdurig en tamelijk openlijk opereren.

De onderzoekers doen in het rapport een aantal aanbevelingen. De belangrijkste daarvan is dat de overheid met betrekking tot het kansspelbeleid er niet uitsluitend op mag vertrouwen dat een vergroting van het legale aanbod van kansspelen de wind uit de zeilen van het illegale aanbod zal nemen. Om het illegale aanbod te bestrijden is daarnaast een effectieve handhavingsstrategie nodig. De bestrijding van het illegale gokcircuit moet door een gezamenlijke en integrale aanpak door politie, justitie en bestuur plaatsvinden en om kennis over de aanpak van illegale kansspelen te bundelen moet een kenniscentrum worden ingericht. Verder pleiten de onderzoekers voor een verruiming van het huidige kansspelcriterium in de Wet op de kansspelen om de handhaving te vereenvoudigen. Tenslotte signaleren de onderzoekers dat de opkomst van grootschalige commerciële bingo's in strijd is met de geest van de Wet op de kansspelen, soms

ook met de letter. Zij pleiten voor hetzij een aanscherping van de wet teneinde het kleinschalige karakter van bingo's te handhaven, dan wel het bestaan van grootschalige bingo's te erkennen en onder een vergunningstelsel te brengen, zoals dat geldt voor casinospelen.

Overigens is in het kabinetsstandpunt MDW-operatie Wet op de kansspelen als een van de beleidswijzigingen aangekondigd het intensiveren van handhaving en opsporing.

Preventiebeleid kansspelverslaving Holland Casino

Eveneens eind 1999 is door het College een onderzoek opgestart naar het preventiebeleid kansspelverslaving van Holland Casino. Dit onderzoek is uitgevoerd door het Centrum voor Verslavingsonderzoek (CVO), verbonden aan de Universiteit Utrecht. Met het onderzoek is beoogd de door Holland Casino genomen maatregelen te evalueren in het kader van het preventiebeleid kansspelverslaving. Voor het onderzoek is een begeleidingscommissie ingesteld met vertegenwoordigers van het College, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, het ministerie van Economische Zaken, het ministerie van Justitie, het WODC, GGZ Nederland en Holland Casino, onder voorzitterschap van het Collegelid dr. M.W.J. Koeter. Het rapport *Gasten van Holland Casino* is op 21 maart 2001 door de voorzitter van het College mevrouw drs. M.W.M. Vos-van Gortel aangeboden aan de Minister van Economische Zaken mevrouw A. Jorritsma-Lebbink.

Holland Casino biedt kansspelen aan die risicovol kunnen zijn, net zoals de alcoholbranche producten aanbiedt die risicovol kunnen zijn. Het bijzondere en unieke aan het preventiebeleid kansspelverslaving van Holland Casino is dat bij geen enkel ander preventiebeleid de aanbieder van het risicovolle product de consument de mogelijkheid biedt om zichzelf op vrijwillige basis een entreeverbod of een bezoekbeperking op te leggen. Holland Casino lijkt daarmee een redelijk evenwicht te hebben gevonden tussen de inspanningen ter voorkoming van gokverslaving en die ten behoeve van een rendabele exploitatie worden genomen. Een goede zorg voor de gasten blijkt niet haaks te staan op de omzet, aldus de algemene conclusie van het rapport *Gasten van Holland Casino*.

Een van de vragen uit het onderzoek was die naar de prevalentie van problematisch speelgedrag onder casinospelers. Om te kunnen vaststellen of sprake is van problematisch speelgedrag is de SOGS gebruikt (de South Oaks Gambling Screen), een internationaal gevalideerd meetinstrument gebaseerd op de DSM-III-R criteria voor pathologisch gokken. Een score van vijf of meer op de SOGS wordt beschouwd als een indicatie voor problematisch speelgedrag. Voor Holland Casino komen de onderzoekers op een schatting voor het percentage gokverslaafden van 1,3%. Dat zijn ongeveer 24.000 casinospelers in Nederland. Uit de vragenlijst die onder de bezoekers van Holland Casino is afgenomen blijkt dat ongeveer vier van de tien respondenten met een SOGS5+ daadwerkelijk door het preventiebeleid kansspelverslaving worden bereikt: ze hebben ooit een beschermende maatregel aangevraagd of zijn ooit aangesproken op hun speelgedrag door het personeel van Holland Casino. Van de respondenten met een SOGS5+ die niet worden bereikt (60%) is ruim een kwart niet op de hoogte van het bestaan ervan. De rest is derhalve wel bekend met de mogelijkheden van het preventiebeleid, maar heeft er tot op heden van afgezien een beschermende maatregel aan te vragen.

Volgens de onderzoekers lijkt de motivatie om een beschermende maatregel te nemen een belangrijke rol te spelen bij het succes ervan. Wanneer een beschermende maatregel weloverwogen wordt genomen en bijvoorbeeld wordt gecombineerd met een vorm van hulpverlening of ondersteuning zal de kans op een blijvend succes toenemen. Het komt de effectiviteit van het preventiebeleid ten goede wanneer spelers ten tijde van een entreeverbod geen

alternatieve mogelijkheden hebben om te gokken. Bijna de helft van de probleemspelers zoekt ten tijde van een entreeverbod naar alternatieven om te gokken en vindt die in het illegale circuit, het buitenland of in de amusementscentra. Op dit moment is volgens de onderzoekers bovendien een aantal ontwikkelingen gaande op de kansspelmarkt die de effectiviteit van het preventiebeleid van Holland Casino (verder) dreigt te ondermijnen, zoals mogelijk meer vergunningen voor het aanbieden van casinospelen, de productdifferentiatie in amusementscentra en het aanbieden van kansspelen op internet. In de toekomst zal dan ook vooral gestreefd moeten worden naar een afstemming op en een integratie van het beleid met andere bestaande en mogelijk nieuwe kansspelaanbieders.

Kansspelen via internet

Medio 2001 heeft het College aan het marktonderzoekinstituut NIPO opdracht gegeven voor een onderzoek naar de deelname aan betaalde kansspelen via internet in Nederland. Het op 22 november 2001 gepubliceerde rapport *kansspelen via internet* is als zogeheten nulmeting bedoeld. Het College zal een dergelijk onderzoek voortaan jaarlijks laten uitvoeren, om de ontwikkeling van de deelname aan kansspelen via internet te kunnen volgen. De vraagstelling zal daarbij worden aangepast aan de ervaringen die met dit eerste onderzoek zijn opgedaan.

Het legale aanbod van kansspelen via internet is thans nog beperkt. In 2001 bedragen de vermoedelijke bestedingen in Nederland aan e-gaming op internet 19 miljoen euro. Het gaat hier om interactieve kansspelen zoals digitale casino's, speelautomaten en krasloten. Dit is in Nederland nog niet toegestaan. Eind 2001 heeft de Staatssecretaris van Justitie besloten om een wetsvoorstel in te dienen dat e-gaming in Nederland mogelijk moet maken. Via internet loten bestellen of meedoen aan een loterij in Nederland is al wel toegestaan (e-commerce). De vermoedelijke bestedingen daaraan bedragen 21 miljoen euro.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden door ondervraging van 19.157 personen van 18 jaar en ouder met toegang tot internet. 392 personen (2%) hebben aangegeven dat zij in de afgelopen 6 maanden aan één of meer betaalde kansspelen op internet hebben meegedaan. Ongeveer de helft daarvan (193 personen) heeft deelgenomen aan e-gaming. De gegevens van dit eerste onderzoek over de deelname aan betaalde kansspelen op internet in Nederland dienen overigens met voorzichtigheid te worden beoordeeld, omdat het om een relatief kleine groep personen gaat.

Een e-gamer speelt gemiddeld per keer 2,4 spel met een frequentie van 30 keer per jaar. Gemiddeld speelt men per sessie 21 minuten, vooral in het weekend 's avonds. De deelnemers aan e-gaming besteden gemiddeld 23 euro per maand, ruim 275 euro per jaar. Zij verrichten hun betalingen overwegend met creditcard. Men ziet de deelname thuis op elk moment als belangrijkste voordeel en de onveiligheid van betalen als belangrijkste nadeel. Omgerekend naar landelijk niveau hebben 69.000 spelers 4 miljoen maal meegedaan aan een betaald interactief kansspel op internet.

Bij e-gaming betreft de helft van de deelnames digitale casinospelen en een derde interactieve krasloterijen. Binnen de casinospelen scoren de speelautomaat, black jack en roulette het hoogst. Een aantal deelnemers heeft waarschijnlijk de deelname om punten bij Holland Casino aangezien voor betaalde deelname, of andere sites voor die van Holland Casino aangezien, zodat de cijfers ook op dit punt met de nodige voorzichtigheid beoordeeld moeten worden. Bovendien is uit het onderzoek niet duidelijk geworden in hoeverre deelnemers ook de kosten van internet als betaalde deelname zien.

Internationale aangelegenheden

IAGA/IAGR Parijs

Een gepland plenair Collegebezoek aan Parijs ter gelegenheid van de daar te houden International Gaming Law Conference, alsmede de jaarlijkse bijeenkomst van de International Association of Gaming Attorneys (IAGA) en de International Association of Gaming Regulators (IAGR) kon geen doorgang vinden vanwege het annuleren van de International Gaming Law Conference ten gevolge van de wereldgebeurtenissen na 11 september 2001.

GRAF Stockholm

Het Gaming Regulators European Forum (GRAF) is een sedert 1989 bestaand informeel overleg tussen Europese regelgevers en toezichthouders op het terrein van de kansspelen. De jaarlijkse bijeenkomst van GRAF is in het verslagjaar gehouden te Stockholm, van 24 tot 27 mei. Aan deze bijeenkomst namen 61 vertegenwoordigers uit 18 Europese landen deel. Tijdens de tweejaarlijkse verkiezingen van de Executive Board van GRAF is de secretaris van het College herkozen in de Executive Board in de functie van administrator.

Ontvangen bezoeken

In 2001 heeft het College bezoeken ontvangen van vertegenwoordigers van de UK Gambling Review Body, het Noors Expert Committee on Gaming, het Duitse Toto- und Lottoblock, alsmede van de Zweedse Gaming Board. Verder heeft in verband met het annuleren van de International Gaming Law Conference in Parijs een aldaar geplande vergadering van de Executive Board van GRAF plaatsgevonden ten kantore van het College.

Overige internationale contacten

In 2001 zijn door het secretariaat voorts dienstreizen gemaakt naar Londen (Amusement Trades Exhibition International / International Casino Exhibition - ATEI/ICE, alsmede Executive Board meeting GRAF), Las Vegas (International Gaming Regulators Conference, alsmede IAGR Steering Committee meeting), Brussel (Eurotechno; congres Euromat over technologische ontwikkelingen op het terrein van de speelautomaten), Amsterdam (Executive Committee European Association for the Study of Gambling - EASG) en Amsterdam (bijeenkomst Interactive Gaming Council).

Het College krijgt verder regelmatig uit het buitenland verzoeken van overheidsinstellingen, bedrijven en particulieren om informatie betreffende de kansspelen in Nederland. Voor zover mogelijk worden deze verzoeken door het College zelf afgedaan en wanneer dat niet mogelijk is, worden betrokkenen doorverwezen naar de instantie in Nederland die de gevraagde informatie wel kan verschaffen.

DEEL II

ONDERZOEK NAAR DE TAAKVERVULLING VAN HET COLLEGE

Zelfevaluatie College

Uitgangspositie

Ingevolge artikel 33, derde lid, van de Wet op de kansspelen wordt telkens na een termijn van drie jaren in het jaarverslag van het College de taakvervulling van het College aan een onderzoek onderworpen. Dit is de tweede maal dat het College een dergelijke zelfevaluatie in een jaarverslag opneemt. In de memorie van toelichting bij de instellingswet (Kamerstukken II, 1993-1994, 23 605, nr. 3, blz. 12) is aangegeven dat aan de hand van de periodieke evaluatie van het College en van de ontwikkelingen op het terrein van de kansspelen politieke oordeelsvorming kan plaatsvinden of er aanleiding bestaat het College in de toekomst met meer of minder vergaande bevoegdheden te bekleden, of dat er anderszins wijziging in het kansspelbestel moet worden aangebracht. In dat verband wordt in de memorie van toelichting aangegeven dat de instelling van het College een duidelijk interim-karakter heeft.

De vorige zelfevaluatie

Uit een oogpunt van objectiviteit heeft het College in het kader van de vorige zelfevaluatie de opvattingen in het veld over de taakvervulling van het College laten inventariseren door een externe deskundige. Uit deze externe consultatie leidde het College af dat het College bestaansrecht en meerwaarde had. Het College was de overtuiging toegedaan dat in de vigerende maatschappelijke context het voortbestaan van het College gewaarborgd behoorde te worden. Het College was van oordeel – zich daarbij baserend op de externe consultatie – dat er geen reden was om wijzigingen aan te brengen in de wettelijke regeling inzake de samenstelling van het College en de wettelijke bevoegdheden van het College. Met betrekking tot de toezichtfunctie zag het College een afnemende meerwaarde voor de nabije toekomst. Er was volgens het College een duidelijke behoefte in het veld tot verdere uitbouw van de algemene (beleids)adviestaak van het College. Met het oog op een zinvolle taakvervulling door het College in de toekomst zou de adviesfunctie in een breder perspectief moeten worden geplaatst. Dit laatste vereist weliswaar wetswijziging, maar vooruitlopend daarop staat het de verantwoordelijke bewindspersonen vrij om aan het College advies te vragen wanneer zij daar behoefte aan hebben, aldus de conclusie van het College in de vorige zelfevaluatie.

MDW-operatie

De besluitvorming over de vorige zelfevaluatie van het College is aangehouden in het kader van de MDW-operatie Wet op de kansspelen. Overigens is besluitvorming over zo ongeveer alle (andere) onderwerpen op het terrein van de kansspelen tot stilstand gekomen in afwachting van de besluitvorming in het kader van het MDW-traject. Het kabinet heeft op 10 november 2000 zijn standpunt bepaald naar aanleiding van het eindrapport *Nieuwe ronde, nieuwe kansen* van de MDW-werkgroep Wet op de kansspelen. Daarin is aangegeven dat een nieuw orgaan zal worden ingericht dat operationeel toezicht houdt op de landelijke vergunninghouders en advies geeft aan vergunningverleners met betrekking tot de uitvoering. Op de zelfevaluatie van het College wordt in het kabinetsstandpunt verder niet ingegaan.

Reactie van het College

Het College kan zich vinden in de gedachte dat de uitvoering van de Wet op de kansspelen (vergunningverlening en toezicht op de naleving daarvan) op landelijk niveau in één hand wordt gebracht bij één bestuursorgaan, dat daartoe kwalitatief en kwantitatief voldoende toegerust moet zijn en slagvaardig kan optreden. Naar de opvatting van het College dient dit een onafhankelijke toezichthouder te zijn. Uit het kabinetsstandpunt leidt het College af dat de nieuwe toezichthouder geen onafhankelijk bestuursorgaan zal zijn. Het College acht dit geen voor de hand liggende keuze. Gelet op het bijzondere karakter van het kansspelbestel, dat ondanks de MDW-operatie vooralsnog grotendeels gehandhaafd zal blijven, is een onafhankelijke en uitgewogen oordeelsvorming ten aanzien van de belanghebbenden op dit terrein noodzakelijk.

Omzien of vooruitzien?

Gelet op de uitkomsten van de MDW-operatie Wet op de kansspelen heeft het College zich de vraag gesteld in hoeverre het nog opportuun is om uitgebreid in te gaan op zijn taakvervulling de afgelopen drie jaar. Reeds eerder heeft het College gesignaleerd dat de huidige constructie – waarin de toezichthouder alleen kan signaleren en adviseren – onbevredigend is. Is het dan zinvol om terug te blikken in de wetenschap dat de huidige toezichtconstructie blijkens het MDW-kabinetsstandpunt zijn langste tijd heeft gehad? Naast een korte beschouwing over de toekomst van het toezicht wil het College evenwel ook nog de balans van de afgelopen drie jaar opmaken. Gegeven de huidige wettelijke taken en bevoegdheden van het College, is het College van oordeel dat het de afgelopen drie jaren adequaat en naar behoren heeft gefunctioneerd. Dat aan veel adviezen en rapportages van het College eerst na jaren gevolg wordt gegeven is een omstandigheid die het College niet aan te rekenen is. Dit geldt eveneens voor het gegeven dat van de bij het College in de loop der jaren opgebouwde expertise per saldo weinig gebruik wordt gemaakt. Dit neemt overigens niet weg dat de instelling van het Projectbureau kansspelen bij het Ministerie van Justitie medio vorig jaar een stap in de goede richting is en dat het vorig jaar gestarte driemaandelijks overleg tussen de Staatssecretaris van Justitie en de voorzitter van het College een significante verbetering is.

De toekomst van het toezicht

Uit de vele contacten die het College met buitenlandse toezichthouders onderhoudt, komt duidelijk naar voren dat in de Nederlandse situatie sprake is van *underregulation*. De regelgeving is verouderd, het beleid is onduidelijk en het toezicht is door het ontbreken van een bestendige bestuurlijke gedragslijn bij de vergunningverlenende departementen niet effectief. Vanuit de departementen is er de afgelopen jaren weinig aandacht voor het onderhavige terrein geweest, waardoor er ook geen expertise kon worden opgebouwd. Daar komt dan nog bij dat een gedeelte van de handhaving uit het publieke domein is gehaald en ondergebracht is bij commerciële bedrijven. Reeds eerder heeft het College er op gewezen dat het gebied waar de meeste risico's liggen, het terrein van de speelautomaten, vrijwel geheel buiten schot blijft. Aldus dreigt de overheid het zicht op de regulering van de kansspelen te verliezen. In veel Europese landen zijn de afgelopen jaren nieuwe, meer of minder onafhankelijke, toezichthouders ingesteld om een betere *regulation* van de kansspelen te bevorderen, in het besef dat de ontwikkelingen op de kansspelmarkt vragen om een daarop toegesneden eigentijds en evenwichtig toezicht. Het College pleit ervoor dat dat ook in Nederland gebeurt. Inmiddels heeft de Staatssecretaris van Justitie toegezegd ter zake de vormgeving van het toezicht op de kansspelen het College om advies te vragen. In dat naar verwachting nog in 2002 uit te brengen advies zal het College dieper op deze materie ingaan.

DEEL III

ONTWIKKELING VAN DE KANSSPELEN IN
NEDERLAND

Algemeen

In het voorliggende deel III van het jaarverslag geeft het College een beschrijving van de ontwikkeling van de kansspelen in Nederland. Aangezien de toezicht- en adviestaak van het College zich beperkt tot de vergunninghouders van de landelijke kansspelen, beperkt ook de beschrijving zich tot deze kansspelen.

Na dit algemeen gedeelte volgt per vergunninghouder een beschrijving. Daarin wordt een kort algemeen beeld van de vergunninghouder geschetst, waarin gegevens zijn opgenomen omtrent omzet, uitgekeerde prijzen, exploitatiekosten, (kansspel)belasting en winstafdracht. Naast de rubriek met de algemene en financiële gegevens bevat de beschrijving per vergunninghouder een aantal andere rubrieken. Voor zover zich relevante ontwikkelingen hebben voorgedaan wordt daarin ingegaan op nieuwe producten, fusies, door het College uitgebrachte adviezen en rapportages, constatering inzake naleving van de regelgeving, alsmede klachten.

Per vergunninghouder is een overzicht jaargegevens 2001 en een overzicht kerngegevens 1996 t/m 2001 bijgevoegd, opgesteld op basis van door de betreffende vergunninghouders verstrekte gegevens. Deze overzichten zijn zowel grafisch als cijfermatig op eenzelfde manier opgezet, zodat een vergelijkbaar beeld ontstaat met betrekking tot alle vergunninghouders.

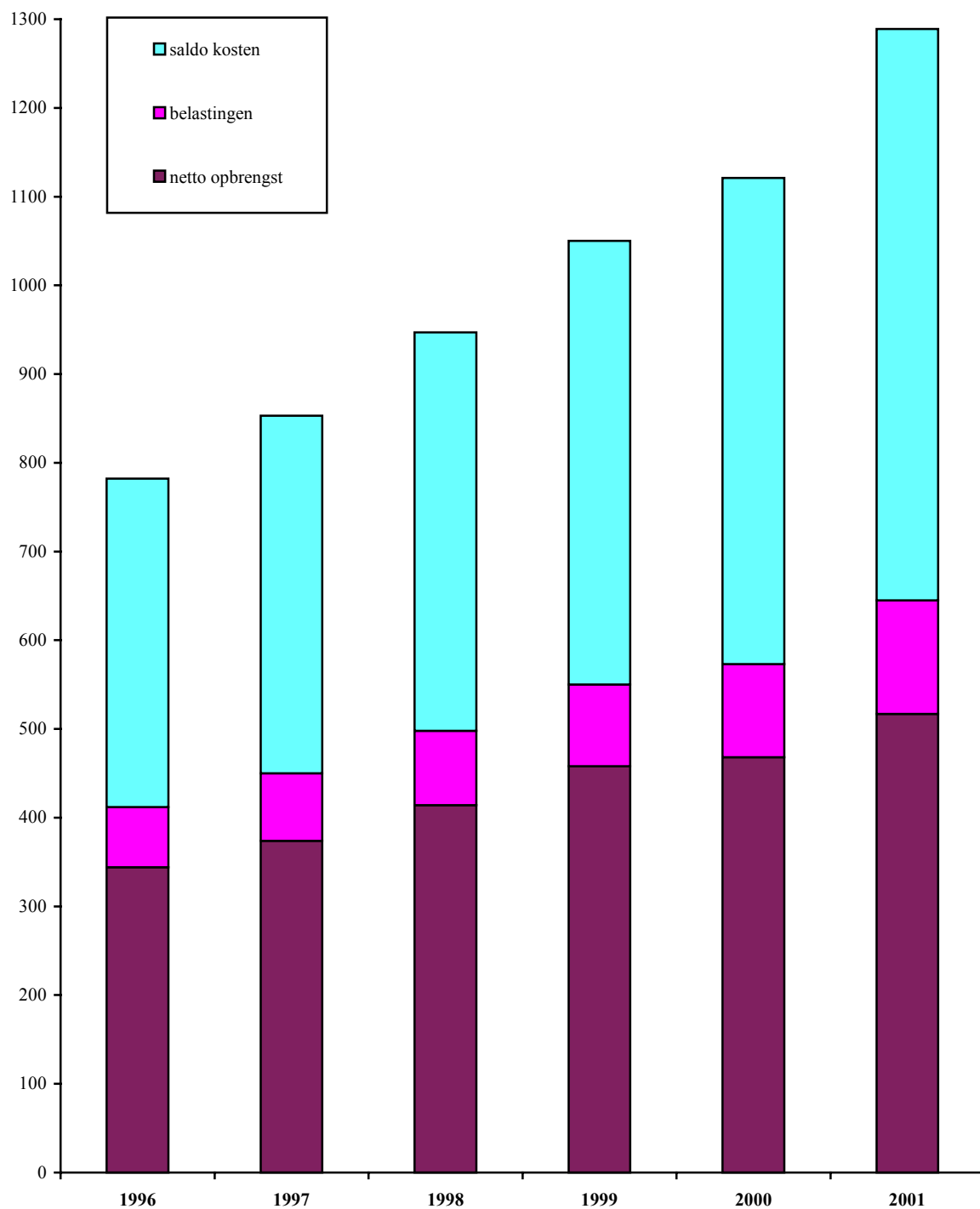
Het College merkt op dat de hierna opgenomen financiële gegevens enigszins kunnen afwijken van de door de vergunninghouders verstrekte gegevens. Dit wordt in de eerste plaats veroorzaakt door afrondingsverschillen. Daarnaast heeft het College soms een enigszins andere rubricering dan de vergunninghouder aangehouden, teneinde de gegevens van de acht vergunninghouders op een zo eenvormig mogelijke wijze te kunnen presenteren. Bovendien zijn de in het kader van de afdracht aan de begunstigden genoemde bedragen uitsluitend gerelateerd aan de netto opbrengst van de vergunninghouders over 2001. Deze bedragen kunnen daarom soms afwijken van de daadwerkelijke afdrachten over 2001, bijvoorbeeld omdat de (eind)afdrachten overlopen naar een volgend boek- of kalenderjaar.

De zeven loterijorganisaties waarop het College toezicht houdt (daaronder begrepen de totalisator en de sporttotalisator) bereiken in 2001 een omzet van 1.351,9 miljoen euro. Onder aftrek van 663,4 miljoen euro aan prijzengeld (waarin is begrepen 63,9 miljoen euro aan kansspelbelasting) levert dit een spelopbrengst op van 688,5 miljoen euro. Tezamen met de opbrengst van de speelcasino's van 600,5 miljoen euro komt de totale spelopbrengst van de acht vergunninghouders waarop het College toezicht houdt op 1.289,0 miljoen euro. Van de 1.289,0 miljoen euro aan spelopbrengst is 643,8 miljoen euro besteed aan kosten en 128,3 miljoen euro aan (kansspel)belastingen (alleen door de speelcasino's; bij de overige vergunninghouders zit de kansspelbelasting in het prijzengeld). Aldus blijft een netto opbrengst van 516,9 miljoen euro. Daarvan gaat 306,5 miljoen euro naar de goede doelen. De overige 210,4 miljoen euro komt ten goede aan de schatkist (afdracht staatsloterij en speelcasino's). Indien ook de (kansspel)belastingen van 63,9 miljoen euro en 128,3 miljoen euro worden meegeteld, komt in totaal 402,6 miljoen euro ten goede aan de Staat.

Voor een schematische weergave van deze financiële gegevens wordt verwezen naar het hierna opgenomen overzicht jaargegevens vergunninghouders 2001 en het eveneens hierna opgenomen overzicht kerngegevens vergunninghouders 1996 t/m 2001. In een afzonderlijke bijlage is het schema jaarafdracht 2001 opgenomen, waarin de zogenoemde macro-verdeelsleutel in kaart is gebracht. Met betrekking tot de afdracht van de netto opbrengsten over 2001 ten bedrage van 516,9 miljoen euro geeft dit schema de geldstromen weer tussen de vergunninghouders en de begunstigden.

Kerngegevens vergunninghouders 1996 t/m 2001
(in miljoenen euro)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
spelopbrengst	782	853	947	1.050	1.121	1.289
saldo kosten	370	403	449	500	548	644
belastingen	68	76	84	92	105	128
netto opbrengst	344	374	414	458	468	517
belasting in prijzen	35	40	47	51	54	64

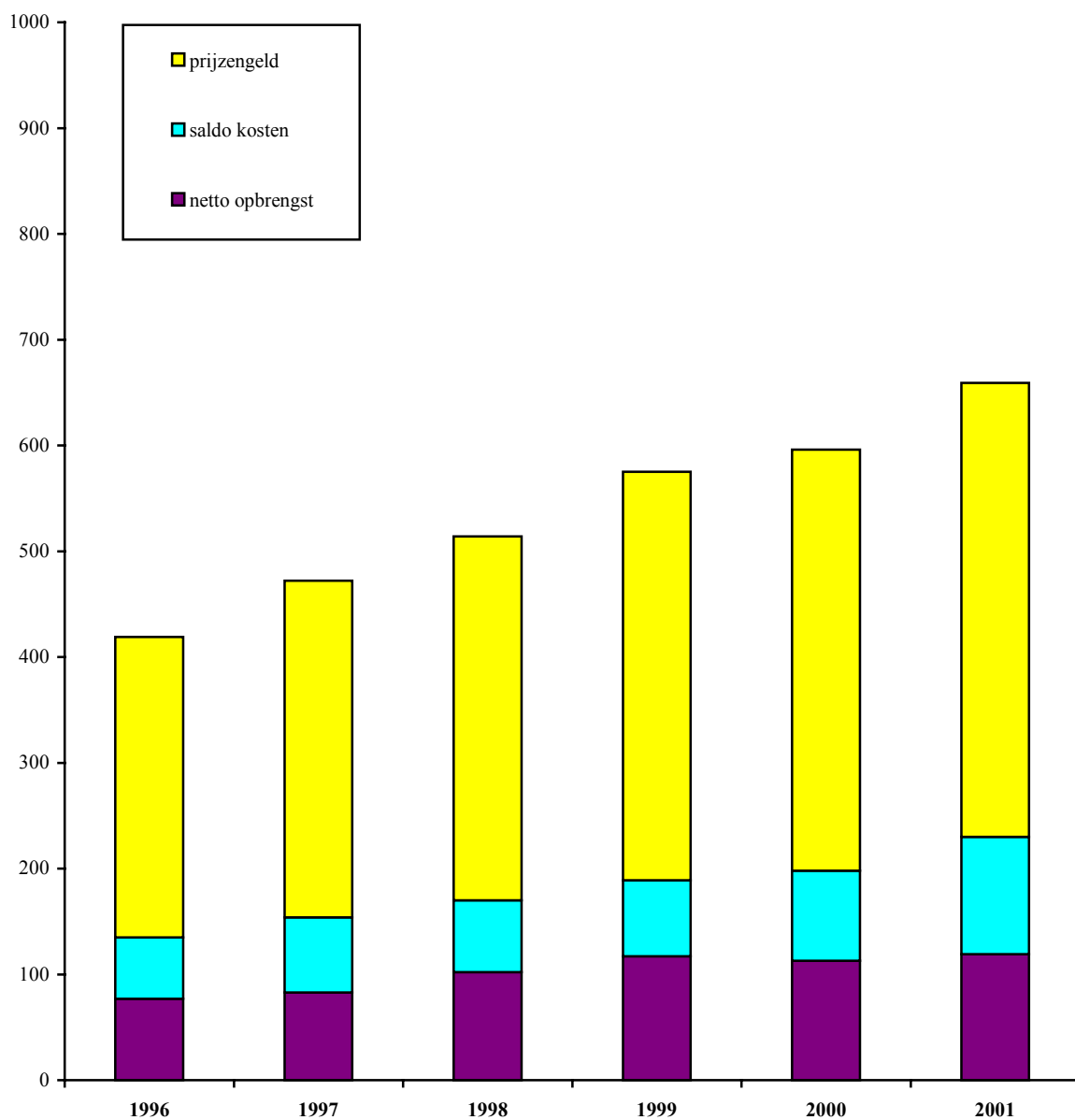
Jaargegevens 2001 (in miljoenen euro)	omzet		prijzengeld*		spelopbrengst		saldo kosten		belastingen		netto opbrengst		bestemming
		in %		in %		in %		in %		in %		in %	
staatsloterij	658,8	100%	428,5	65%	230,3	35%	110,8	17%	0,0	0%	119,5	18%	algemene middelen
bankgiroloterij	66,4	100%	17,2	26%	49,2	74%	9,3	14%	0,0	0%	39,9	60%	cultuur en natuurbehoud, maatschappelijk welzijn en volksgezondheid
sponsorloterij	52,4	100%	8,6	16%	43,8	84%	10,9	21%	0,0	0%	32,9	63%	cultuur, maatschappelijk welzijn, volksgezondheid, sport en lichamelijke vorming, humanitaire hulpverlening en natuurbehoud
postcodeloterij	292,9	100%	62,5	21%	230,4	79%	53,3	18%	0,0	0%	177,1	60%	ontwikkelingssamenwerking, milieubehoud en humanitaire hulpverlening
zorgloterij	0,0	0%	0,0	0%	0,0	0%	0,0	0%	0,0	0%	0,0	0%	volksgezondheid
sporttotalisator	244,0	100%	121,1	50%	122,9	50%	70,2	29%	0,0	0%	52,7	22%	sport en lichamelijke vorming, alsmede maatschappelijk welzijn, volksgezondheid en cultuur
totalisator	37,4	100%	25,5	68%	11,9	32%	8,0	21%	0,0	0%	3,9	10%	vrijwel geheel paardensport
speelcasino's	---	---	---	---	600,5	---	381,3	---	128,3	---	90,9	---	algemene middelen
totaal *	1.351,9	---	663,4	---	1.289,0	100%	643,8	50%	128,3	10%	516,9	40%	2001

* inclusief 63,9 miljoen euro kansspelbelasting en exclusief gesponsorde prijzen

Kerngegevens staatsloterij 1996 t/m 2001
(in miljoenen euro)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
omzet	419	472	514	575	596	659
prijzengeld	284	318	344	386	398	429
spelopbrengst	135	154	170	189	198	230
saldo kosten	58	71	68	72	85	111
netto opbrengst	*77	83	102	117	113	119

* exclusief 5% afdracht van de instantloterij

Staatsloterij

Algemeen

In 2001 vierde de staatsloterij haar 275-jarig bestaan. De Stichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij (SENS), handelend onder de naam Nederlandse Staatsloterij, organiseert sedert de verzelfstandiging in 1992 de staatsloterij. De omzet van de Nederlandse Staatsloterij (inclusief jackpotspel, oudejaarsloterij en de in 2001 geïntroduceerde nieuwe wekelijkse loterij *dayzers*) bedraagt in 2001 658,8 miljoen euro. Dit is 62,8 miljoen euro hoger (+ 10,5%) dan in het voorgaande jaar. Deze omzetsijging wordt vrijwel geheel veroorzaakt door een per 1 januari 2001 doorgevoerde prijsverhoging van 10%. In 2001 keert de staatsloterij voor 428,5 miljoen euro aan prijzen uit (inclusief 33,1 miljoen euro kansspelbelasting). De exploitatiekosten bedragen 115,3 miljoen euro. Dat levert een netto opbrengst op van 119,5 miljoen euro (inclusief 0,6 miljoen euro rentebaten en 3,9 miljoen euro onafgehaalde prijzen). Dit is 6,0 miljoen euro hoger (+ 5,3%) dan in het voorgaande jaar. De afdracht van de Nederlandse Staatsloterij aan de schatkist is gelijk aan de netto opbrengst. Aangezien de nevenactiviteiten van de Nederlandse Staatsloterij, te weten de ticketing-activiteiten, in het verslagjaar een resultaat hebben opgeleverd van 0,1 miljoen euro, komt de winstreserve op een niveau van 1,7 miljoen euro negatief.

Adviezen

Het College heeft in het verslagjaar één advies uitgebracht met betrekking tot de Nederlandse Staatsloterij, te weten over de gevolgen van de introductie van de euro.

Naleving regelgeving

Ingevolge artikel 10, tweede lid, van de Beschikking Staatsloterij, dient de Nederlandse Staatsloterij binnen een maand na het einde van elk kwartaal aan - onder andere - het College schriftelijk verslag te doen van de exploitatie van de staatsloterij. Met grote regelmaat zendt de Nederlandse Staatsloterij de kwartaalrapportage te laat in. Het College heeft hiervoor bij herhaling, maar zonder resultaat, aandacht gevraagd van de Nederlandse Staatsloterij. Daar waar alle overige vergunninghouders wel in staat zijn de kwartaalrapportage tijdig in te dienen kan het College niet inzien welke bijzondere omstandigheid de Nederlandse Staatsloterij zou beletten dat ook te doen. De Nederlandse Staatsloterij handelt naar de opvatting van het College niet overeenkomstig hetgeen van een professioneel loterijbedrijf verwacht mag worden. Met een brief d.d. 28 februari 2001 heeft het College de Staatssecretaris van Financiën verzocht de Nederlandse Staatsloterij op deze aangelegenheid aan te spreken. De Staatssecretaris van Financiën heeft de Nederlandse Staatsloterij in een brief d.d. 4 april 2001 met klem verzocht in de toekomst zorg te dragen voor tijdige rapportage. Dit heeft evenwel nog steeds niet altijd en niet volledig tot het gewenste resultaat geleid.

Het College heeft in het verslagjaar geconstateerd dat de Nederlandse Staatsloterij in reclame-uitingen nieuwe deelnemers nog *uitsluitend* de deelnamemogelijkheid *inclusief* jackpot aanbiedt. Deze reclame-uitingen staan naar de opvatting van het College op gespannen voet met een aantal bepalingen in de algemene spelvoorwaarden. Zo zijn in Hoofdstuk 2, artikel

14, tien varianten in spelvormen opgesomd, waarvan vier - genoemd in het eerste, derde, vijfde en zevende lid - zonder jackpot. Artikel 16, tweede lid, meldt over de jackpot dat daarvoor een additionele inleg is verschuldigd, maar niet dat deelname verplicht is. Tot slot bepaalt artikel 27, eerste lid, dat de in Hoofdstuk 2 genoemde producten kunnen worden verkregen door het afgeven van een machtiging aan de Nederlandse Staatsloterij. Aan de laatste bepaling wordt door de Nederlandse Staatsloterij met de thans gebruikte machtigingsformulieren niet volledig voldaan. Het College heeft dan ook geconcludeerd dat de Nederlandse Staatsloterij nieuwe deelnemers met deze handelwijze - onbewust - misleidt omdat deelname zonder jackpot praktisch onmogelijk wordt gemaakt, waarmee de Nederlandse Staatsloterij niet overeenkomstig de vergunningsvoorwaarden handelt. Met een brief d.d. 28 februari 2001 heeft het College de Staatssecretaris van Financiën verzocht de Nederlandse Staatsloterij op deze aangelegenheid aan te spreken. De Staatssecretaris van Financiën heeft de Nederlandse Staatsloterij in een brief d.d. 21 december 2001 verzocht om ook de optie tot deelname zonder jackpot te vermelden in reclame-uitingen. De Nederlandse Staatsloterij heeft hieraan gevolg gegeven.

Het College heeft geconstateerd dat de Nederlandse Staatsloterij rond het 275-jarig bestaan van de staatsloterij een aantal promotionele acties voert. Een van de gevoerde jubileumacties bestaat uit huisbezoeken door de Nederlandse Staatsloterij op basis van een door de notaris getrokken bestand van totaal 30 huisadressen. De bewoners daarvan krijgen, mits ze thuis worden aangetroffen, afhankelijk van het voorhanden aantal staatsloten (1, 2, 3 of meer) geldprijzen van f 275, f 2.750 of maximaal f 27.500. Een andere actie rond het 275-jarig bestaan van de staatsloterij betreft de spaarzegels, waarmee in een extra jubileumtrekking op 18 september 2001 kon worden meegedongen naar 275 extra prijzen van 10 staatsloten en een hoofdprijs van 275 staatsloten. Op de deelnemer die aan deze trekking wilde meedoen rustte een aankoopverplichting van drie loten met jackpot. Het College is van opvatting dat de Nederlandse Staatsloterij met de onderhavige acties de Wet op de kansspelen, alsmede haar vergunningsvoorwaarden en statuten overtreedt. Het College is van opvatting dat in het bijzonder een organisatie die exclusieve rechten heeft gekregen om een kansspel te organiseren zich aan de daaraan verbonden voorwaarden, alsmede aan de algemeen wettelijke voorwaarden, dient te houden. Met een brief d.d. 25 september 2001 heeft het College de Staatssecretaris van Financiën verzocht de Nederlandse Staatsloterij op te dragen zich van soortgelijke acties te onthouden. De Staatssecretaris van Financiën heeft de Nederlandse Staatsloterij in een brief d.d. 21 december 2001 verzocht dergelijke promotionele acties in de toekomst niet meer te organiseren. Dit heeft evenwel nog niet tot het gewenste resultaat geleid.

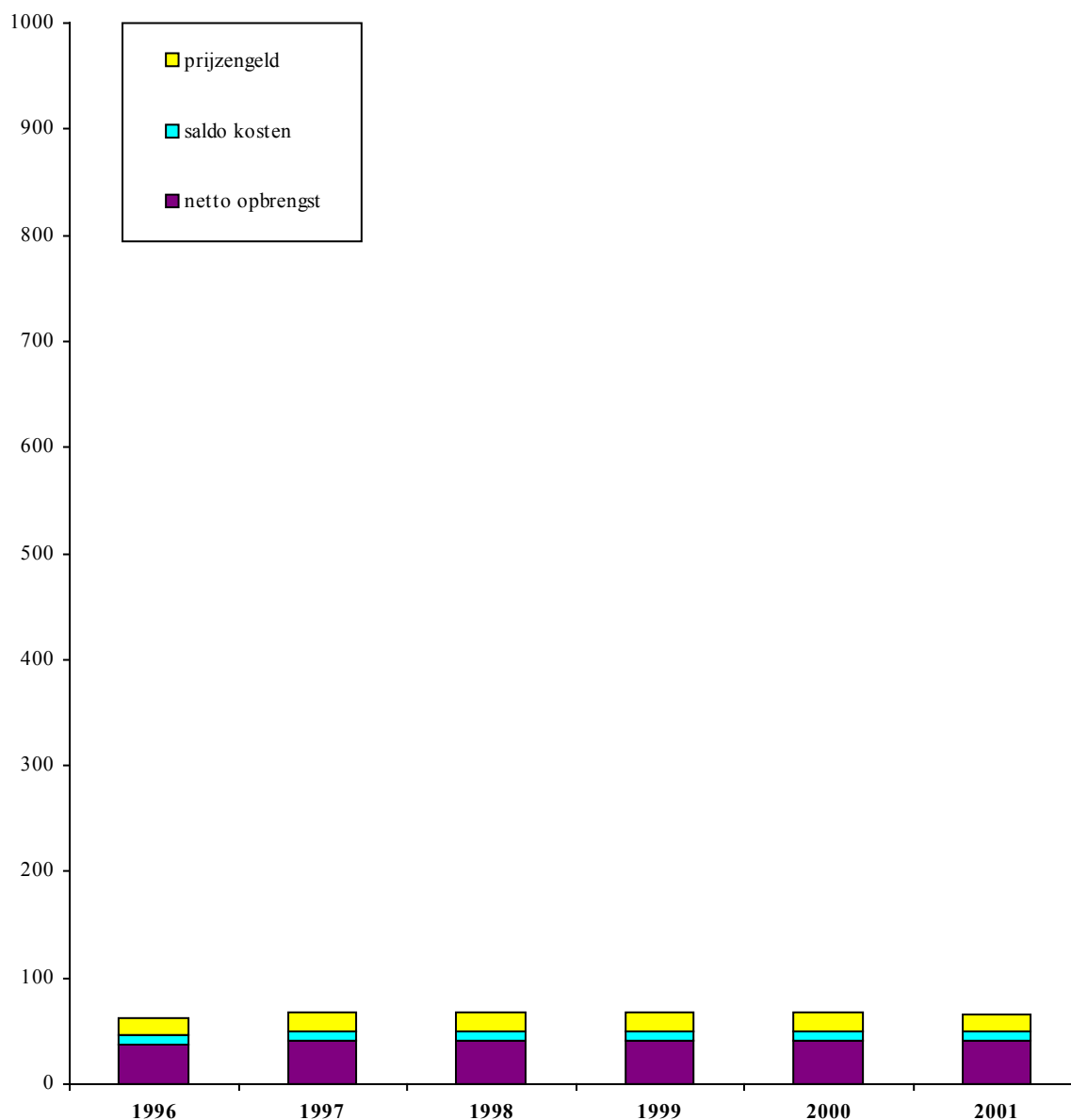
Klachten

Over de Nederlandse Staatsloterij heeft het College in 2001 elf klachten ontvangen. Vier daarvan hebben betrekking op machtigingen tot automatische incasso met betrekking tot de oudejaarsloterij (de Nederlandse Staatsloterij is klagers alsnog tegemoet gekomen en heeft gezegd lering te trekking uit deze kwestie) en twee op het niet ontvangen van een bericht van lotnummertoeewijzing (geen strijd met de regelgeving). Verder handelen de klachten over het niet tijdig honoreren van een verzoek tot stopzetting van een machtiging tot automatische incasso en het weigeren om een prijs in natura in geld uit te keren (de Nederlandse Staatsloterij is klagers alsnog tegemoet gekomen), de wijze van lotnummertoeekenning, de samenstelling van het prijzenpakket en ongewenste toezending van mailings (geen strijd met de regelgeving).

Jaargegevens staatsloterij 2001	in mln. euro	in %
omzet		
staatsloterij	494,9	75,1
jackpotspel	40,9	6,2
oudejaarsloterij	109,9	16,7
dayzers	<u>13,1</u>	<u>2,0</u>
totaal	658,8	100,0
prijzengeld (incl. 33,1 mln. euro kansspelbelasting)	428,5	65,0
spelopbrengst	230,3	35,0
kosten	115,3	17,5
netto spelopbrengst	115,0	17,5
diverse baten (3,9 mln. euro onafgehaalde prijzen en 0,6 mln. euro rentebaten)	4,5	0,6
netto opbrengst	119,5	18,1
aantal loterijen:		
staatsloterij / jackpotspel	12	
oudejaarsloterij	1	
dayzers	21	
hoofdprijs staatsloterij (netto)	0,9	
hoogste jackpot (netto)	5,8	
hoofdprijs oudejaarsloterij (netto)	10,0	
hoofdprijs koninginnedagloterij (netto)	4,5	
hoofdprijs dayzers	0,5	
aantal personeelsleden (fte's) ultimo 2001	137	
aantal verkooppunten ultimo 2001	3.200	
verkoopkosten	20,9	18,1
marketingkosten	42,2	36,6
verwerkingskosten	13,5	11,7
automatiseringskosten	9,8	8,5
personeelskosten	17,4	15,1
algemene beheerskosten	11,4	9,9
bijzondere lasten	<u>0,1</u>	<u>0,1</u>
totaal exploitatiekosten	115,3	100,0
netto opbrengst	119,5	100,0
resultaat ticketing-activiteiten	0,1	
afdracht aan ministerie van Financiën	119,5	100,0
toevoeging aan winstreserve (saldo is - 1,7 mln. euro)	0,1	

Kerngegevens bankgiroloterij 1996 t/m 2001
(in miljoenen euro)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
omzet	63	68	68	68	67	66
prijzengeld	17	18	18	18	17	17
spelopbrengst	46	50	50	50	50	49
saldo kosten	8	9	9	10	10	9
netto opbrengst	38	41	41	40	40	40

Bankgiroloterij

Algemeen

In 1970 is de giroloterij van start gegaan, in 1978 gevolgd door de bankloterij. De Algemene Loterij Nederland (ALN) en de Stichting Uitvoeringsorgaan Financiële Akties (SUFA) dragen ingevolge de verleende vergunning gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het houden van de BankGiroLoterij en voor het verwezenlijken van de daarmee beoogde doelstellingen. SUFA is meer in het bijzonder belast met de administratie, organisatie en uitvoering van de BankGiroLoterij en de verdere productontwikkeling. ALN is meer in het bijzonder belast met de verdeling van de netto opbrengst. Sedert medio 2000 kennen ALN en SUFA een identiek bestuur.

De ontwikkeling van de opbrengst van de BankGiroLoterij vertoont een betrekkelijk stabiel beeld. De omzet over 2001 bedraagt 66,4 miljoen euro en is daarmee 0,2 miljoen euro lager (- 0,3%) dan in het voorgaande jaar. Onder aftrek van 17,2 miljoen euro aan prijzengeld (inclusief 3,6 miljoen euro kansspelbelasting) en 9,3 miljoen euro aan exploitatiekosten (inclusief 0,1 miljoen euro t.l.v. het egalisatiefonds) levert de BankGiroLoterij in 2001 netto 39,9 miljoen euro op. Dit is 0,1 miljoen euro lager (- 0,3%) dan in het voorgaande jaar. De netto opbrengst wordt door ALN verdeeld onder vijf participanten en het door ALN beheerde Fonds Bijzondere Uitkeringen (FBU).

Overeenkomstig het nieuwe financieel reglement van ALN, zoals dat geldt vanaf 1 januari 2001, wordt van de netto opbrengst (van 39,9 miljoen euro in 2001) eerst een dotatie gedaan aan het FBU. Deze dotatie heeft de vorm van een aanvulling van het FBU en wel tot 5% van de (geschatte) bruto opbrengst van de BankGiroLoterij van het desbetreffende jaar, met dien verstande dat het bedrag niet hoger mag zijn dan 7% van de (geschatte) netto opbrengst van de BankGiroLoterij van dat jaar. In 2001 bedraagt deze aanvulling van het FBU 1,5 miljoen euro. Van het resterende bedrag van 38,4 miljoen euro gaat volgens de vastgestelde verdeelsleutel 23,6% naar het Juliana Welzijn Fonds (9,1 miljoen euro); 23,6% naar het Prins Bernhard Cultuur Fonds (9,1 miljoen euro); 23,6% naar de Stichting Fondsenwervingsacties Volksgezondheid (9,1 miljoen euro); 15,4% naar de Stichting Katholieke Noden (5,9 miljoen euro); en 13,8% naar de Stichting Fondsenwerving Militaire Oorlogs- en Dienstslichtoffers en aanverwante doeleinden (5,2 miljoen euro).

Fusie- en overnameperikelen

In het verslagjaar heeft ALN besprekingen gevoerd met NOC*NSF over een mogelijke fusie van SNS en SUFA. Deze besprekingen hebben niet tot resultaat geleid. Nadien is ALN besprekingen gaan voeren over een overname van SUFA door de Novamedia Groep, het bedrijf achter de Nationale Postcode Loterij en de SponsorBingo Loterij. In de jaarstukken van ALN en SUFA wordt hierover evenwel niets vermeld.

Adviezen

Op verzoek van het College heeft ALN een nieuw financieel reglement opgesteld. Het nieuw financieel reglement van ALN bevat thans de verdeelsleutels voor het gedeelte van de netto

opbrengst van de BankGiroLoterij en van De Lotto dat gaat naar de zogenoemde cmv-sector (cultuur, maatschappelijk welzijn en volksgezondheid). Het College heeft ter zake een positief advies uitgebracht. Daarnaast heeft het College een advies uitgebracht over de gevolgen van de introductie van de euro voor de BankGiroLoterij.

Naleving regelgeving

Naar aanleiding van de jaarstukken 1999 van SUFA heeft het College SUFA laten weten dat het College van oordeel is dat saldering en/of verrekening van creditrente met verwerkingskosten in de jaarrekening behoort te worden gespecificeerd en/of toegelicht. In de jaarrekening 2000 is dit – wederom – niet geschied. Het College heeft SUFA ter zake om opheldering gevraagd. SUFA heeft evenwel geen – bevredigende – verklaring gegeven. Het College heeft met een brief van 28 augustus 2001 de Staatssecretaris van Justitie erop gewezen dat de problematiek van saldering en/of verrekening van inkomsten eveneens bij SFP en NPL speelt. Nu haar ambtsvoorganger SFP en NPL heeft verplicht ter zake in hun jaarrekening een specificatie op te nemen, is het College van oordeel dat de Staatssecretaris van Justitie SUFA eveneens een dergelijke verplichting dient op te leggen. De Staatssecretaris van Justitie heeft op deze constatering van het College nog niet gereageerd.

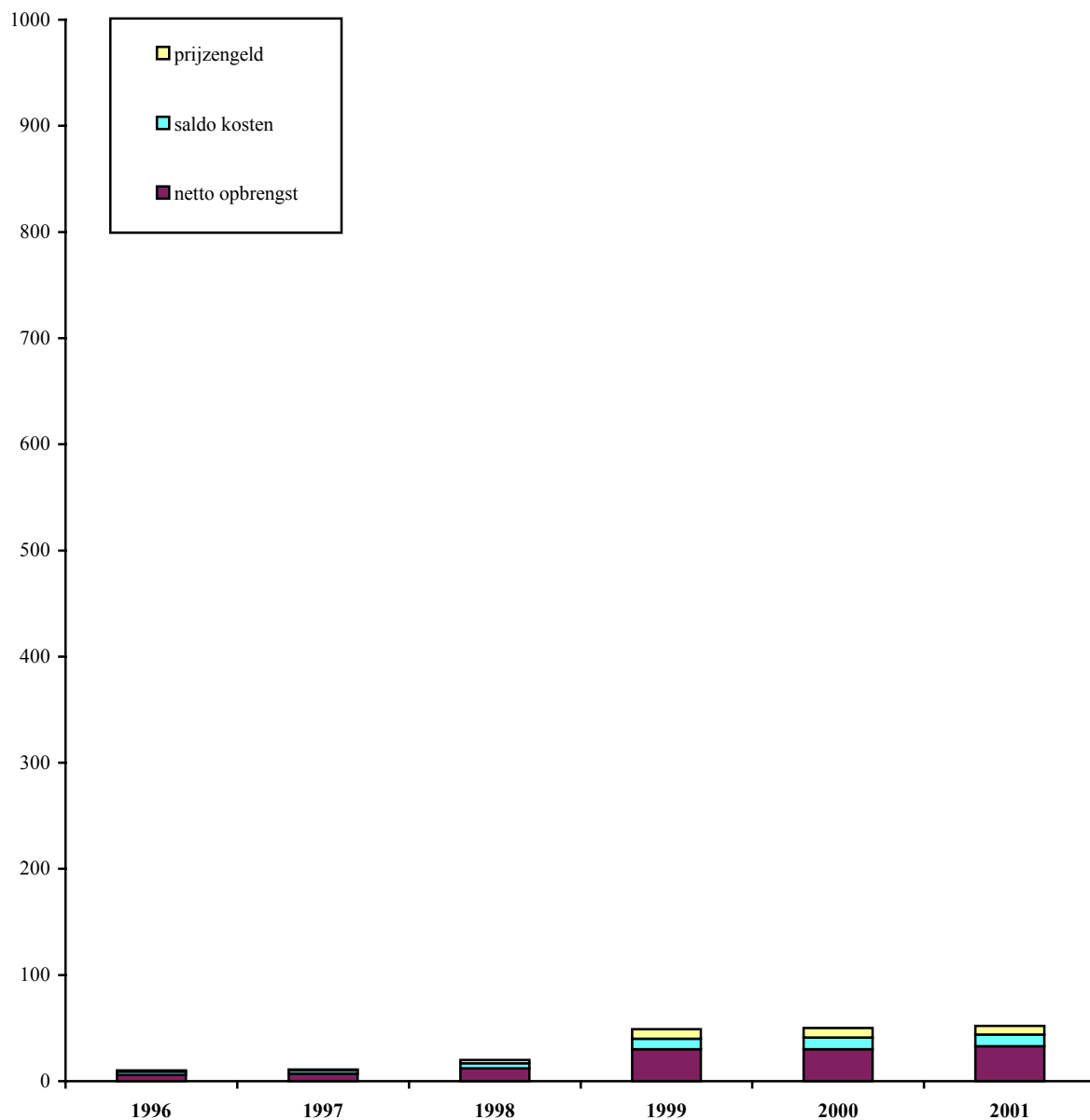
Klachten

Naar aanleiding van - met enige regelmaat terugkerende - vragen aan het College over het correspondentieadres van de BankGiroLoterij, doorgaans in verband met een voorgenomen opzegging, heeft het College vastgesteld dat de website van de BankGiroLoterij onvoldoende kenbaar maakt wat het (correspondentie)adres is waar inlichtingen verkrijgbaar zijn, zoals bepaald in de verleende vergunning. Aan het verzoek van het College om een en ander op de website op te nemen heeft de BankGiroLoterij weliswaar in het verslagjaar gevolg gegeven, maar gelet op de vele vragen die het College nadien bleef ontvangen over het correspondentieadres van de BankGiroLoterij, heeft het College de BankGiroLoterij nogmaals aandacht gevraagd voor het zodanig inrichten van de website dat meer duidelijk blijkt waar de adresgegevens te vinden zijn.

Jaargegevens bankgiroloterij 2001	in mln. euro	in %
omzet		
giroloterij	38,0	57,2
bankloterij	<u>28,4</u>	<u>42,8</u>
totaal	66,4	100,0
prijzengeld (incl. 3,6 mln. euro kansspelbelasting)	17,2	26,0
spelopbrengst	49,2	74,0
exploitatiekosten (incl. 0,1 mln. euro t.l.v. egalisatiefonds)	9,3	14,0
netto spelopbrengst	39,9	60,0
overige opbrengsten	0,0	0,0
netto opbrengst	39,9	60,0
aantal loterijen/trekkingen		
giroloterij	12	
bankloterij	12	
aantal deelnemers		
giroloterij	0,8 mln.	
bankloterij	0,6 mln.	
hoofdprijs per maand (bruto)	0,5	
jackpot (bruto)	0,9 tot 5,4	
aantal personeelsleden (fte's) SUFA	10	
apparaatskosten SUFA	0,7	7,4
kosten publiciteit	7,8	83,0
werkzaamheden derden	0,7	7,4
overige kosten	<u>0,2</u>	<u>2,2</u>
totaal exploitatiekosten	9,4	100,0
saldo egalisatiefonds	0,6	
netto opbrengst	39,9	
aandeel Fonds Bijzondere Uitkeringen (FBU)	<u>1,5</u>	
	38,4	100,0
Juliana Welzijn Fonds	9,1	23,6
Stichting Fondsenwervingsacties Volksgezondheid	9,1	23,6
Prins Bernhard Cultuur Fonds	9,1	23,6
Stichting Katholieke Noden	5,9	15,4
Stichting Fondsenwerving Militaire Oorlogs- en Dienst-Slachtoffers en aanverwante doeleinden	5,2	13,8

Kerngegevens sponsorbingoloterij 1996 t/m 2001
(in miljoenen euro)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
omzet	10	11	20	49	50	52
prijzengeld	1	1	3	9	9	8
spelopbrengst	9	10	17	40	41	44
saldo kosten	3	3	5	10	11	11
netto opbrengst	6	7	12	30	30	33

Sponsorbingoloterij

Algemeen

De sponsorloterij wordt sedert 1989 georganiseerd door de Stichting Fondsen Promoties (SFP), een van oorsprong aan de Vereniging Humanitas gelieerde fondsenwervende instelling. Sedert de start van de sponsorloterij in 1989 laat de omzet jaarlijks een bescheiden groei zien. Eind 1997 zijn er besprekingen begonnen tussen de besturen van de Stichting Fondsen Promoties en van de Stichting Nationale Postcode Loterij (NPL), die tot doel hadden te komen tot een overname van de sponsorloterij door NPL. Deze besprekingen hebben geleid tot een op 17 april 1998 gesloten overeenkomst tussen NPL enerzijds en SFP en Vereniging Humanitas anderzijds. Per gelijke datum is het zittende bestuur van SFP teruggetreden en zijn de bestuurs/directieleden van NPL aangetreden als het nieuwe bestuur van SFP. Daarmee is de sponsorloterij de facto per 17 april 1998 overgenomen door NPL.

Na spectaculaire omzetverdubbelingen na de overname van de sponsorloterij door NPL in 1998 en 1999, is er in 2000 en 2001 nauwelijks sprake van omzetgroei. In 2001 bedraagt de omzet 52,4 miljoen euro. Dit is 2,0 miljoen euro hoger (+ 4,0%) dan in het voorgaande jaar. Na aftrek van 8,6 miljoen euro aan prijzengeld (inclusief 1,7 miljoen euro kansspelbelasting, exclusief 2,9 miljoen euro aan sponsorwaarde van door derden ter beschikking gestelde prijzen) en 12,4 miljoen euro aan kosten blijft een netto opbrengst van 32,9 miljoen euro (inclusief 0,3 miljoen euro aan rente-opbrengst en 1,2 miljoen euro vrijval niet geïnde sponsorcertificaten). Dit is 2,6 miljoen euro hoger (+ 8,6%) dan in het voorgaande jaar.

De netto opbrengst van 32,9 miljoen euro is als volgt verdeeld onder de begunstigden van de sponsorloterij: Humanitas 5,8 miljoen euro; Johan Cruijff Welfare Foundation / Terre des Hommes 3,7 miljoen euro; vier Rijksmusea 4,8 miljoen euro; Stichting DOEN 5,4 miljoen euro; Nationaal Epilepsiefonds 0,3 miljoen euro; Fonds Slachtofferhulp 0,9 miljoen euro; Nederlands sportmuseum 0,2 miljoen euro; Stichting Nationaal Jeugd Fonds Jantje Beton 0,7 miljoen euro; Stichting Hermitage aan de Amstel 1,4 miljoen euro; Hendrick de Keyser 0,5 miljoen euro; "Nieuwe" Rijksmuseum 0,9 miljoen euro; Joods Historisch Museum 0,2 miljoen euro; Concertgebouw 0,6 miljoen euro; De Hollandse Molen 0,2 miljoen euro; Stichting Museum Jaarkaart 2,3 miljoen euro; Cobra Museum 0,6 miljoen euro; Stichting Doe een Wens 0,2 miljoen euro; Het Nationale Kerstkado 0,2 miljoen euro; Actie Pepernoot 0,9 miljoen euro; Stichting Special Olympics 0,2 miljoen euro; Scheepsvaartmuseum 0,4 miljoen euro; Stichting Start Foundation 0,9 miljoen euro; en overige (geoormerkte) begunstigden 1,6 miljoen euro.

Productontwikkeling

Na de zomer 2001 wordt het nieuwe concept van de SponsorBingo Loterij geïntroduceerd, met onder andere een nieuw tv-programma en twee mailings met een gratis lot. Dit heeft geleid tot een substantiële ombuiging van het teruglopende aantal deelnemers. De gevolgen daarvan voor de omzet zullen evenwel pas in 2002 zichtbaar worden.

Adviezen

Naar de opvatting van het College is het een vaststaand feit dat aan SFP vergunning is verleend voor een maandelijkse loterij, met als bijkomstigheid een (gratis) wekelijkse bingo. In werkelijkheid is er evenwel sprake van een wekelijkse bingo, met als bijkomstigheid een

maandelijkse loterijtrekking. Het College is van oordeel dat een en ander met elkaar in overeenstemming dient te worden gebracht. Het College stelt dan ook voor om – mede in het licht van de MDW-voorstellen tot productvernieuwing – SFP expliciet vergunning te verlenen voor een *sponsorbingoloterij*, in die zin dat zou kunnen worden bepaald dat SFP ten hoogste dertien maal per jaar de sponsorbingoloterij organiseert, bestaande uit ten hoogste vier wekelijkse (bingo) trekkingen, en ten hoogste eenmaal per maand het toegevoegd spel organiseert, bestaande uit één maandelijkse (nummerloterij) trekking. Dit advies is inmiddels opgevolgd. Verder heeft het College twee adviezen uitgebracht inzake wijziging prijzenpakket en prijsaanpassing van de SponsorBingo Loterij. Daarnaast heeft het College een advies uitgebracht over de gevolgen van de introductie van de euro voor de SponsorBingo Loterij.

Naleving regelgeving

Het College heeft geconstateerd dat SFP in reclame-uitingen adverteert met een prijzenpakket dat naar de opvatting van het College op gespannen voet staat met wat hierover is vastgelegd in artikel 8 van het deelnemersreglement. Desgevraagd heeft SFP laten weten dat de in de reclame-uitingen gebruikte omschrijvingen bij de door het College aangehaalde prijzen gezien kunnen worden als *extra* prijzen die regelmatig ter beschikking kunnen worden gesteld conform artikel 8, vierde lid, en artikel 9, vierde lid, van het deelnemersreglement. Het College constateert dat de prijzen vermeld zijn zonder de expliciete toevoeging dat het om *extra* prijzen gaat. In de oproepen tot deelname van SFP aan (potentiële) deelnemers wordt een en ander dan ook gepresenteerd als reguliere prijzen uit het prijzenpakket. Daarnaast gaat het om zeer hoge prijzen, waarvan in redelijkheid niet gesteld kan worden dat hiervoor – conform het deelnemersreglement – aansluiting is gezocht bij het gehanteerde basisprijzenpakket. Tot slot is het College van oordeel dat extra prijzen die stelselmatig ter beschikking worden gesteld thuishoren in het reguliere prijzenpakket. Met een wijziging van het deelnemersreglement is SFP aan de opmerkingen van het College tegemoetgekomen.

Het College heeft geconstateerd dat SFP de inleg voor de zogeheten extra – dertiende – trekking van eind november reeds eind juli heeft geïnd. Deze handelwijze is in strijd met artikel 6, derde lid, van het deelnemersreglement van SFP, dat bepaalt dat de inleg wordt afgeschreven voorafgaand aan het begin van de maand waarin de trekking plaatsvindt. Gelet hierop heeft het College de Staatssecretaris van Justitie in overweging gegeven SFP opdracht te geven de reeds geïnde inleg voor de dertiende trekking onverwijld terug te storten. SFP heeft in haar reactie aangegeven dat een en ander wordt betreurd en dat er op toe zal worden gezien dat dit niet meer kan gebeuren. Het incasso is evenwel niet teruggedraaid.

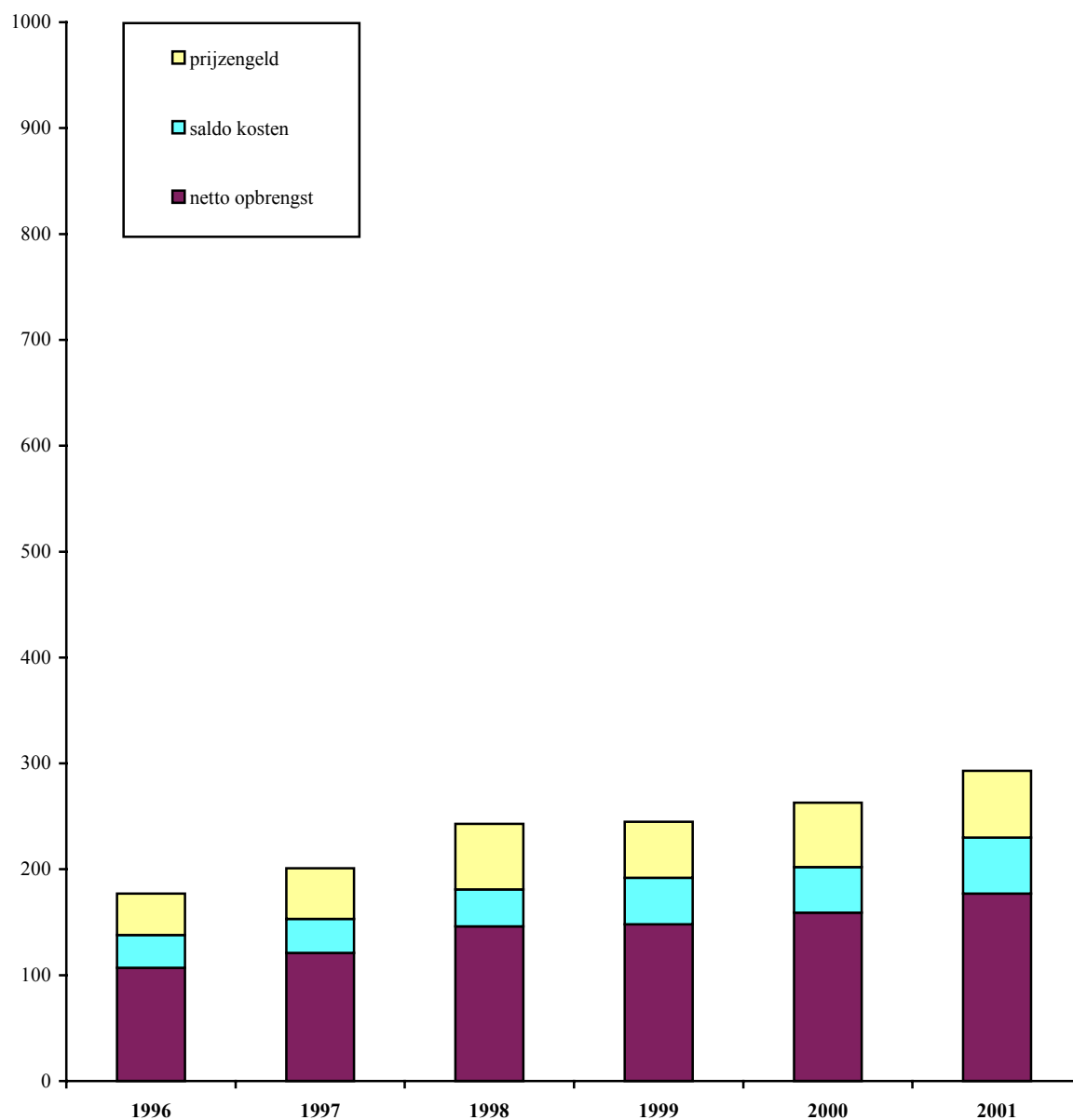
Klachten

Het College heeft naast zeven formele klachten ook veel reacties per telefoon en e-mail gehad waarbij betrokkenen klagen over afschrijvingen van bank- of girorekeningen door SFP waarvoor geen machtiging zou zijn afgegeven, nadat zij hadden deelgenomen aan de acties in september en oktober 2001 met gratis deelname aan de sponsorbingoloterij. Na bestudering van de in het kader van de gratis deelname uitgebrachte mailings is het College tot de conclusie gekomen dat daarin onvoldoende informatie is opgenomen. Het College heeft SFP derhalve verzocht om in voorkomende gevallen in promotionele uitingen duidelijker te vermelden wat de consequenties van aanmelding zijn, in het bijzonder dat daarmee tevens machtiging tot automatische incasso wordt gegeven (SFP heeft haar mailings aangepast). Verder is nog een klacht ingediend over de opzet van de sponsorbingoloterij (geen strijd met de regelgeving) en over het niet uitbetalen van een sponsorcertificaat (het College heeft SFP in overweging gegeven alsnog tot uitbetaling over te gaan, hetgeen evenwel niet is geschied).

Jaargegevens sponsorbingoloterij 2001	in mln. euro	in %
omzet		
geoormerkt	4,1	7,8
ongeoormerkt	<u>48,3</u>	<u>92,2</u>
totaal	52,4	100,0
prijzengeld (incl. 1,7 mln. euro kansspelbelasting; exclusief 2,9 mln. euro gesponsorde prijzen)	8,6	16,4
spelopbrengst	43,8	83,6
kosten (incl. 0,1 mln. euro t.b.v. algemene reserve)	12,4	23,6
netto spelopbrengst	31,4	60,0
overige opbrengsten	1,5	2,8
netto opbrengst	32,9	62,8
aantal deelnemers ultimo 2001	0,7 mln.	
aantal abonnementen ultimo 2001	1,1 mln.	
hoogste prijs bingo (bruto)	0,1	
hoogste prijs loterij (bruto)	0,5	
aantal personeelsleden (fte's)	--	
personeelskosten	1,1	9,0
afschrijvingen	0,1	0,8
organisatiekosten	2,6	21,1
wervingskosten	<u>8,5</u>	<u>69,1</u>
totaal kosten	12,3	100,0
saldo algemene reserve	0,5	
afdrachten 2001 aan begunstigden	32,9	100,0
Humanitas	5,8	17,6
JCWF / Terre des Hommes	3,7	11,2
Vier Rijksmusea	4,8	14,6
Stichting DOEN	5,4	16,4
Fonds Slachtofferhulp	0,9	2,8
Stichting Nationaal Jeugd Fonds Jantje Beton	0,7	2,1
Stichting Hermitage aan de Amstel	1,4	4,2
"Nieuw" Rijksmuseum	0,9	2,8
Actie Pepernoot	0,9	2,8
Stichting Museum Jaarkaart	2,3	7,0
Stichting Start Foundation	0,9	2,8
Overige ongeoormerkte begunstigden	3,6	10,9
Overige geoormerkte begunstigden	1,6	4,8

Kerngegevens postcodeloterij 1996 t/m 2001
(in miljoenen euro)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
omzet	177	201	243	245	263	293
prijzengeld	39	48	62	53	61	63
spelopbrengst	138	153	181	192	202	230
saldo kosten	31	32	35	44	43	53
netto opbrengst	107	121	146	148	159	177

Postcodeloterij

Algemeen

De Stichting Nationale Postcode Loterij (NPL) organiseert sedert 1989 de postcodeloterij. In haar 12½ jarig bestaan heeft de postcodeloterij een zeer snelle groei doorgemaakt. In 2001 bedraagt de opbrengst 292,9 miljoen euro. De omzet over 2001 is 30,3 miljoen euro hoger (+ 11,5%) dan in het voorgaande jaar. Deze omzetsijging komt ongeveer voor de helft voor rekening van de najaar 2000 geïntroduceerde toeslag voor de jackpotverdubelaar en voor het overige uit stijging van het aantal deelnemers. Onder aftrek van 62,5 miljoen euro aan prijzengeld (inclusief 12,2 miljoen euro kansspelbelasting en exclusief 2,4 miljoen euro aan sponsorwaarde van door derden ter beschikking gestelde prijzen) en 54,6 miljoen euro aan exploitatiekosten levert de postcodeloterij in 2001 netto 177,1 miljoen euro op (inclusief 1,3 miljoen euro aan rente-opbrengst). Dit is 18,1 miljoen euro hoger (+ 11,4%) dan in het voorgaande jaar. De netto opbrengst wordt, rekening houdend met bepaalde maxima en extra projectsteun, onder zeven (vaste) begunstigden verdeeld, te weten VluchtelingenWerk (12,3 miljoen euro); Natuurmonumenten (13,6 miljoen euro); Novib (16,5 miljoen euro); Artsen Zonder Grenzen (15,0 miljoen euro); Wereld Natuur Fonds (17,4 miljoen euro); UNICEF Nederland (17,3 miljoen euro). Voorts gaat 22,1 miljoen euro naar de Stichting DOEN. Deze aan NPL gelieerde organisatie heeft tot doel het ondersteunen van projecten en activiteiten op het gebied van natuur en milieu, derde wereld en mensenrechten. De resterende 62,9 miljoen euro gaat naar de overige (nieuwe) begunstigden. Het betreft hier in totaal 35 organisaties die actief zijn binnen de werkvelden van de postcodeloterij.

Deze 35 overige (nieuwe) begunstigden zijn: Stichting Vluchteling (2,3 miljoen euro); het Nederlandse Rode Kruis (3,6 miljoen euro); Mensen in Nood/Cordaid (2,3 miljoen euro); de 12 provinciale Milieufederaties (2,3 miljoen euro); Amnesty International afdeling Nederland (3,6 miljoen euro); Nederlandse Stichting voor Leprabestrijding (1,3 miljoen euro); Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren (1,8 miljoen euro); Stichting Communicatie Ontwikkelingssamenwerking (0,5 miljoen euro); Stichting Ark (0,5 miljoen euro); Stichting Goois Natuurreservaat (0,9 miljoen euro plus 1,4 miljoen euro t.b.v. Ecoduct Crailo); Stichting Greenpeace Nederland (2,3 miljoen euro); Stichting Landschapsbeheer Nederland (2,3 miljoen euro); Stichting Natuur & Milieu (1,8 miljoen euro); Stichting Terre des Hommes Nederland (1,8 miljoen euro plus 1,9 miljoen euro t.b.v. Operatie Hartslag); Unie van Provinciale Landschappen (11,3 miljoen euro); Vereniging Milieudefensie (1,3 miljoen euro); Vereniging Natuur- en Milieu-educatie/IVN (1,3 miljoen euro); Vogelbescherming Nederland (1,8 miljoen euro); de Waddenvereniging (1,3 miljoen euro); Foster Parents Plan (1,8 miljoen euro); Simavi (0,9 miljoen euro); Liliane Fonds (0,9 miljoen euro plus 0,9 miljoen euro t.b.v. Centro Ann Sullivan); Nelson Mandela Children Fund (0,5 miljoen euro); AMREF Flying Doctors (0,9 miljoen euro); SOS-Kinderdorpen (0,9 miljoen euro); War Child (0,9 miljoen euro); De Kleine Aarde (0,5 miljoen euro); IUCN World Conservation Union (0,9 miljoen euro); Prins Claus Fonds (0,5 miljoen euro); Stichting AAP (0,5 miljoen euro); Stichting voor Vluchtelingen Studenten UAF (0,5 miljoen euro); University for peace (0,5 miljoen euro); Stop Aids Now (0,9 miljoen euro); en Nationaal Oranje Comité (1,0 miljoen euro). Ten slotte gaat nog een bedrag van 2,3 miljoen euro naar het Groen Cluster Floriade 2002, een samenwerkingsverband van een aantal *groene* begunstigden van NPL.

Adviezen

Het College heeft twee adviezen uitgebracht betreffende de lotprijzen van de Nationale Postcode Loterij. Daarnaast heeft het College een advies uitgebracht over de gevolgen van de introductie van de euro voor de Nationale Postcode Loterij.

Naleving regelgeving

Het College heeft geconstateerd dat in reclame-uitingen nieuwe deelnemers aan de postcodeloterij sinds eind 2000 nog *uitsluitend* de deelnamemogelijkheid *inclusief* jackpotverdubbelaar voor *f* 15 werd aangeboden. Deze reclame-uitingen staan naar de opvatting van het College op gespannen voet met artikel 6, eerste lid, van het deelnemersreglement, waarin de kosten van een lot op *f* 12,50 zijn gesteld. Uit artikel 8, vierde lid, van het deelnemersreglement valt over de jackpotverdubbelaar niet op te maken dat deelname daaraan verplicht zou zijn. Het College heeft dan ook geconcludeerd dat de Nationale Postcode Loterij nieuwe deelnemers met deze handelwijze - onbewust - misleidt omdat deelname zonder jackpotverdubbelaar praktisch onmogelijk wordt gemaakt, waarmee de Nationale Postcode Loterij niet overeenkomstig de vergunningsvoorwaarden handelt. De Nationale Postcode Loterij heeft haar reclame-uitingen inmiddels aangepast, waarbij expliciet de mogelijk wordt geboden om desgewenst zonder jackpotverdubbelaar te spelen.

Het College heeft verder geconstateerd dat de Nationale Postcode Loterij in reclame-uitingen adverteerde met een prijzenpakket dat naar de opvatting van het College op gespannen voet staat met wat hierover is vastgelegd in artikel 8 van het deelnemersreglement. Desgevraagd heeft de Nationale Postcode Loterij laten weten dat de in de reclame-uitingen gebruikte omschrijvingen bij de door het College aangehaalde prijzen gezien kunnen worden als *extra* prijzen die regelmatig ter beschikking kunnen worden gesteld conform artikel 8, zesde lid, en artikel 9, derde lid, van het deelnemersreglement. Het College constateert dat de prijzen vermeld zijn zonder de expliciete toevoeging dat het om *extra* prijzen gaat. In de oproepen tot deelname van de Nationale Postcode Loterij aan (potentiële) deelnemers wordt een en ander dan ook gepresenteerd als reguliere prijzen uit het prijzenpakket. Daarnaast gaat het om zeer hoge prijzen, waarvan in redelijkheid niet gesteld kan worden dat hiervoor - conform het deelnemersreglement - aansluiting is gezocht bij het gehanteerde basisprijzenpakket. Tot slot is het College van oordeel dat extra prijzen die stelselmatig ter beschikking worden gesteld thuishoren in het reguliere prijzenpakket. Met een wijziging van het deelnemersreglement is de Nationale Postcode Loterij in overwegende mate aan de opmerkingen van het College tegemoetgekomen.

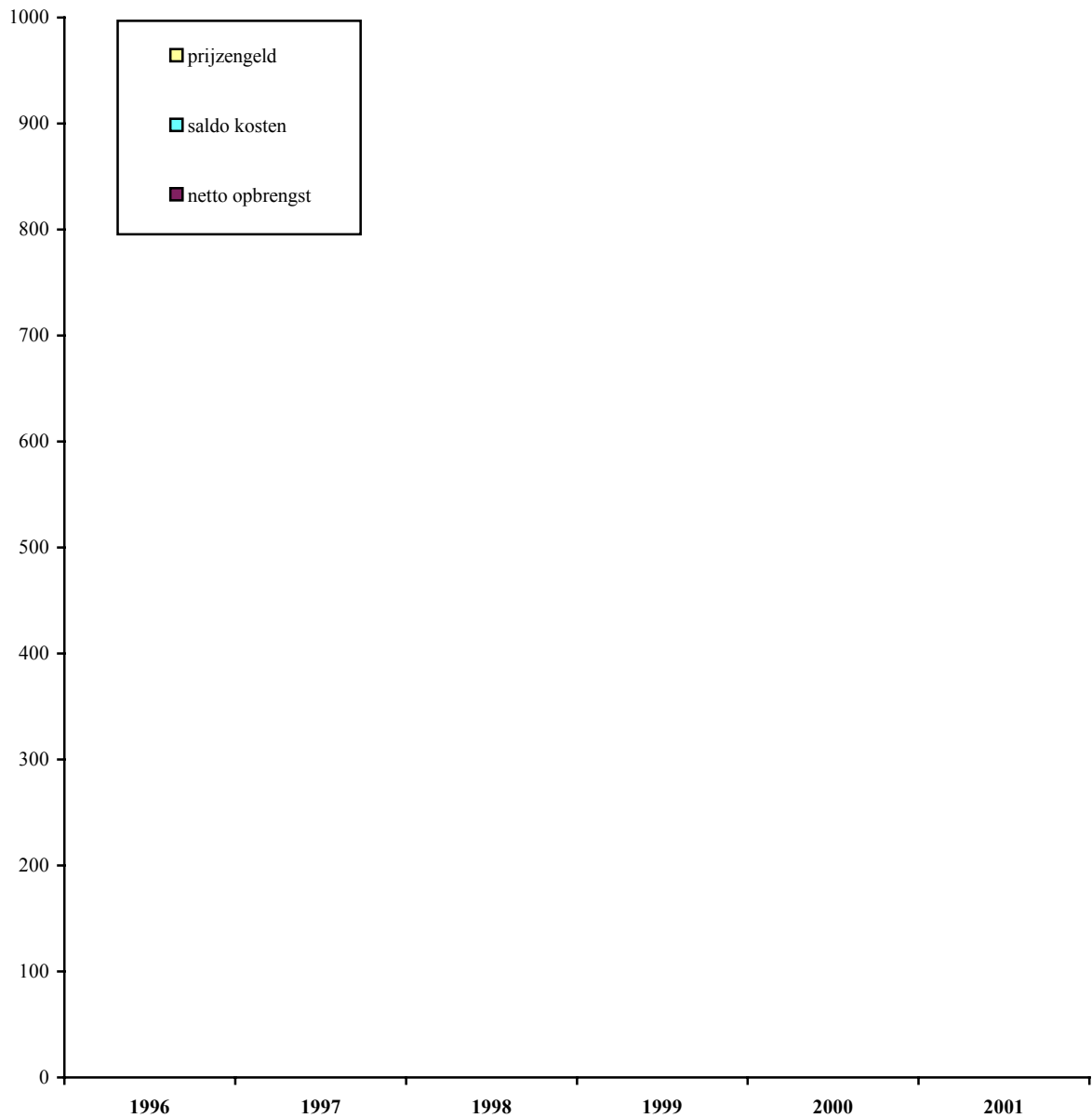
Klachten

Het College heeft in 2001 drie klachten over de Nationale Postcode Loterij ontvangen. Twee daarvan hebben betrekking op de zogenoemde inbelspelletjes en een op beweerdelijk onrechtmatige incasso. In geen van deze zaken heeft het College kunnen constateren dat de Nationale Postcode Loterij in strijd met de regelgeving zou hebben gehandeld.

Jaargegevens postcodeloterij 2001	in mln. euro	in %
omzet	292,9	100,0
prijzengeld (incl. 12,2 mln. euro kansspelbelasting; exclusief 2,4 mln. euro gesponsorde prijzen)	62,5	21,4
spelopbrengst	230,4	78,6
kosten (incl. 0,4 mln. euro t.b.v. algemene reserve)	54,6	18,6
netto spelopbrengst	175,8	60,0
rente-opbrengst	1,3	0,4
netto opbrengst	177,1	60,4
aantal deelnemers ultimo 2001	2,3 mln.	
aantal abonnementen ultimo 2001	3,8 mln.	
jackpot – incl. verdubbelaar (bruto)	1,8 - 12,7	
eindejaars straatprijs (bruto)	18,3	
gemiddeld aantal personeelsleden (fte's) in 2001	98	
personeelskosten	4,5	8,3
wervingskosten	36,1	66,6
organisatiekosten	12,9	23,8
afschrijvingen	<u>0,7</u>	<u>1,3</u>
totaal kosten	54,2	100,0
saldo algemene reserve	4,7	
uitkering 2001 aan begunstigden:	177,1	100,00
Stichting DOEN	22,1	12,5
Natuurmonumenten	13,6	7,7
Novib	16,5	9,3
VluchtelingenWerk	12,3	7,0
Artsen Zonder Grenzen	15,0	8,5
Wereld Natuur Fonds	17,4	9,8
UNICEF Nederland	17,3	9,7
Overige (nieuwe) begunstigden	62,9	35,5

Kerngegevens zorgloterij 1996 t/m 2001
(in miljoenen euro)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
omzet						
prijzengeld						
spelopbrengst						
saldo kosten						
netto opbrengst						

Zorgloterij

Algemeen

Door de Staatssecretaris van Justitie is eind 2000 aan de Stichting Financiering van Zorgvernieuwing en Zorgverbetering (FZZ) vergunning verleend voor het houden van een incidentele loterij, die gelet op de beoogde omvang daarvan (een prijzenpakket van meer dan 4,5 miljoen euro) onder het toezicht van het College valt. Dit is voor het eerst in zijn bestaan dat het College belast is met het toezicht op een incidentele loterij. De zorgloterij beoogt – zoals de naam al aangeeft – gelden te werven voor doeleinden van algemeen belang gelegen op het terrein van de volksgezondheid. Aanvankelijk zou de loterij in het 2^e halfjaar van 2001 plaatsvinden, maar dit is nadien verschoven naar het 1^e halfjaar van 2002. In twee eerder door het College uitgebrachte adviezen betreffende de vergunningverlening voor de zorgloterij, heeft het College kanttekeningen geplaatst bij de financiële haalbaarheid daarvan. In het bijzonder heeft het College aangegeven dat de beoogde opzet nogal ambitieus lijkt en van wel bijzonder optimistische verwachtingen uitgaat. Het was naar de mening van het College dan ook de vraag of in de korte periode dat het spel aangeboden zal worden de begrote omzetten kunnen worden gehaald, gelet op eerdere ervaringen met andere incidentele en permanente kansspelen. De twijfels van het College zijn inmiddels bewaarheid. Hoewel op dit moment nog geen definitieve cijfers voorliggen, mag toch reeds worden geconcludeerd dat de zorgloterij in zijn opzet verre van geslaagd is.

Samenwerking met SponsorBingo Loterij

FZZ heeft voor een aantal facilitaire diensten samenwerking gezocht met SFP (Novamedia Groep). FZZ behoudt evenwel de eindverantwoordelijkheid voor de organisatie van de zorgloterij. Onderdeel van deze samenwerking is onder andere dat deelnemers aan de zorgloterij in de gelegenheid worden gesteld om voortaan mee te doen aan de door SFP gehouden SponsorBingo Loterij, waarbij dan FZZ als geormerkte begunstigde wordt aangewezen.

Adviezen

Het College heeft twee adviezen uitgebracht betreffende de zorgloterij. Een advies heeft betrekking op de instemming met de statuten en reglementen van FZZ. Het andere advies heeft betrekking op het wijzigen van de periode waarin de zorgloterij mocht worden gehouden (1^e halfjaar 2002 in plaats van 2^e halfjaar 2001).

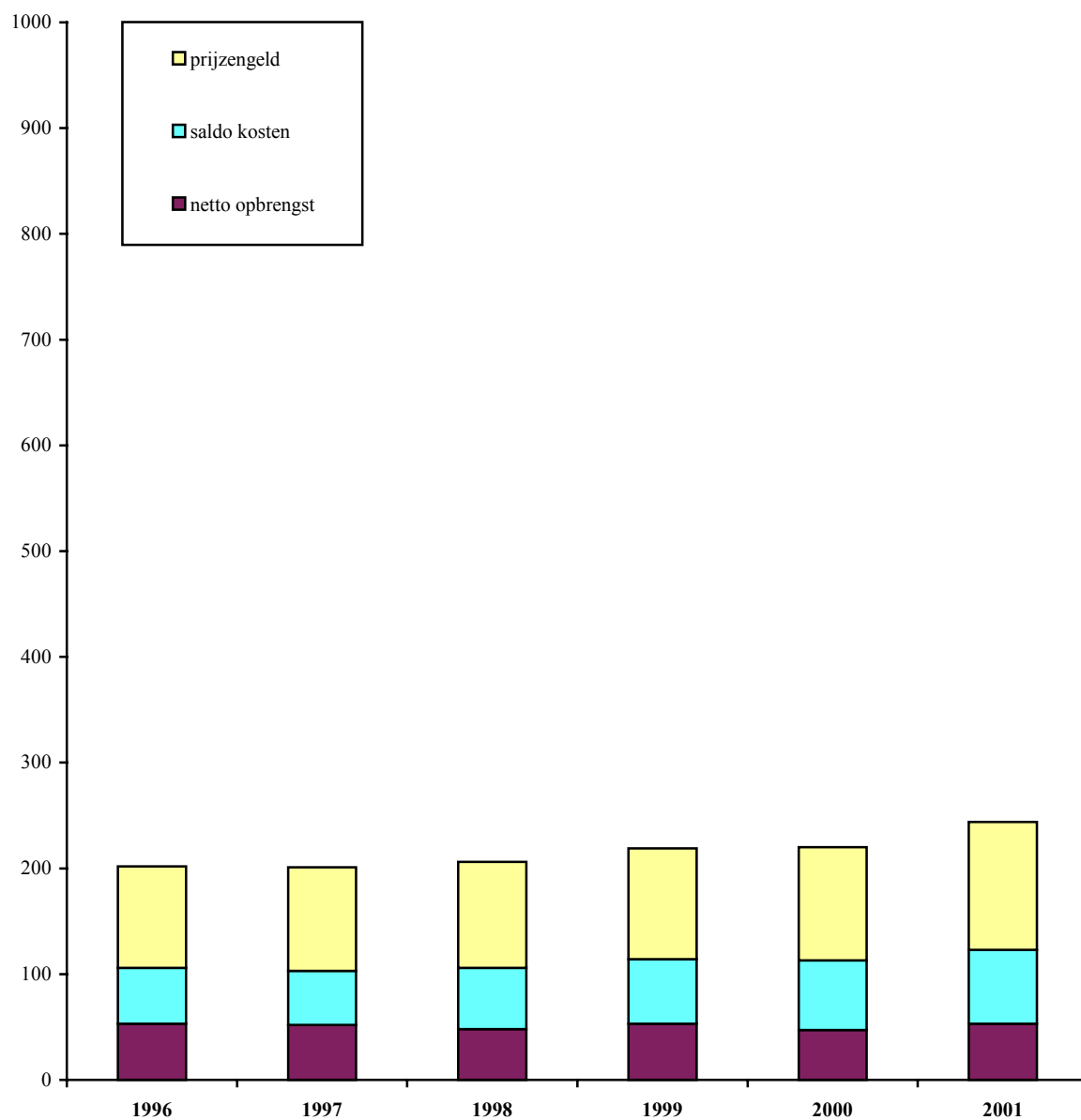
Naleving regelgeving

Het College heeft FZZ herhaaldelijk moeten wijzen op de naleving van de diverse vergunningsvoorschriften. Daarbij was er naar de inschatting van het College tijdens FZZ eerder sprake van onervarenheid dan van opzet.

Kerngegevens sporttotalisator 1996 t/m 2001
(in miljoenen euro)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
omzet	202	201	206	219	220	244
prijzengeld	96	98	100	105	107	121
spelopbrengst	106	103	106	114	113	123
saldo kosten	53	51	58	61	66	70
netto opbrengst	*53	52	48	53	47	53

* inclusief de 5%-afdracht aan de schatkist over de omzet van de krasloterij

Sporttotalisator

Algemeen

De Stichting de Nationale Sporttotalisator (handelend onder de naam De Lotto) organiseert de sportprijsvragen (sedert 1961), de wekelijkse lotto (sedert 1974), de euroloterij – voorheen het cijferspel genoemd (sedert 1981), de dagelijkse lotto (sedert 1993), alsmede de krasloterij – ook wel instantloterij genoemd (sedert 1994). In 2001 is de totale omzet 244,0 miljoen euro (wekelijkse lotto 121,3 miljoen euro; dagelijkse lotto 25,7 miljoen euro; sportprijsvragen 14,9 miljoen euro; euroloterij 10,2 miljoen euro; krasloterij 71,9 miljoen euro). Dit is 23,6 miljoen euro hoger (+ 10,7%) dan in het voorgaande jaar. Deze omzetsijging wordt vrijwel geheel veroorzaakt door de wekelijkse lotto, meer in het bijzonder door de invoering medio 2000 van een jackpottoeslag bij de wekelijkse lotto. Van de 244,0 miljoen euro omzet is 121,1 miljoen euro besteed aan prijzengeld (inclusief 12,8 miljoen euro kansspelbelasting). De totale exploitatiekosten bedragen per saldo 70,2 miljoen euro (inclusief 0,2 euro diverse baten en lasten). Dit levert in het verslagjaar een netto opbrengst van 52,7 miljoen euro op. Dit is 6,0 miljoen euro hoger (+ 12,8%) dan in het voorgaande jaar. Van de netto opbrengst van 52,7 miljoen euro is 8,6 miljoen euro afkomstig van de krasloterij en 44,1 miljoen euro van de overige kansspelproducten.

Van de netto opbrengst van de krasloterij gaat 65% naar de zogenoemde slv-sector (sport en lichamelijke vorming) en 35% naar de zogenoemde cmv-sector (cultuur, maatschappelijk welzijn en volksgezondheid). De bedragen voor de slv-sector gaan geheel naar NOC*NSF. De gelden voor de cmv-sector gaan naar ALN en worden verdeeld op grond van de volgende verdeelsleutel: 23,6% voor het Prins Bernhard Cultuur Fonds; 23,6% voor het Juliana Welzijn Fonds; 23,6% voor de Stichting Fondsenwervingsacties Volksgezondheid; 15,4% voor de Stichting Katholieke Noden; en 13,8% voor de Stichting Fondsenwerving Militaire Oorlogs- en Dienstsachtoffers en aanverwante doeleinden.

Van de netto opbrengst van de overige kansspelproducten gaat 73,5% naar de slv-sector en 26,5% naar de cmv-sector. Van de gelden voor de slv-sector gaat in het verslagjaar een bedrag van 0,9 miljoen euro als provisie rechtstreeks naar sportverenigingen. Het resterende bedrag is bestemd voor NOC*NSF. De bedragen voor de cmv-sector gaan naar ALN en worden verdeeld op grond van de volgende verdeelsleutel: 32,468% voor het Prins Bernhard Cultuur Fonds; 33,766% voor het Juliana Welzijn Fonds; en 33,766% voor de Stichting Fondsenwervingsacties Volksgezondheid.

In het verslagjaar is de verdeling van de gelden in de slv-sector onder inhouding van een eenmalige afkoopsom van 0,8 miljoen euro voor Novib/VluchtelingenWerk.

Fusieperikelen

Met ingang van 1 januari 2001 zijn de Stichting de Nationale Sporttotalisator (SNS) en de Stichting Nationale Instant-Loterij (NIL) door een juridische fusie samengevoegd waarbij de NIL is opgeheven. In het verslagjaar heeft ALN besprekingen gevoerd met NOC*NSF over een mogelijke fusie van SNS en SUFA. Deze besprekingen hebben niet tot resultaat geleid.

Adviezen

Het College heeft drie adviezen uitgebracht inzake wijziging van de vergunning en het deelnemersreglement van De Lotto. Het betreft wijzigingen van overwegend technische aard, waarmee het College in grote lijnen kan instemmen. Daarnaast heeft het College een advies uitgebracht over de gevolgen van de introductie van de euro voor De Lotto. Verder heeft het College nog een advies uitgebracht inzake verlenging van de geldigheidsduur van de Beschikking instantloterij 1996.

Onderzoeks- en adviesrapport instantloterij

Op basis van de in de rapportage opgenomen bevindingen heeft het College een advies opgesteld met betrekking tot de condities waaronder De Lotto naar de opvatting van het College de instantloterij (alsmede de sportprijsvraag, de lotto en het cijferspel) mag organiseren en de daaruit verkregen gelden kan uitkeren. De belangrijkste onderdelen van het advies van het College hebben betrekking op het samenvoegen van de twee vergunningen waarover De Lotto thans beschikt omdat NIL per 1 januari 2001 is opgegaan in SNS; de periode dat een verkooppunt dient te worden uitgesloten in geval van geconstateerde verkoop aan minderjarigen of van verkoop van illegale en buitenlandse kansspelen; het handhaven van een waarschuwingstekst (*Zet niet alles op het spel - Speel met mate*) op alle deelnamebewijzen van de door De Lotto georganiseerde kansspelen; het toestaan van deelname via direct elektronische weg (telefoon en internet) aan alle door De Lotto georganiseerde kansspelen met uitzondering van de instantloterij omdat hier een geheel nieuw kansspelproduct wordt gecreëerd (e-gaming) waarvoor een wettelijke grondslag ontbreekt; het laten vervallen van maxima ten aanzien van het aantal uit te geven instantloten, het aantal verkooppunten, alsmede het prijzenpercentage; het gelijktrekken van de maximale lotprijs bij de instantloterij met de bij andere loterijen gehanteerde maximale lotprijs; en de termijn waarbinnen prijshoudende instantloten kunnen worden geïnd.

Klachten

Over De Lotto zijn in 2001 bij het College vijf formele klachten ingediend. Deze betreffen achtereenvolgens: de uitvoering van de kansspelbelasting bij De Lotto (geen strijd met de regelgeving), de uitvoering van de *actie sportkas* door De Lotto (het College heeft De Lotto verzocht een volgende actie op een aantal punten bij te stellen), alsmede de jackpot van De Lotto (geen strijd met de regelgeving). Over de *decemberlotto* heeft het College naast twee formele klachten ook veel telefonische reacties gehad. Naar aanleiding daarvan heeft het College de Staatssecretaris van Justitie en De Lotto laten weten dat het College het hanteren van een zogenoemde negatieve optie tot deelname in dit geval afwijst. De Lotto heeft mede in reactie hierop besloten om alsnog over te gaan tot het hanteren van een zogenoemde positieve optie tot deelname.

Naleving regelgeving

Ten aanzien van de hiervoor genoemde *decemberlotto* heeft het College tevens geconstateerd dat De Lotto de haar verleende vergunning overtreedt, omdat met de vijf extra trekkingen in december het aantal aan de wekelijkse lotto verbonden cijferspelen (de euroloterij) op 65 komt. Artikel 8, eerste lid, van de aan De Lotto verleende vergunning bepaalt echter dat ten hoogste 60 cijferspelen per kalenderjaar mogen worden georganiseerd. De Lotto heeft inmiddels een verzoek ingediend om verhoging van het aantal cijferspelen.

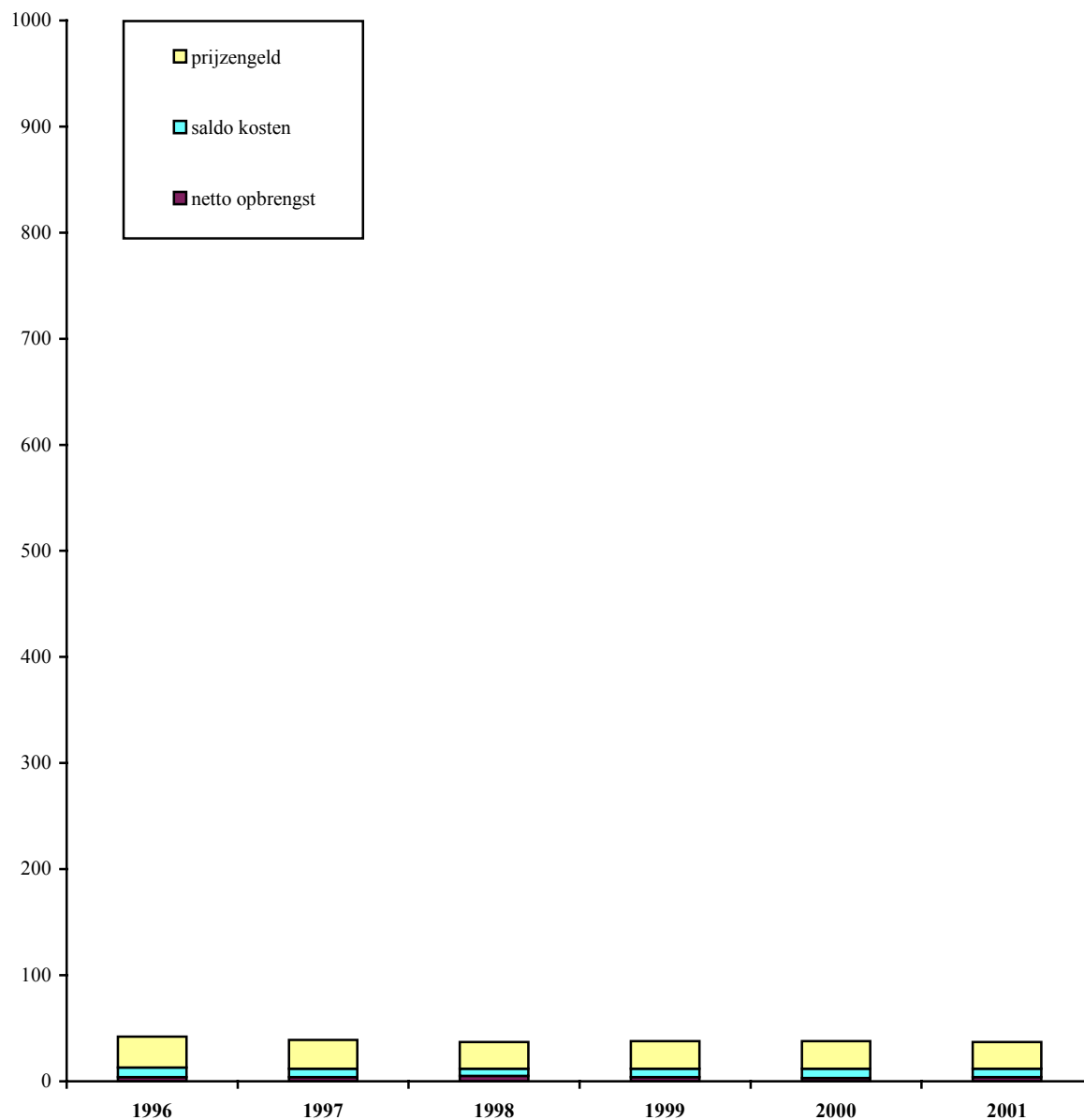
Jaargegevens sporttotalisator 2001	in mln. euro	in %
omzet		
wekelijkse lotto	121,3	49,7
dagelijkse lotto	25,7	10,5
sportprijsvragen	14,9	6,1
euroloterij	10,2	4,2
krasloterij	<u>71,9</u>	<u>29,5</u>
totaal	244,0	100,0
prijzengeld (incl. 12,8 mln. euro kansspelbelasting)	121,1	49,6
spelopbrengst	122,9	50,4
exploitatiekosten	70,4	28,9
netto spelopbrengst	52,5	21,5
diverse baten en lasten	0,2	0,1
netto opbrengst	52,7	21,6
hoogste lotto-jackpot	9,5	
totaal aantal verkooppunten	3.515	
aantal personeelsleden (fte's) ultimo 2001	129	
provisie verkooppunten	14,0	19,9
verwervingskosten	7,1	10,1
netwerkkosten	13,4	19,0
personeelskosten	8,4	11,9
kosten marketing en publiciteit	25,2	35,8
overige bedrijfskosten	<u>2,3</u>	<u>3,3</u>
totaal exploitatiekosten	70,4	100,0
netto opbrengst:	52,7	100,0
bestemd voor slv-sector:	38,0	72,1
sportverenigingen	0,9	2,4
NOC*NSF	37,1	97,6
bestemd voor cmv-sector (via ALN):	14,7	27,9
Juliana Welzijn Fonds	4,4	29,9
Stichting Fondsenwervingsacties Volksgezondheid	4,4	29,9
Prins Bernhard Cultuur Fonds	4,4	29,9
Stichting Katholieke Noden (SKaN Fonds)	0,4	2,7
Militaire Oorlogs- en Dienstslichtoffers (SFMO)	0,3	2,1
afkoop Novib/VluchtelingenWerk	0,8	5,5

Kerngegevens totalisator 1996 t/m 2001
(in miljoenen euro)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
omzet	42	39	37	38	38	37
prijzengeld	29	27	25	26	26	25
spelopbrengst	13	12	12	12	12	12
saldo kosten	*9	**8	7	8	9	8
netto opbrengst	4	4	5	4	3	4

* exclusief 3 miljoen euro saldo buitengewone lasten

** exclusief 3 miljoen euro saldo buitengewone baten

Totalisator

Algemeen

De in 1948 ingevoerde totalisator is verantwoordelijk voor het wedden op de uitslag van harddraverijen en paardenrennen. Tot 1986 werd de totalisator georganiseerd door de Stichting Totalisator Nederland. Daarna is de totalisatorvergunning vier maal in andere handen overgegaan. Tot medio 1991 was de vergunning indirect in handen van de Engelse firma Ladbroke. Vervolgens heeft de Stichting Nederlandse Draf- en Rensport (NDR) ongeveer twee jaar de totalisator in eigen beheer gehad, middels de Stichting Paardentotalisator Nederland. NDR is de overkoepelende organisatie die verantwoordelijk is voor het organiseren van de draf- en rensport in Nederland. NDR is daarbij voor een belangrijk gedeelte afhankelijk van de opdrachten van de totalisator. Sedert medio 1993 was de totalisator in handen van SENS, middels een honderd procent deelneming in de door SENS opgerichte besloten vennootschap Hippo Toto. Per 31 december 1997 heeft SENS de deelneming in Hippo Toto b.v. beëindigd. Per 1 januari 1998 zijn de aandelen Hippo Toto b.v. tijdelijk overgedragen aan de Stichting Hippo Toto. Per 1 juli 1998 zijn de aandelen Hippo Toto b.v. door de Stichting Hippo Toto overgedragen aan het Amerikaanse bedrijf Autotote Corporation Inc. en is de naam Hippo Toto b.v. gewijzigd in Autotote Nederland b.v. Per dezelfde datum is aan Autotote Nederland b.v. de nieuwe totalisatorvergunning verleend voor de duur van vijf jaren. Op 28 december 2000 is een *memorandum of understanding* getekend tussen Draf- en Renbanen Nederland n.v. en Autotote Nederland b.v., dat een opsplitsing van Autotote beoogt in een exploitatie maatschappij en een facilitair bedrijf. Het facilitair bedrijf blijft in handen van Autotote Corporation Inc. terwijl de exploitatie maatschappij in handen komt van Draf- en Renbanen Nederland n.v. Hiermee komt het beheer van de totalisator weer terug in handen van de sector. Aan dit voornemen is evenwel nog geen uitvoering gegeven.

In 2001 behaalt de totalisator een omzet van 37,4 miljoen euro. Dit is 0,7 miljoen euro lager (-1,8%) dan in het voorgaande jaar. Onder aftrek van 25,5 miljoen euro aan prijzengeld (inclusief 0,5 miljoen euro kansspelbelasting) en 8,0 miljoen euro aan kosten, levert dat in 2001 een netto (spel)opbrengst van 3,9 miljoen euro op. Dit is 0,4 miljoen euro hoger (+ 11,4%) dan in het voorgaande jaar. De bijzondere baten en lasten zijn per saldo nihil (0,1 miljoen euro voordeel uit afrondingen bij prijsuitbetaling en 0,1 miljoen euro vrijval niet afgehaalde prijzen, alsmede 0,2 miljoen euro rentekosten). Van de netto (spel)opbrengst van 3,9 miljoen euro dient 0,9 miljoen euro (2,5% van de omzet) te worden bestemd voor een aantal specifieke donaties aan charitatieve instellingen en organisaties op het terrein van de paardensport. Verder komt NDR over het verslagjaar een bedrag toe van 3,5 miljoen euro. Aldus resteert een verlies van 0,5 miljoen euro, dat ten laste komt van Autotote Corporation Inc. Het geaccumuleerd verlies van Autotote Corporation Inc. in verband met de deelneming in Autotote Nederland b.v. bedraagt 2,9 miljoen euro.

Adviezen

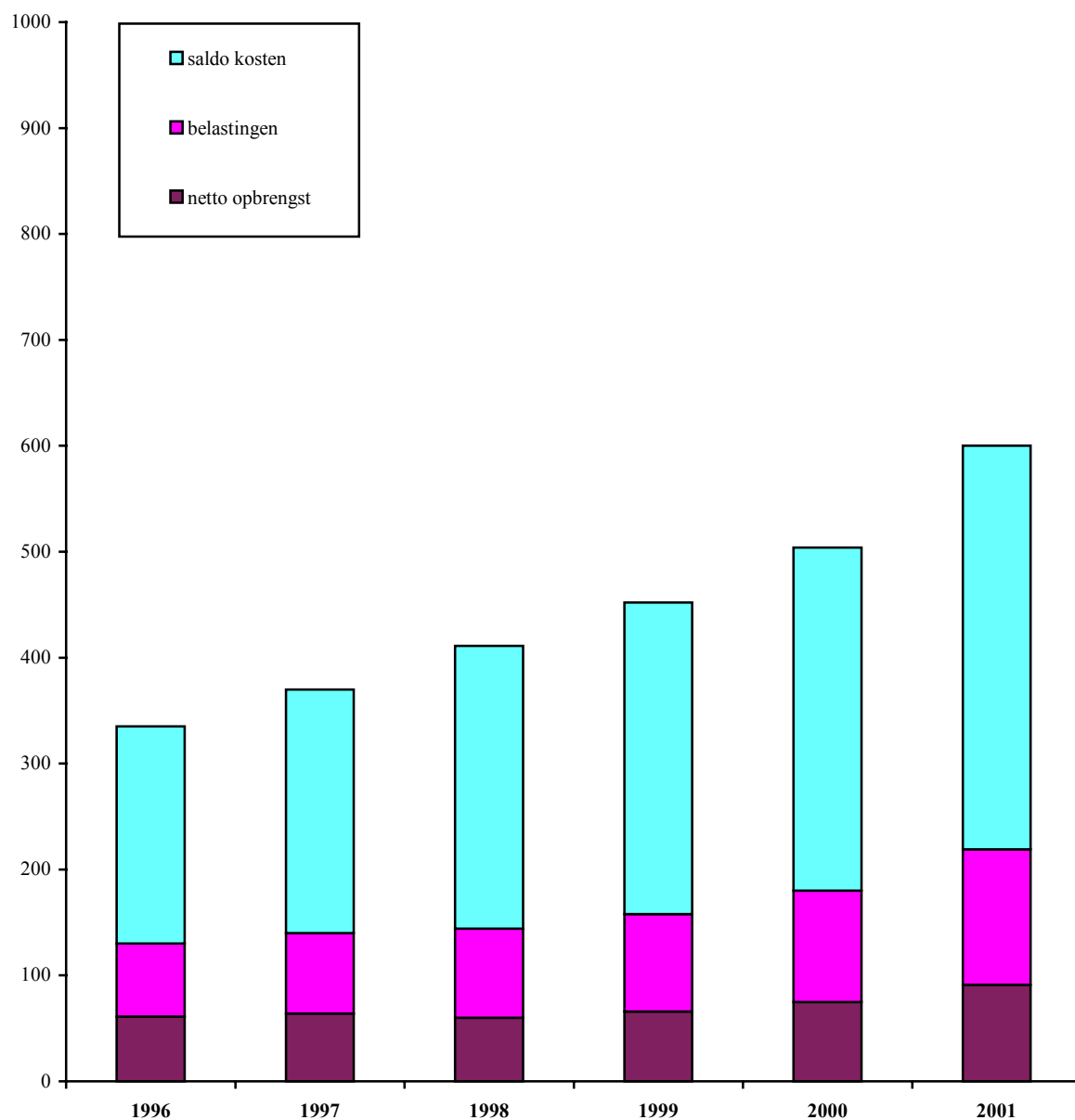
In de Beschikking totalisator 1998 en in een overeenkomst d.d. 30 juni 1998 tussen NDR en Autotote is een garantieregeling inzake de afdacht opgenomen. Deze komt er op neer dat de afdracht op jaarbasis 8% van de omzet bedraagt, met een minimum van 9 miljoen gulden (4,1 miljoen euro), welk bedrag wordt vermeerderd of verminderd op basis van het aantal verreden koersen. Autotote en NDR zijn overeengekomen om deze regeling per 1 juli 2001 te

wijzigen, in die zin dat de afdrachten van Autotote aan NDR voortaan bepaald worden op basis van percentages van gerealiseerde omzetten op Nederlandse koersen (11 %) en op buitenlandse koersen (7 %). Het College heeft ter zake een positief advies uitgebracht. Daarnaast heeft het College een advies uitgebracht over de gevolgen van de introductie van de euro voor de totalisator.

Jaargegevens totalisator 2001	in mln. euro	in %
omzet		
winnend	2,2	6,0
plaats	1,2	3,3
koppel	10,9	29,1
trio	19,5	52,0
kwartet	2,8	7,5
dubbel winnend	0,3	0,9
big six	<u>0,5</u>	<u>1,2</u>
totaal	37,4	100,0
prijzengeld (incl. 0,5 mln. euro kansspelbelasting)	25,5	68,2
spelopbrengst	11,9	31,8
kosten	8,0	21,4
netto spelopbrengst	3,9	10,4
saldo diverse lasten en baten	0,0	0,0
netto opbrengst	3,9	10,4
omzet Nederlandse koersen	12,7	34,0
omzet buitenlandse koersen	<u>24,7</u>	<u>66,0</u>
	37,4	100,0
aantal wedkantoren / omzet	43	29,6
aantal wedcafés / omzet	3	0,6
aantal hallen / omzet	3	0,6
aantal banen / omzet	6	6,2
omzet korte banen	<u>0,4</u>	<u>1,1</u>
	37,4	100,0
aantal weddenschappen	7,8 mln.	
gemiddeld aantal personeelsleden hoofdkantoor (fte's) in 2001	24	
kosten banen	0,5	
kosten wedkantoren	5,2	
kosten hoofdkantoor	1,9	
afschrijvingen	0,4	
netto opbrengst:	3,9	
afdracht koninklijke fondsen/paardensector	0,9	2,5
afdracht NDR	3,5	
verlies t.l.v. Autotote Corporation Inc.	0,5	
geaccumuleerde verliezen Autotote	2,9	

Kerngegevens speelcasino's 1996 t/m 2001
(in miljoenen euro)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
spelopbrengst	335	370	411	452	504	600
saldo kosten	205	230	267	294	324	381
belastingen	69	76	84	92	105	128
netto opbrengst	61	64	60	66	75	91
afdrachten	130	140	144	158	180	219

Speelcasino's

Algemeen

In 1976 is in Zandvoort het eerste legale casino in Nederland geopend door de Nationale Stichting tot Exploitatie van Casinospelen in Nederland (handelend onder de naam Holland Casino). Inmiddels exploiteert Holland Casino 11 speelcasino's – medio 2002 zal de twaalfde en voorlopig laatste vestiging worden geopend – met een personeelsbestand van meer dan 4.500 medewerkers. In 2001 bedraagt de bruto spelopbrengst 600,5 miljoen euro. Dit is 96,2 miljoen euro hoger (+ 19,1%) dan in het voorgaande jaar. De groei komt voor bijna de helft voor rekening van het najaar 2000 geopende Holland Casino Utrecht. De opbrengst bestaat uit spelresultaat tafelspelen (263,6 miljoen euro), opbrengst speelautomaten (249,4 miljoen euro), troncopbrengst (51,0 miljoen euro), entree-ontvangsten (5,7 miljoen euro), horeca-opbrengsten (22,0 miljoen euro) en overige opbrengsten (8,8 miljoen euro). In 2001 telt Holland Casino in totaal 5,9 miljoen bezoeken, met een gemiddelde besteding van 101 euro per bezoek.

In het verslagjaar bedragen de bedrijfslasten van Holland Casino in totaal 381,3 miljoen euro. Deze bedrijfslasten bestaan uit personeelskosten (237,1 miljoen euro); operationele kosten (91,5 miljoen euro); afschrijvingen (44,6 miljoen euro); aanloopkosten (3,0 miljoen euro); interestlasten (4,7 miljoen euro); en buitenlandse belastingen (0,4 miljoen euro). De totale belastingafdracht in Nederland van Holland Casino bedraagt in het verslagjaar 128,3 miljoen euro. Deze belastingafdracht bestaat uit 33,33% kansspelbelasting over het spelresultaat tafelspelen (87,9 miljoen euro), alsmede 19% omzetbelasting over onder andere de opbrengst speelautomaten (gesaldeerd 40,4 miljoen euro). Een en ander levert in het verslagjaar een netto bedrijfsresultaat op van 90,9 miljoen euro. Dit is 16,2 miljoen euro hoger (+ 21,7%) dan in het voorgaande jaar. Van dit netto bedrijfsresultaat draagt Holland Casino 83,6 miljoen euro af aan het ministerie van Economische Zaken. De resterende 7,3 miljoen euro voegt Holland Casino toe aan het eigen vermogen, dat daarmee op 41,6 miljoen euro komt. De totale afdracht van Holland Casino bedraagt in het verslagjaar 219,2 miljoen euro.

Adviezen

Over een door Holland Casino voorgestelde NV-structuur heeft het College een positief advies uitgebracht. Ter zake is evenwel nog geen beslissing genomen. Ten aanzien van het aanbieden van casinospelen via internet (Holland Casino Digitaal) heeft het College geadviseerd dat dit niet mogelijk is zonder wetwijziging. De Staatssecretaris van Justitie heeft dit advies overgenomen en bereid thans een wetsvoorstel voor. Verder heeft het College in het verslagjaar drie instemmende adviezen uitgebracht inzake speltechnische aanpassingen van het spelreglement 2000, betreffende dubbele nul Amerikaanse roulette, progressive black jack, euro wheel, alsmede inzettabel roulette en euro wheel.

Onderzoeks- en adviesrapport

Op basis van de in de rapportage opgenomen bevindingen heeft het College een advies opgesteld met betrekking tot de condities waaronder Holland Casino naar de opvatting van het College de speelcasino's mag organiseren en de daaruit verkregen gelden kan uitkeren. De belangrijkste onderdelen van het advies van het College hebben betrekking op het verlenen van vergunning voor de duur van vijf jaren in plaats van voor onbepaalde duur; wijziging van de doelomschrijving van Holland Casino met het oog op buitenlandse deelnemingen; het verhogen van de maximuminzet bij de kansspelautomaten naar 50 euro; de mogelijkheid om

elektronische betaling op kansspelautomaten te introduceren; het verruimen van de regels inzake de aan te bieden spelen en de proefopstellingen; het laten vervallen van de bestaande maximering bij extra promotionele prijzen; de introductie van het als (extra) prijs ter beschikking stellen van de kans op een geldprijs (kans op een kans); een regeling inzake de uitkering van prijzen in annuïteiten; het opnemen van een expliciete regeling inzake zogenoemde hybride kansspelen; het opnemen van een expliciete grondslag voor het laten uitvoeren van een EDP-audit; alsmede het verruimen van de rapportagetermijn met betrekking tot de bevindingen van de onafhankelijke deskundigen en keuringsinstellingen.

Vestigingsbeleid

Holland Casino heeft het voornemen kenbaar gemaakt van een verhuizing van de casinovestiging in Zandvoort naar Haarlem. Naar het aanvankelijk oordeel van het College lijkt zich uit een oogpunt van kansspelbeleid er niets tegen te verzetten om aan de wens van Holland Casino ter zake te voldoen. Een daartoe strekkende wijziging van de aan Holland Casino vergunning lijkt het College dan ook voorshands niet op bedenkingen te stuiten.

Ten aanzien van een voorgenomen acquisitie door Holland Casino van een casino in Torrequebrada in Spanje heeft het College bedenkingen. Vooralsnog pleit het College voor meer terughoudendheid bij deelnemingen van Holland Casino, waardoor de (indirecte) verantwoordelijkheid van de Nederlandse overheid voor dit soort activiteiten van Holland Casino in het buitenland beperkt blijft. Mede gelet op de noodzakelijke wetswijziging in kader van Holland Casino Digitaal en de mogelijke wetswijziging in verband met verdergaande structuurwijzigingen van het casinowezen, lijkt het het College gewenst dat indien door de verantwoordelijke bewindslieden met dit soort deelnemingen wordt ingestemd, een en ander ook bij deze wetswijziging onder ogen wordt gezien. Het College is namelijk van opvatting dat letter en geest van de huidige wettelijke regeling inzake casinospelen deelneming door Holland Casino in de exploitatie van casinospelen in het buitenland in de weg staat.

Naleving regelgeving

Het College heeft geconstateerd dat door Holland Casino Schiphol Airport 22 kansspelautomaten buiten de bestaande casinolocatie zijn opgesteld. De Beschikking casinospelen 1996, artikel 2, lid 1, aanhef en onder b, bepaalt dat Holland Casino kansspelautomaten aanwezig mag hebben *in* de speelcasino's. De speelautomaten zijn evenwel *buiten* de bestaande locatie opgesteld. Met een brief d.d. 28 februari 2001 heeft het College de Staatssecretaris van Justitie verzocht Holland Casino op deze aangelegenheid aan te spreken. Dit is evenwel voor zover het College bekend nog niet geschied.

Holland Casino profileert op radio en televisie de Mega Jackpot. Het College is van opvatting dat de daarbij in de radioreclame gebruikte tekst *Speel nu om de Mega Jackpot bij Holland Casino en maak al voor een tientje kans om miljonair te worden* op gespannen voet staat met artikel 3 van de Reclamecode Casinospelen en kansspelautomaten, waarin bepaald is dat *reclame niet mag appelleren aan winstbejag, door de mogelijkheid veel geld te winnen centraal te stellen*. Het College heeft de verantwoordelijke bewindslieden verzocht Holland Casino op deze aangelegenheid aan te spreken, hetgeen inmiddels is geschied.

Klachten

Over Holland Casino zijn in 2001 bij het College vijf klachten ingediend. Drie daarvan hebben betrekking op het opleggen van een entreeverbod (geen strijd met de regelgeving) en twee op het geven van een officiële waarschuwing (na interventie van het College ingetrokken). Naar aanleiding van de afhandeling door het College van één van de entreeverbodklachten, heeft betrokkene vervolgens een klacht bij de Nationale ombudsman ingediend. De Nationale ombudsman heeft ter zake nog geen uitspraak gedaan.

Jaargegevens speelcasino's 2001		in mln. euro	in %
baten			
spelresultaat tafelspelen		263,6	43,9
opbrengst speelautomaten		249,4	41,5
troncopbrengst		51,0	8,5
entree-ontvangsten		5,7	0,9
horeca-opbrengsten		22,0	3,7
overige opbrengsten		<u>8,8</u>	<u>1,5</u>
totaal		600,5	100,0
belastingen (excl. 0,4 mln. euro buitenlandse belastingen)		128,3	21,4
bedrijfslasten		381,3	63,5
netto opbrengst		90,9	15,1
aantal bezoeken		5,9 mln.	
gemiddelde besteding per bezoek		101 euro	
aantal speeltafels		341	
aantal speelautomaten		4.331	
aantal casino's		11	
aantal entreeverboden		3.071	
aantal bezoekbeperkingen		1.990	
aantal personeelsleden (fte's) ultimo 2001		3.795	
personeelskosten		237,1	62,2
operationele kosten (waarvan 28,5 mln. euro marketing)		91,5	24,0
afschrijvingen		44,6	11,7
aanloopkosten		3,0	0,8
interestlasten		4,7	1,2
buitenlandse belastingen		<u>0,4</u>	<u>0,1</u>
totaal bedrijfslasten		381,3	100,0
afdrachten:		219,2	100,0
kansspelbelasting (ministerie van Financiën)		87,9	40,1
omzetbelasting speelautomaten, gesaldeerd met overige btw-ontvangsten en -betalingen (ministerie van Financiën)		40,4	18,4
netto bedrijfsresultaat (ministerie van Economische Zaken)		83,6	38,2
toevoeging eigen vermogen (saldo is 41,6 mln. euro)		7,3	3,3

DEEL IV

BIJLAGEN

Samenstelling van het College van toezicht op de kansspelen

Samenstelling per 31 december 2001

Voorzitter:

mevrouw drs. M.W.M. Vos-van Gortel, oud lid van de Raad van State.

Leden:

drs. J.J. Borking, lid van het College bescherming persoonsgegevens;

dr. M.W.J. Koeter, universitair docent Universiteit van Amsterdam;

mr. J.G.H. Krajenbrink, burgemeester van Woudenberg;

mr. R.J. Manschot, hoofdofficier van Justitie belast met internationale aangelegenheden;

mevrouw drs. L. van Rijn-Vellekoop, consultant;

mevrouw mr. A. Vrisekoop-Sterk, advocaat en procureur.

Secretariaat:

mr. E.A. van Vondelen, secretaris;

drs. P.J.A.M. Geertsen, plaatsvervangend secretaris;

drs. B.M. van Waterschoot, beleidsmedewerker;

mevrouw S.K. Moehamadkasbi, secretaresse.

Uitgavenoverzicht 2000-2002 (in euro)

Budget/ ksrt	omschrijving	realisatie 2000	realisatie 2001	raming 2002
	personeel			
10**/11**				
12**/13**	ambtelijk personeel	218.696	237.402	245.041
192*	zittings/vacatiegelden	22.882	26.989	31.765
193*	uitzendkrachten	16.781	3.368	3.630
199*	overige personeelskosten	1.788	3.643	3.630
	totaal personeel	260.147	271.402	284.066
	materieel			
201*	huisvesting	39.794	45.521	45.378
202*/2810	bureaunkosten	15.841	18.710	18.151
203*	reis- en verblijfkosten	20.234	16.025	27.227
204*	documentatiekosten	2.217	1.289	1.361
205*	voorlichtingskosten	11.137	8.498	8.168
21**	onderhoud en exploitatie	344	328	454
321*	aanschaf kantoorautomatisering	2.902	1.590	1.815
3999	aanschaf overig	0	239	454
	totaal materieel	92.469	92.200	103.008
	programma			
242*	externe deskundigen en onderzoeken	108.148	102.124	90.757
	totaal programma	108.148	102.124	90.757
	TOTAAL GENERAAL	460.764	465.726	477.831

Toelichting uitgavenoverzicht 2000-2002

Algemeen

Beheersmatig ressorteert het (secretariaat van het) College onder het ministerie van Justitie. De ter zake gemaakte beheersafspraken tussen ministerie en College zijn hierna opgenomen. Het budget van het College – dat ingevolge de beheersafspraken in beginsel 453.780 euro (f 1.000.000) bedraagt – is een integraal budget. De secretaris van het College is de budgethouder. Alle uitgaven ten behoeve van het College en het daaraan verbonden secretariaat (apparaatskosten en programmakosten) komen ten laste van dit budget.

Op kasbasis is in 2001 een bedrag van 465.726 euro ten laste gekomen van het budget van het College. Dit is 1,5% hoger dan de raming conform het jaar- en bestedingsplan 2001, maar 3,5 % lager dan de gewijzigde budgettaire kaders, voor 2001 nader vastgesteld op 481.007

euro. Deze onderuitputting is voor een belangrijk gedeelte veroorzaakt door het niet doorgaan van een gepland plenair Collegebezoek aan Parijs ter gelegenheid van de daar te houden International Gaming Law Conference, welke is geannuleerd ten gevolge van de wereldgebeurtenissen na 11 september 2001.

Personeel

De formatie van het secretariaat van het College bestaat uit 4 fte. De post ambtelijk personeel komt daarmee op een bedrag van 237.402 euro. De zittings/vacatiegelden bedragen 26.989 euro. De hoogte van de vergoedingen voor de leden van het College is goedgekeurd bij brief van de Staatssecretaris van Justitie d.d. 26 september 1996 en bedraagt 227 euro (*f* 500) per vergadering of bijgewoonde activiteit voor de leden en 340 euro (*f* 750) per vergadering of bijgewoonde activiteit voor de voorzitter. In 2001 heeft het College elf maal vergaderd. De reiskosten van de Collegeleden zijn, tezamen met de reiskosten van het secretariaat, opgenomen onder de materieelkosten, ten bedrage van 16.025 euro.

Materieel

De grootste post in het materieelbudget is de huisvesting. De kosten hiervan bedragen in 2001 45.521 euro. Het (secretariaat van het) College is gehuisvest in een kantoorappartementgebouw aan het Lange Voorhout te Den Haag. Door bemiddeling van de Rijksgebouwendienst is oorspronkelijk een huurovereenkomst aangegaan voor in totaal vijf jaren. In 2001 is een nieuwe huurovereenkomst voor het kantoorappartement getekend. De overeenkomst is aangegaan voor de duur van drie jaar, ingaande op 1 april 2001, met een verlengingsoptie voor drie jaar. De huurprijs (exclusief servicekosten) bedraagt thans op jaarbasis 37.664 euro. De bureau- en overige materieelkosten (exclusief reiskosten) bedragen in 2001 30.654 euro.

Programma

De uitgaven aan programmakosten bedragen in 2001 102.124 euro. Deze uitgaven hebben betrekking op een tweede expert opinion inzake de NV-structuur bij vergunninghouders (afgerond in de 1^e viermaandsperiode van 2001), een onderzoek – samen met het Nederlands Kansspel Platform (NKP) – naar het illegale gokcircuit in Nederland (afgerond in de 1^e viermaandsperiode van 2001), een onderzoek – op verzoek van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport – naar het preventiebeleid kansspelverslaving van Holland Casino (afgerond in de 1^e viermaandsperiode van 2001) en een onderzoek naar de deelname aan kansspelen via internet door NIPO (afgerond in de 3^e viermaandsperiode van 2001).

Beheersafspraken tussen ministerie van Justitie en College van toezicht op de kansspelen

1. Het College van toezicht op de kansspelen is een op 1 januari 1996 ingesteld onafhankelijk toezicht- en adviesorgaan. Het College heeft een eigen wettelijk statuut (Titel VIa van de Wet op de kansspelen). Het College bestaat uit zeven door de Kroon benoemde onafhankelijke leden en wordt bijgestaan door een ambtelijk secretariaat.
2. Het secretariaat is voor de inhoudelijke uitoefening van zijn taak uitsluitend verantwoording schuldig aan het College (artikel 36 van de Wet op de kansspelen). Het secretariaat is beheersmatig een onderdeel van het bestuursdepartement (Directoraat-Generaal Preventie, Jeugd en Sancties).
3. De secretaris van het College is budgethouder. De Directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning Bestuursdepartement (DBOB) ondersteunt de budgethouder facilitair. Daarnaast vindt de financiële ondersteuning plaats door de Directie Financieel-Economische Zaken (DFEZ). DFEZ houdt een maandelijks staat bij met een overzicht van de uitputting en de restant-verplichtingen per kostensoort. De budgethouder zorgt voor tijdige en correcte aanlevering van de facturen. DFEZ zorgt voor tijdige en correcte betaling daarvan.
4. Het College heeft in beginsel een jaarlijks budget van 1 miljoen gulden ter beschikking (zie hiervoor de paragraaf 'financiële gevolgen' in de memorie van toelichting bij de instellingswet, Kamerstukken II, 1993-1994, 23 605, nr. 3, blz. 3). Alle uitgaven ten behoeve van het College en het daaraan verbonden secretariaat (apparaatskosten en programmakosten) komen ten laste van dit budget.
5. Het College dient jaarlijks voor 1 september een jaar- en bestedingsplan voor het daaropvolgende kalenderjaar ter goedkeuring in (zie artikel 22 van het Besluit College van toezicht op de kansspelen, Stb. 1995, 595).
6. Het College is gerechtigd uitgaven te doen in overeenstemming met het goedgekeurde jaar- en bestedingsplan.
7. De financiële controle op de uitgaven berust, evenals bij andere onderdelen van het ministerie van Justitie, bij de Departementale Accountantsdienst.
8. De budgethouder stelt in het kader van de planning- en controlcyclus van het ministerie van Justitie telkens per vier maanden een verslag op dat een verantwoording bevat met betrekking tot de uitgaven.
9. Ten aanzien van zijn werkzaamheden als onafhankelijk toezicht- en adviesorgaan legt het College ingevolge artikel 33, derde lid, van de Wet op de kansspelen één maal per jaar publiekelijk verantwoording af. Dit geschiedt in het jaarverslag dat door het College ieder jaar uiterlijk 1 juli wordt uitgebracht.

Den Haag, 22 december 2000

w.g. drs. M.W.M. Vos-van Gortel,
voorzitter van het College van toezicht op de kansspelen

w.g. drs. E.J. Mulock Houwer,
Directeur-Generaal Preventie, Jeugd en Sancties

Interne procedureregels klachtenafhandeling

1. Klachten moeten schriftelijk worden ingediend. Telefonische klagers wordt verzocht hun klacht op papier te zetten.
2. Alleen klachten over de kansspelmonopolies worden in behandeling genomen. Dus niet over speelautomaten, bingo, sweepstakes e.d. Het College van toezicht op de kansspelen houdt alleen toezicht op de acht kansspelmonopolies.
3. Klachten met betrekking tot illegale kansspelen worden doorverwezen naar politie of openbaar ministerie. Het College van toezicht op de kansspelen is geen opsporingsdienst.
4. Klachten met betrekking tot betalingen, de aanspraak op premies of prijzen en andere civielrechtelijke geschillen worden terugverwezen naar de betreffende vergunninghouder. Het College van toezicht op de kansspelen is geen beroepsinstantie. Eventueel wordt verwezen naar de burgerlijke rechter.
5. Klachten over technische aspecten van een bepaald kansspel, bijvoorbeeld over trekkingen of het toevalskarakter van een spel, worden doorverwezen naar het Nederlands Meetinstituut, aangezien het NMI bij vrijwel alle kansspelmonopolies belast is met de technische controle.
6. Op klachten over de verdeling van de opbrengst wordt niet inhoudelijk ingegaan, aangezien het College van toezicht op de kansspelen geen taak heeft inzake de – concrete – bestemming van de opbrengst.
7. De onder 1 t/m 6 beschreven klachten worden door het bureau van het College afgedaan.
8. Ingeval van klachten over de interpretatie of naleving door een vergunninghouder van de regelen inzake kansspelen, zal het bureau van het College de betreffende vergunninghouder de klacht voorleggen en om een reactie vragen.
9. Van de indiening van de onder 8 bedoelde klachten wordt door de secretaris aan het College melding gemaakt. Klachten die naar oordeel van het College daarvoor in aanmerking komen, worden ter afhandeling aan het College voorgelegd. De overige klachten worden door het bureau van het College afgedaan.
10. De secretaris verstrekt periodiek aan het College een overzicht van de door het bureau afgedane klachten, als bedoeld onder 7 en 9, laatste volzin.

aldus vastgesteld in de 3e vergadering van het College d.d. 21 maart 1996

Overzicht van in 2001 uitgebrachte adviezen op grond van artikel 34 van de Wet op de kansspelen

1. Advies nr. C.143/01 d.d. 28 februari 2001 inzake NV-structuur Holland Casino
(adviesaanvraag *Justitie, mede namens Economische Zaken, d.d. 7 december 2000, kenmerk 5067751/00/PJS*)
2. Advies nr. C.144/01 d.d. 28 februari 2001 inzake Holland Casino Digitaal
(adviesaanvraag *Justitie d.d. 25 januari 2001, kenmerk 5076291/00/PJS*)
3. Advies nr. C.215/01 d.d. 22 maart 2001 inzake verlenging geldigheidsduur Beschikking instantloterij 1996
(adviesaanvraag *Justitie, mede namens Welzijn, Volksgezondheid en Sport, d.d. 8 maart 2001, kenmerk L.O. 870/0181/0151121*)
4. Advies nr. C.324/01 d.d. 27 april 2001 inzake wijziging deelnemersreglement NPL (prijsverdubelaar)
(adviesaanvraag *Justitie d.d. 30 maart 2001, kenmerk L.O. 890/0098/0151144*)
5. Advies nr. C.325/01 d.d. 27 april 2001 inzake sponsorbingoloterij
(adviesaanvraag *Justitie d.d. 30 maart 2001, kenmerk L.O. 730/0002/0151145*)
6. Advies nr. C.328/01 d.d. 27 april 2001 inzake wijziging deelnemersreglement SNS (toto-13)
(adviesaanvraag *Justitie d.d. 19 april 2001, kenmerk L.O. 640/0073/5094505/01/PJS*)
7. Advies nr. C.333/01 d.d. 27 april 2001 inzake wijziging vergunningen, reglementen en statuten vergunninghouders (introductie euro)
(adviesaanvragen *Justitie, d.d. 13 april 2001, kenmerk 5093384/01/PJS en 23 april 2001, kenmerk 5094885/01/PJS*)
8. Advies nr. C.456/01 d.d. 3 juli 2001 inzake wijziging vergunning en deelnemersreglement SNS (e-commerce)
(adviesaanvraag *Justitie d.d. 21 juni 2001, kenmerk L.O. 640/0073/5105239/01/PJS*)
9. Advies nr. C.457/01 d.d. 3 juli 2001 inzake statuten en reglementen FZZ
(adviesaanvraag *Justitie d.d. 19 juni 2001, kenmerk L.O. 990/0049/5104725/01/PJS*)
10. Advies nr. C.458/01 d.d. 3 juli 2001 inzake wijziging Beschikking totalisator 1998 en overeenkomst Autotote - NDR (afdrachtgarantie)
(adviesaanvraag *Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, mede namens Justitie, d.d. 21 juni 2001, kenmerk TRCJZ/2001/9035*)
11. Advies nr. C.469/01 d.d. 3 juli 2001 inzake wijziging spelreglement 2000 Holland Casino (dubbele nul Amerikaanse roulette en progressive black jack)
(adviesaanvragen *Justitie, mede namens Economische zaken, d.d. 22 mei 2001, kenmerk 5100330/01/PJS, en 7 juni 2001, kenmerk 5098248/01/PJS*)

12. Advies nr. C.474/01 d.d. 3 juli 2001 inzake Beschikking sporttotalisator 2001 c.a.
(adviesaanvraag Justitie, mede namens Volksgezondheid, Welzijn en Sport, d.d. 26 februari 2001, kenmerk L.O. 640/0073/01.51110)
13. Advies nr. C.587/01 d.d. 28 augustus 2001 inzake wijziging vergunningen en reglementen SNS (introductie euro)
(adviesaanvraag Justitie d.d. 16 augustus 2001, kenmerk 5115396/01/PJS)
14. Advies nr. C.598/01 d.d. 28 augustus 2000 inzake wijziging spelreglement 2000 Holland Casino (euro wheel)
(adviesaanvraag Justitie, mede namens Economische Zaken d.d. 24 juli 2001, kenmerk 5110489/01/PJS)
15. Advies nr. C.652/01 d.d. 25 september 2001 inzake wijziging Beschikking Zorgloterij 2001
(adviesaanvraag Justitie d.d. 18 september 2001, kenmerk L.O. 990/0049/0151191)
16. Advies nr. C.753/01 d.d. 24 oktober 2001 inzake wijziging deelnemersreglement SFP (wijziging prijzenpakket)
(adviesaanvraag Justitie d.d. 5 oktober 2001, kenmerk L.O. 730/0002/0151208)
17. Advies nr. C.942/01 d.d. 20 december 2001 inzake wijziging spelreglement 2000 Holland Casino (inzettabel roulette en euro wheel)
(adviesaanvragen Justitie, mede namens Economische Zaken, d.d. 24 oktober 2001, kenmerk 5128120//01/PJS, en 23 november 2001, kenmerk 5135212/01/SRS)
18. Advies nr. C.950/01 d.d. 20 december 2001 inzake Beschikking casinospelen 2002 c.a.
(adviesaanvraag Justitie d.d. 24 oktober 2001, kenmerk 5127379/01/PJS)
19. Advies nr. C.954/01 d.d. 20 december 2001 inzake Nationale Vakantie Loterij
(adviesaanvraag Justitie d.d. 2 augustus 2001, kenmerk L.O. 010/0025/5106804/01/PJS)
20. Advies nr. C.958/01 d.d. 20 december 2001 inzake nieuw financieel reglement ALN
(adviesaanvraag Justitie d.d. 23 november 2001, kenmerk L.O. 700/0088/0151292)
21. Advies nr. C.961/01 d.d. 20 december 2001 inzake wijziging deelnemersreglement SNS (Lucky Day)
(adviesaanvraag Justitie d.d. 30 november 2001, kenmerk L.O. 640/0073/0151311)
22. Advies nr. C.964/01 d.d. 20 december 2001 inzake wijziging deelnemersreglement SFP (prijsaanpassing)
(adviesaanvraag Justitie d.d. 30 november 2001, kenmerk L.O. 730/0002/0151313)
23. Advies nr. C.967/01 d.d. 20 december 2001 inzake wijziging deelnemersreglement NPL (prijsaanpassing)
(adviesaanvraag Justitie d.d. 30 november 2001, kenmerk L.O. 890/0098/0151312)

Voorstel voor een nieuw model met gelijke condities in vier kwadranten

maximaal 25% kosten	minimaal 25% afdracht
minimaal 25% prijzen	

Toelichting

Hierboven staan de voorgestelde gelijke condities zoals deze voor alle vergunninghouders zouden moeten gelden (gebaseerd op meetbare omzet). Van de omzet mag maximaal 25% aan kosten worden besteed en dient minimaal 25% aan prijzen te worden uitgekeerd. Ook de afdracht (schatkist of goede doelen) dient eveneens minimaal 25% te zijn. De resterende 25% kan naar eigen inzicht aan prijzen en/of afdracht worden besteed.

Hieronder is voor de betreffende vergunninghouders aangegeven (gebaseerd op de jaarstukken 2000) wat de huidige percentages zijn en tussen haakjes welke procentuele correcties moeten worden toegepast om aan het nieuwe model te voldoen.

2000	kosten		prijzen		afdracht	
SENS	14,3		66,7	(-6,0)	19,0	(+6,0)
SUFA	14,1		25,8		60,1	
SFP	21,5		18,3	(+6,7)	60,2	(-6,7)
NPL	16,5		23,0	(+2,0)	60,5	(-2,0)
SNS	28,8	(-3,8)	49,2	(+0,8)	22,0	(+3,0)
NIL	32,5	(-7,5)	48,0	(+1,0)	19,5	(+6,5)
Autotote	23,0		67,9	(-15,9)	9,1	(+15,9)

Nadere uitwerking

In het algemeen geldt dat invoering van dit model in beginsel mogelijk is zonder wetswijziging. Wijziging van het Kansspelenbesluit (een amvb) is wel noodzakelijk. Invoering van het model kan dus op vrij korte termijn geschieden. In een overgangsfase – die naar verwachting enige jaren zal duren – voordat een en ander wettelijk is geregeld, zit er nog wel een aantal randvoorwaarden aan het model. Dit levert de volgende bijzonderheden op.

SENS

SENS blijft voorshands gebonden aan het wettelijk vereiste dat tenminste 60% van de door de deelnemers betaalde inleg aan prijzen wordt uitgelooft (art. 8, lid 2, van de Wet). Met een (nieuwe) verplichte afdracht van tenminste 25% kunnen de kosten dus voorshands niet hoger zijn dan 15%. Dit zou redelijkerwijs voor SENS geen probleem behoeven te zijn. Het karakter van SENS als staatsloterij blijft behouden.

ALN/SUFA en SFP/NPL

Voor de zogenoemde art. 3 loterijen geldt in wezen het spiegelbeeld van SENS. Met de huidige verplichting tot tenminste 60% afdracht en de nieuwe verplichting tot tenminste 25% prijzengeld kunnen de kosten ten hoogste 15% bedragen. Middels een betrekkelijk eenvoudige wijziging van het Kansspelenbesluit kan het afdrachtpercentage worden verlaagd. Teneinde al te grote schommelingen te voorkomen, zou hier gedacht kunnen worden aan een geleidelijke wijziging van het afdrachtpercentage. Met een verlaging in eerste instantie van 60% naar 50%, kunnen de kosten ten hoogste oplopen van 15% tot 25%. Het karakter van goede doelen loterijen blijft behouden. Voorts zal nog onder ogen moeten worden gezien of de verlaging van het afdrachtpercentage alleen zal gelden voor de loterijen die onder het toezicht van het College vallen, of voor alle loterijen waarvoor op grond van artikel 3 van de Wet vergunning is verleend.

SNS (plus v/h NIL)

SNS blijft voorshands gebonden aan het wettelijk vereiste dat tenminste 47,5% van de opbrengst wordt bestemd voor uitkering aan prijzen (art. 14b, lid 3, 16, lid 3, en 27b, lid 3, van de Wet). SNS heeft zelf reeds aangegeven eerder een hoger dan een lager prijzenpercentage na te streven. De noodzakelijke kostenreductie bij SNS zou eventueel gefaseerd kunnen worden ingevoerd.

Autotote

Voor Autotote lijkt een verplichte afdracht van 25% redelijkerwijs niet mogelijk in de huidige situatie. Gelet op het marginale karakter van de totalisator, in combinatie met het feit dat de totalisator geen directe concurrent is van de andere vergunninghouders, zou besloten kunnen worden het model (voorshands) niet of niet volledig op de totalisator van toepassing te doen zijn. Eventueel is ook hier op langere termijn een ingroei scenario mogelijk.

Uiteindelijk zouden middels een wetswijziging voor alle vergunninghouders dezelfde uitgangspunten wettelijk moeten worden verankerd, te weten maximaal 25% kosten, minimaal 25% prijzen en minimaal 25% afdracht. Voor Holland Casino geldt dit model niet, aangezien Holland Casino geen meetbare omzet heeft, maar uitsluitend een bruto spelopbrengst kent (inleg minus uitgekeerde prijzen).

Brief d.d. 25 september 2001 inzake kabinetsvoorstel harmonisatie

Geachte mevrouw Kalsbeek,

Met een brief van 14 september 2001 heeft u het College advies gevraagd over een kabinetsvoorstel tot harmonisatie van kansspelvergunningen en de positie van SENS, zoals reeds aangekondigd in het kabinetsstandpunt inzake de MDW-operatie Wet op de kansspelen. Voor zijn standpunt naar aanleiding van dat kabinetsstandpunt verwijst het College naar bijgevoegde reactie. Ten aanzien van het voorliggende kabinetsvoorstel merkt het College het volgende op.

Het College begrijpt uit het voorstel dat wordt overwogen om – in eerste instantie – te volstaan met het invoeren van een minimum afdrachtpercentage van 25% voor alle loterijen (daaronder begrepen lotto en sportprijsvragen). Daarbij blijft het onderscheid tussen staatsloterij enerzijds en goede doelen loterijen anderzijds vooralsnog gehandhaafd. Onder voorbehoud van de volgende kanttekeningen kan het College zich vinden in dit voorstel.

Op dit moment bedraagt het minimum afdrachtpercentage voor de goede doelen loterijen 60%. Een stap terug naar 25% acht het College te rigoureuus. Hier dient dan ook naar de opvatting van het College aandacht te worden geschonken aan een afbouwregeling. Bovendien rijst de vraag of volledige gelijkenschakeling ten aanzien van de afdracht tussen enerzijds de staatsloterij en anderzijds de goede doelen loterijen wel noodzakelijk is. Daarbij dient in het oog te worden gehouden welk doel met een verlaging van de minimum afdracht wordt gediend. Het College wijst er in dit verband op dat de belangen van de vergunninghouders en de achterliggende begunstigen niet noodzakelijkerwijs parallel behoeven te lopen.

In het verlengde van het bovenstaande is het College van opvatting dat niet met een minimum afdrachtpercentage kan worden volstaan, maar dat tevens een maximum kostenpercentage dient te worden overwogen. Het College denkt daarbij aan 25%, gelijk aan het maximum kostenpercentage dat thans door het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) wordt gesteld aan fondsenwervingsacties voor goede doelen. Voorkomen dient immers te worden dat onnodig veel geld aan kosten worden besteed.

Ten aanzien van het voorgestelde tijdschema waarin een en ander zou kunnen worden gerealiseerd – binnen twee jaar – wijst het College erop dat voor het wijzigen en invoeren van minimum afdrachtpercentages en maximum kostenpercentages geen wijziging van de Wet op de kansspelen noodzakelijk is, doch kan worden volstaan met aanpassing van het Kansspelenbesluit en van de verleende vergunningen. Een en ander zou dan ook naar de opvatting van het College op kortere termijn kunnen geschieden.

Meer in het algemeen merkt het College overigens nog op dat het aanpassen van de minimum-afdrachtpercentages niet het enige punt van aandacht mag zijn bij de discussie over de harmonisatie van de condities waaronder de loterijen mogen worden georganiseerd. Het College wijst erop dat in het bijzonder ook regels inzake het aantal trekkingen dat de onderscheidene vergunninghouders mogen houden, alsmede de daarbij toegestane productvariatie, van niet te onderschatten belang zijn bij de onderhavige discussie.

Een tweede fase in de gepresenteerde voorstellen betreft de uitgifte van nieuwe loterijvergunningen, zoals reeds in het eerdere kabinetsstandpunt aangekondigd. Het College merkt hierover op het nut en de noodzaak van het nastreven daarvan niet in te zien. Het publiek lijkt

reeds voldoende keuzevrijheid te hebben waar het gaat om het meespelen in een loterij. Bovendien worden inmiddels vrijwel alle goede doelen bediend door de loterijen. Het College heeft al geruime tijd geen signalen meer ontvangen van maatschappelijke organisaties die zich te kort gedaan voelen waar het gaat om het ontvangen van loterijgelden. Voorts wijst het College nog op andere ontwikkelingen die leiden tot een uitdijende kansspelmarkt, zoals het aanbod langs elektronische weg (internet) en de al dan niet gratis tv-spelletjes.

Voor zover er al een noodzaak zou bestaan tot het genereren van meer gelden voor – nieuwe – goede doelen, zou het naar de opvatting van het College toch veel efficiënter zijn om bestaande organisaties – die reeds hun sporen hebben verdiend waar het gaat om het succesvol organiseren van een loterij – extra mogelijkheden te geven voor het organiseren van een loterij, in plaats van het uitgeven van vergunningen aan nieuwe organisaties. Aldus zou niet alleen aanzienlijk kunnen worden bespaard op kosten, maar lijkt ook de kans op het welslagen van nieuwe loterijen veel groter. Daarnaast blijft uiteraard voor goede doelen het instrument van een incidentele (tijdelijke) vergunning voor het organiseren van een loterij beschikbaar.

Ten slotte zou volgens het voorliggende voorstel in een derde fase voor alle loterijen niet alleen een geharmoniseerd afdrachtpercentage moeten gelden, maar ook een geharmoniseerde afdrachtbestemming. Daaronder wordt kennelijk verstaan dat alle loterijen een gedeelte van de netto opbrengst moeten afstaan aan de schatkist. Op zich genomen is daar niets op tegen; immers thans reeds vallen alle loterijen onder een betrekkelijk mild regime van kansspelbelasting, terwijl in de ons omringende landen soms aanzienlijk hogere tarieven in rekening worden gebracht. Het voorstel maakt evenwel niet duidelijk of de geharmoniseerde afdrachtbestemming de huidige kansspelbelasting vervangt, of dat deze aanvullend is. Bovendien ontbreekt een indicatie hoe hoog deze nieuwe afdrachtbestemming zou zijn.

Het College acht deze derde fase – die een volledige gelijkstelling betekent tussen staatsloterij en goede doelen loterijen – een weinig aansprekende gedachte. Gelet op de huidige verhouding tussen afdrachten aan de goede doelen en afdrachten aan de schatkist, zouden – uitgaande van budgetneutraliteit – alle loterijen ongeveer eenderde van hun netto opbrengst aan de schatkist moeten afdragen. Dit betekent dat alle bestaande goede doelen organisaties eenderde van hun inkomsten uit de loterijen verliezen, ten gunste van een aantal nieuwe goede doelen organisaties van de staatsloterij. Dit lijkt geen redelijk doel te dienen, terwijl naar het zich laat aanzien elk maatschappelijk draagvlak daarvoor ontbreekt. Deze stap ware dan ook niet, althans niet zonder een gedegen compensatie- en overgangsregeling, te zetten.

Het College vertrouwt u hiermee van dienst te zijn geweest.

w.g. drs. M.W.M. Vos-van Gortel,
voorzitter

Titel VIa van de Wet op de kansspelen (College van toezicht op de kansspelen)

TITEL VIa

College van toezicht op de kansspelen

Artikel 33

1. Er is een College van toezicht op de kansspelen, hierna het College genoemd.
2. Het College heeft tot taak Onze Minister van Justitie en Onze ministers wie het mede aangaat, te adviseren alsmede desgevraagd de inlichtingen te verstrekken die nodig zijn voor de beoordeling van de uitvoerbaarheid van voorgenomen wettelijke voorschriften en algemene beleidsvoornemens, voor zover deze betrekking hebben op kansspelen.
3. Het College brengt binnen zes maanden na ommekomst van ieder jaar een verslag uit van zijn werkzaamheden en van de ontwikkeling van de kansspelen in Nederland. Telkens na een termijn van drie jaren wordt daarin tevens de taakvervulling van het College aan een onderzoek onderworpen. Het verslag wordt toegezonden aan de Minister van Justitie en Onze Ministers wie het mede aangaat, alsmede aan de Staten-Generaal.

Artikel 34

1. Het College wordt gehoord over het voornemen tot verlening, wijziging of intrekking van een vergunning als bedoeld in de artikelen 9, 14b, 16, 24, 27b, 27h en 30g van de wet, alsmede in artikel 3 van de wet voorzover de prijzen en premies gezamenlijk een grotere waarde dan 4.500.000 euro hebben.
2. Het College is belast met het toezicht op de naleving door de rechtspersonen, waaraan een vergunning is verleend als bedoeld in het eerste lid, van het bepaalde bij of krachtens deze wet en van hun statuten en reglementen.
3. Met het in het tweede lid bedoelde toezicht op de naleving zijn belast de leden van het College, de secretaris en de overige medewerkers van het bureau van het College. De toezichthouder beschikt niet over de bevoegdheden, genoemd in de artikelen 5:18 en 5:19 van de Algemene wet bestuursrecht.
4. Instemming met de statuten en reglementen van de in het tweede lid bedoelde rechtspersonen wordt niet door Onze Minister van Justitie of een van Onze Ministers wie het mede aangaat gegeven dan nadat het College is gehoord. De artikelen 10:28 tot en met 10:31 van de Algemene wet bestuursrecht zijn van overeenkomstige toepassing.
5. De in het tweede lid bedoelde rechtspersonen zenden een afschrift van de ingevolge de verleende vergunning voorgeschreven rapportage aan het College.

Artikel 35

1. Het College bevordert overleg, coördinatie en samenwerking tussen de instellingen en personen waaraan door Onze Minister van Justitie of een van Onze Ministers wie het mede aangaat vergunning is verleend ingevolge deze wet. Het College kan daartoe deze instellingen en personen voorstellen doen.
2. In het belang van het voorkomen en tegengaan van negatieve maatschappelijke effecten kan het College, overeenkomstig bij algemene maatregel van bestuur gegeven regels, de in het eerste lid bedoelde instellingen en personen aanbevelingen doen.

Artikel 36

1. Het College bestaat uit ten hoogste twaalf leden. De voorzitter en de overige leden worden bij koninklijk besluit benoemd en ontslagen.

2. De voorzitter en ten minste de helft van de overige leden van het College zijn onafhankelijke deskundigen. De andere leden van het College zijn ambtenaren in rijksdienst, die daarin met raadgevende stem zitting hebben.
3. Het College wordt bijgestaan door een secretaris, die wordt benoemd en ontslagen bij koninklijk besluit. De secretaris heeft in de vergaderingen van het College een raadgevende stem.
4. Aan het College kan een bureau worden verbonden, dat onder leiding staat van de secretaris. De secretaris en de overige leden van het bureau zijn voor de uitoefening van hun taak uitsluitend verantwoording schuldig aan het College.
5. Leden van het College, alsmede van het daaraan verbonden bureau, mogen geen direct of indirect persoonlijk belang hebben bij de exploitatie van kansspelen.

Artikel 37

Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regelen gegeven met betrekking tot de taak, bevoegdheden en samenstelling van het College, alsmede de benoeming van de leden en de secretaris daarvan. Deze regelen hebben mede betrekking op de werkwijze en de vergoeding van de kosten van het College.

Besluit College van toezicht op de kansspelen (Stb. 1995, 595)

Paragraaf 1. Begripsomschrijvingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. de wet: de Wet op de kansspelen;
- b. Onze Minister: Onze Minister van Justitie;
- c. Onze Ministers wie het mede aangaat: Onze Minister van Economische Zaken, Onze Minister van Financiën, Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Onze Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij;
- d. het College: het College van toezicht op de kansspelen als bedoeld in artikel 33 van de wet.

Paragraaf 2. Adviezen

Artikel 2

1. Een verzoek om advies aan het College kan worden gedaan door Onze Minister of door een van Onze Ministers wie het mede aangaat door tussenkomst van Onze Minister.
2. Het College zendt zijn adviezen aan Onze Minister en aan Onze Ministers wie het mede aangaat.

Artikel 3

1. Adviezen als bedoeld in artikel 34, eerste en derde lid, van de wet worden niet vastgesteld dan nadat de betrokken rechtspersoon in de gelegenheid is gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken.
2. Toepassing van het eerste lid kan achterwege blijven indien:
  - a. de vereiste spoed zich daartegen verzet; of
  - b. de betrokken rechtspersoon tegen het advies naar verwachting geen bedenkingen zal hebben.

Paragraaf 3. Toezicht

Artikel 4

1. Aanwijzingen door Onze Minister of een van Onze Ministers wie het mede aangaat aan de rechtspersonen waaraan een vergunning is verleend als bedoeld in artikel 34, eerste lid, van de wet worden ingevolge de verleende vergunning niet gegeven dan nadat het College is gehoord.
2. Toepassing van het eerste lid kan achterwege blijven indien de vereiste spoed zich daartegen verzet.

Artikel 5

Door Onze Minister of door een van Onze Ministers wie het mede aangaat door tussenkomst van Onze Minister kan aan het College het verzoek worden gedaan een onderzoek in te stellen naar de naleving van het bepaalde bij of krachtens de wet en van zijn statuten en reglementen door een rechtspersoon waaraan een vergunning is verleend als bedoeld in artikel 34, eerste lid, van de wet.

Artikel 6

(vervallen)

Paragraaf 4. Voorstellen

Artikel 7

De ingevolge artikel 35, eerste lid, van de wet door het College vastgestelde voorstellen bevatten de vermelding tot wie zij zijn gericht. Zij worden ter kennis gebracht aan Onze Minister en aan Onze Ministers wie het mede aangaat.

Paragraaf 5. Aanbevelingen

Artikel 8

Met inachtneming van het bepaalde bij en krachtens de wet en in het belang van het voorkomen en tegengaan van negatieve maatschappelijke effecten kan het College de instellingen en personen waaraan door Onze Minister of een van Onze Ministers wie het mede aangaat vergunning is verleend ingevolge de wet, aanbevelingen doen met betrekking tot:

- a. de wijze van werving en reclame;
- b. het waarborgen van een eerlijk en betrouwbaar spelverloop en het voorkomen van fraude en misbruik;
- c. de vestiging van voor het publiek opengestelde inrichtingen waar gelegenheid wordt gegeven tot beoefening van een kansspel of waar deelnamebewijzen aan een kansspel verkrijgbaar worden gesteld, alsmede elke overige wijze waarop de deelname aan een kansspel mogelijk wordt gemaakt.

Artikel 9

1. Een aanbeveling overeenkomstig artikel 8 wordt niet vastgesteld dan nadat degene tot wie deze is gericht in de gelegenheid is gesteld zijn zienswijze daaromtrent kenbaar te maken.
2. Indien de aanbeveling is gericht tot tien of meer vergunninghouders, wordt het voornemen tot vaststelling daarvan bekend gemaakt in de Staatscourant. Vaststelling van een aanbeveling als bedoeld in de vorige volzin geschiedt niet dan nadat vier weken na die bekendmaking zijn verstreken.
3. Door het College vastgestelde aanbevelingen worden ter kennis gebracht aan Onze Minister en aan Onze Ministers wie het mede aangaat.

Artikel 10

Indien het College van oordeel is dat een overeenkomstig artikel 8 gegeven aanbeveling niet, of niet voldoende, wordt nageleefd door een instelling of persoon tot wie de aanwijzing is gericht, brengt het College daaromtrent rapport uit aan Onze Minister en Onze Ministers wie het mede aangaat.

Paragraaf 6. Samenstelling en benoeming

Artikel 11

Het College bestaat uit zeven onafhankelijke leden, te weten:

- a. een lid, tevens voorzitter; en
- b. zes onafhankelijke leden.

Artikel 12

De voordracht tot benoeming van de voorzitter en de overige leden van het College geschiedt door Onze Minister, in overeenstemming met Onze Ministers wie het mede aangaat.

Artikel 13

De voorzitter en de overige leden van het College worden benoemd voor een tijdvak van ten hoogste vier jaar. Herbenoeming is terstond mogelijk en kan tweemaal en telkens voor een tijdvak van ten hoogste vier jaar plaatsvinden.

Artikel 14

1. De secretaris van het College wordt benoemd voor een tijdvak van ten hoogste vier jaar op voordracht van Onze Minister, in overeenstemming met Onze Ministers wie het mede aangaat. De secretaris is terstond weder benoembaar. Voor de secretaris kan tevens een plaatsvervanger worden benoemd.

2. De overige leden van het bureau van het College worden benoemd en ontslagen door Onze Minister.

Artikel 15

De voorzitter, de leden en de secretaris van het College kunnen te allen tijde op eigen verzoek worden ontslagen.

Artikel 16

1. De voorzitter, de leden en de secretaris van het College kunnen worden ontslagen wegens ongeschiktheid, onbekwaamheid of op andere zwaarwegende gronden.

2. Onder zwaarwegende gronden wordt mede verstaan het verkrijgen van een direct of indirect persoonlijk belang bij de exploitatie van kansspelen, alsmede het niet-nakomen van de verplichting tot geheimhouding, bedoeld in artikel 2:5 van de Algemene wet bestuursrecht.

3. De voordracht tot ontslag ingevolge het eerste lid geschiedt door Onze Minister, in overeenstemming met Onze Ministers wie het mede aangaat. Een daartoe strekkende voordracht geschiedt niet dan nadat de betrokkene en het College zijn gehoord.

Artikel 17

Indien Onze Minister voornemens is een voordracht te doen als bedoeld in artikel 16, derde lid, kan de voorzitter, een lid of de secretaris van het College bij koninklijk besluit worden geschorst, op voordracht van Onze Minister. Een schorsing vervalt door een tijdsverloop van dertien weken of door ontslag binnen dertien weken na de schorsing.

Paragraaf 7. Werkwijze

Artikel 18

1. Beslissingen kunnen slechts door het College worden genomen indien ten minste de helft van het aantal leden van het College aan de stemming heeft deelgenomen.

2. Beslissingen worden vastgesteld bij meerderheid van stemmen. Bij staking van stemmen beslist de stem van de voorzitter.

Artikel 19

Van de door het College vastgestelde adviezen, voorstellen en aanbevelingen wordt mededeling gedaan door publikatie in het verslag, bedoeld in artikel 33, derde lid, van de wet. Artikel 10, tweede lid, van de Wet openbaarheid van bestuur is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 20

1. Het College stelt, met toestemming van Onze Minister, een reglement van orde op, bevattende nadere regels ten aanzien van zijn werkwijze.

2. Het reglement van orde van het College bevat in ieder geval regels met betrekking tot het uit zijn midden aanwijzen van plaatsvervangende voorzitters, de openbaarheid van zijn vergaderingen en de wijze waarop door het College vastgestelde voorstellen en aanbevelingen worden bekendgemaakt.
3. Van het reglement van orde wordt mededeling gedaan door plaatsing in de Staatscourant.

Artikel 21

1. Het College kan ten behoeve van zijn werkzaamheden commissies instellen.
2. De bevoegdheid tot het vaststellen van adviezen, voorstellen en aanbevelingen kan niet worden gedelegeerd of gemandateerd aan een commissie.

Artikel 22

1. Het College zendt jaarlijks vóór 1 september aan Onze Minister een bestedingsplan voor het daaropvolgende kalenderjaar met betrekking tot de aan de taakvervulling van het College verbonden uitgaven.
2. Onze Minister bekostigt de uitgaven van het College overeenkomstig het goedgekeurde bestedingsplan.
3. In afwijking van het eerste lid wordt het bestedingsplan voor het kalenderjaar 1996 opgesteld door Onze Minister.

Paragraaf 8. Overgangs- en slotbepalingen

(niet opgenomen)

Reglement van orde van het College van toezicht op de kansspelen (Stcrt. 1996, 63)

Het College van toezicht op de kansspelen,
Gelet op artikel 20 van het Besluit College van toezicht op de kansspelen;
Besluit:

Artikel 1

In dit reglement wordt verstaan onder:

- a. de wet: de Wet op de kansspelen;
- b. het besluit: het Besluit College van toezicht op de kansspelen;
- c. het college: het College van toezicht op de kansspelen.

Artikel 2

1. Het college vergadert ten kantore van het bureau van het college te 's-Gravenhage, tenzij de voorzitter een andere plaats aanwijst.
2. Het college vergadert regelmatig op door de voorzitter vast te stellen tijdstippen en voorts telkens als een ander lid van het college dit met redenen omkleed verzoekt.
3. De vergaderingen zijn niet openbaar, tenzij het college beslist dat de vergadering in het openbaar plaatsvindt.

Artikel 3

1. De secretaris stelt in overleg met de voorzitter de agenda op.
2. De secretaris draagt er zorg voor dat de oproep voor de vergadering en de agenda met stukken ten minste drie dagen voordat de vergadering plaatsvindt in het bezit van de leden zijn.
3. In geval een lid verhinderd is een vergadering bij te wonen geeft hij daarvan tijdig bericht aan de secretaris.

Artikel 4

1. De stemmingen van het college worden mondeling gehouden.
2. In afwijking van het eerste lid vinden stemmingen over personen plaats bij gesloten stembriefjes, tenzij de stemming betrekking heeft op één kandidaat.
3. Blanco stemmen worden niet geteld als geldige stemmen.

Artikel 5

In spoedeisende gevallen kunnen buiten de vergadering beslissingen worden genomen, mits ten minste de helft van het aantal leden van het college schriftelijk of telefonisch, dan wel per telefax of per E-mail, zijn gevoelens inzake de te nemen beslissing heeft geuit.

Artikel 6

1. De secretaris zendt uiterlijk vijf dagen na de vergadering aan de leden de op die vergadering betrekking hebbende besluitenlijst.
2. De besluitenlijst wordt de eerstvolgende vergadering ter goedkeuring voorgelegd.
3. Van een buiten de vergadering genomen beslissing als bedoeld in artikel 5 doet de secretaris in de eerstvolgende vergadering mededeling, waarna de beslissing wordt opgenomen in de besluitenlijst als bedoeld in het eerste lid.

Artikel 7

Op een ingevolge artikel 21 van het besluit ingestelde commissie zijn de artikelen 2 tot en met 6 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 8

1. Adviezen, aanbevelingen en voorstellen als bedoeld in de artikelen 33 en 35 van de wet worden ondertekend door de voorzitter en de secretaris.
2. De overige uitgaande stukken kunnen worden ondertekend door de secretaris.

Artikel 9

1. Voorstellen en aanbevelingen worden bekendgemaakt door toezending aan degenen tot wie zij zijn gericht.
2. Indien een voorstel of aanbeveling is gericht tot tien of meer vergunninghouders wordt deze bekend gemaakt door plaatsing in de Staatscourant.

Artikel 10

1. Het college kan uit zijn midden plaatsvervangende voorzitters benoemen.
2. De benoeming van een plaatsvervangend voorzitter geldt voor de duur van zijn lidmaatschap, met dien verstande dat bij zijn herbenoeming tot lid opnieuw over zijn plaatsvervangend voorzitterschap wordt beslist.

Artikel 11

De leden van het college en van het bureau van het college nemen niet deel aan enig kansspel waarvoor ingevolge de wet vergunning is verleend.

Artikel 12

1. Dit reglement treedt in werking met ingang van de tweede dag na dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst en werkt terug tot 1 januari 1996.
2. Dit reglement wordt aangehaald als: Reglement van orde van het College van toezicht op de kansspelen.

Dit reglement zal in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage, 26 februari 1996

drs. M.W.M. Vos - van Gortel,
voorzitter

mr. E.A. van Vondelen,
secretaris

Dit reglement is overeenkomstig artikel 20, eerste lid, van het Besluit College van toezicht op de kansspelen goedgekeurd door de Staatssecretaris van Justitie.

's-Gravenhage, 11 maart 1996

De Staatssecretaris van Justitie,
E.M.A. Schmitz

Jaarafdracht 2001 (x mln. euro)	Staatsloterij	Bankgiroloterij	Sponsorloterij	Postcode loterij	Zorgloterij	Sporttotalisator	Totalisator	Speelcasino's	TOTAAL	
	in %	in %	in %	in %	in %	in %	in %	in %	in %	
Schatkist	119,5	100,0%						90,9	210,4	40,7%
NOC*NSF						37,1	70,4%		37,1	7,2%
Stichting DOEN			5,4	16,4%	22,1				27,5	5,3%
Wereld Natuur Fonds				17,4	9,8%				17,4	3,4%
UNICEF				17,3	9,8%				17,3	3,3%
Novib				16,5	9,3%	0,4	0,8%		16,9	3,3%
Artsen zonder Grenzen				15,0	8,5%				15,0	2,9%
Natuurmonumenten				13,6	7,7%				13,6	2,6%
Juliana Welzijn Fonds		9,1	22,8%			4,4	8,3%		13,5	2,6%
Fondsenwerving Volksgezondheid		9,1	22,8%			4,4	8,3%		13,5	2,6%
Prins Bernhard Cultuur Fonds		9,1	22,8%			4,4	8,3%		13,5	2,6%
VluchtelingenWerk				12,3	6,9%	0,4	0,8%		12,7	2,5%
Unie van Provinciale Landschappen				11,3	6,4%				11,3	2,2%
JCWF/Terre des Hommes			3,7	11,2%	3,7				7,4	1,4%
Katholieke Noden		5,9	14,8%			0,4	0,8%		6,3	1,2%
Humanitas			5,8	17,6%					5,8	1,1%
Militaire Oorlogs- en Dienstiltoffers		5,2	13,0%			0,3	0,6%		5,5	1,1%
Vier Rijksmusea			4,8	14,6%					4,8	0,9%
Amnesty International Nederland				3,6	2,0%				3,6	0,7%
Nederlandse Rode Kruis				3,6	2,0%				3,6	0,7%
Nederlandse Draf- en Rensport							3,5	89,7%	3,5	0,7%
Greenpeace Nederland				2,3	1,3%				2,3	0,4%
Groen Cluster Floriade 2002				2,3	1,3%				2,3	0,4%
Stichting Museum Jaarkaart			2,3	7,0%					2,3	0,4%
TRANSPORT	119,5	100,0%	22,0	66,8%	141,0	0,0	98,3%	90,9	467,1	90,2%

Jaarafdracht 2001 (x mln. euro)	Staatsloterij		Bankgiroloterij		Sponsorloterij		Postcode loterij		Zorgloterij		Sporttotalisator		Totalisator		Speelcasino's		TOTAAL	
	in %	in %	in %	in %	in %	in %	in %	in %	in %	in %	in %	in %	in %	in %	in %	in %	in %	in %
TRANSPORT	119,5	100,0%	38,4	96,2%	22,0	66,8%	141,0	79,6%	0,0	0,0%	51,8	98,3%	3,5	89,7%	90,9	100,0%	467,1	90,2%
Goois Natuurreservaat							2,3	1,3%									2,3	0,4%
Landschapsbeheer Nederland							2,3	1,3%									2,3	0,4%
Mensen in Nood / Cordaid							2,3	1,3%									2,3	0,4%
Stichting Vluchteling							2,3	1,3%									2,3	0,4%
12 Provinciale Milieufederaties							2,3	1,3%									2,3	0,4%
Foster Parents Plan							1,8	1,0%									1,8	0,3%
Dierenbescherming							1,8	1,0%									1,8	0,3%
Stichting Natuur & Milieu							1,8	1,0%									1,8	0,3%
Vogelbescherming Nederland							1,8	1,0%									1,8	0,3%
Liliane Fonds							1,8	1,0%									1,8	0,3%
Fonds Bijzondere Uitkeringen ALN			1,5	3,8%													1,5	0,3%
Hermitage aan de Amstel					1,4	4,3%											1,4	0,3%
Waddenvereniging							1,3	0,7%									1,3	0,3%
Leprabestrijding							1,3	0,7%									1,3	0,3%
Natuur- en Milieu- educatie / IVN							1,3	0,7%									1,3	0,3%
Milieudefensie							1,3	0,7%									1,3	0,3%
Nationaal Oranje Comité							1,0	0,6%									1,0	0,2%
Nieuwe Rijksmuseum					0,9	2,7%											0,9	0,2%
Actie Pepernoot					0,9	2,7%											0,9	0,2%
Fonds Slachtofferhulp					0,9	2,7%											0,9	0,2%
Stichting Start Foundation					0,9	2,7%											0,9	0,2%
Nationaal Jeugdfonds Jantje Beton					0,7	2,1%											0,7	0,1%
Overig/diversen					5,2	15,8%	9,4	5,3%			0,9	1,7%	-0,5	10,3%			15,9	3,1%
TOTAAL	119,5	100,0%	39,9	100,0%	32,9	99,8%	177,1	99,8%	0,0	0,0%	52,7	100,0%	3,9	100,0%	90,9	100,0%	516,9	99,7%

